

ZÁMER **-** **ZBERŇA ODPADU**

na prevádzke Želovce

Podľa zákona 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie

NAVRHOVATEĽ
SPRACOVATEĽ:

GEPOL PREŠOV, s.r.o.

NÁZOV ÚLOHY:

**ZÁMER - Zariadenia na zber odpadov – Zberňa
odpadu na prevádzke Želovce**

RIEŠITEĽSKÝ KOLEKTÍV: Ing. Pavel Polák

: Ing. Marcela Poláková

Prešov, 08. 02. 2011

ČÍSLO ÚLOHY: 011/11/Z

Výtlačok č.:

1

OBSAH

<u>I. Základné údaje o navrhovateľovi</u>	<u>4</u>
<u>II. Základné údaje o zámere</u>	<u>4</u>
II.1 Názov	4
II.2 Účel	4
II.3 Užívateľ	4
II.4 Charakter navrhovanej činnosti	4
II.5 Umiestnenie	5
II.6 Prehľadná situácia umiestnenia navrhovanej činnosti	5
II.7 Termín začatia a ukončenia činnosti	5
II.8 Stručný popis technického a technologického riešenia	5
II.9 Zdôvodnenie potreby navrhovanej činnosti v danej lokalite	11
II.10 Celkové náklady	11
II.11 Zoznam dotknutých obcí	11
II.12 Dotknutý samosprávny kraj	11
II.13 Názov dotknutého orgánu	11
II.14 Názov povoľujúceho orgánu	11
II.15 Rezortný orgán	12
II.16 Druh požadovaného povolenia navrhovanej činnosti podľa osobitných predpisov	12
II.17 Vyjadrenie o vplyvoch zámeru presahujúcich štátne hranice	12
<u>III. Základné informácie o súčasnom stave životného prostredia dotknutého územia</u>	<u>12</u>
III.1 Charakteristika prírodného prostredia vrátane chránených území	12
III.1.1 Geomorfologické pomery	12
III.1.2 Geologické pomery	13
III.1.3 Pôdne pomery	15
III.1.4 Klimatické pomery	17
III.1.5 Ovzdušie	18
III.1.6 Hydrologické pomery	18
III.1.7 Fauna a flóra	22
III.1.8 Chránené územia a ochranné pásma	28
III.2 Krajina, krajinný obraz, stabilita, ochrana, scenérie	31
III.2.1 Krajina a krajinný obraz	31
III.2.2 Stabilita	32
III.2.3 Ochrana krajiny	38
III.2.4 Scenéria	38
III.3 Obyvateľstvo a jeho aktivity, infraštruktúra, kultúrohistorické hodnoty územia	39
III.3.1 Demografické údaje	39
III.3.2 Sídla	39
III.3.3 Aktivity	39
III.3.4 Infraštruktúra	41
III.3.5 Produktovody	41
III.3.6 Kultúrne a historické pamiatky a pozoruhodnosti	41
III.3.7 Charakteristika existujúcich zdrojov znečisťovania životného prostredia	42
III.4 Komplexné zhodnotenie súčasných environmentálnych problémov	42
III.4.1 Celková kvalita životného prostredia – syntéza pozitívnych a negatívnych faktorov	43
III.4.2 Posúdenie očakávaného vývoja územia, ak by sa navrhovaná činnosť nerealizovala	46
III.4.3 Súlad navrhovanej činnosti z platnou územnoplánovacou dokumentáciou	46
<u>IV. Základné údaje o predpokladaných vplyvoch navrhovanej činnosti na životné prostredie vrátane zdravia a o možnostiach opatrení na ich zmiernenie</u>	<u>46</u>
IV.1 Požiadavky na vstupy	46
IV.2 Údaje o výstupoch	48
IV.3 Údaje o predpokladaných priamych a nepriamych vplyvoch na životné prostredie.	49

IV.4	Hodnotenie zdravotných rizík.	52
IV.5	Údaje o predpokladaných vplyvoch navrhovanej činnosti na chránené územia	52
IV.6	Posúdenie očakávaných vplyvov z hľadiska ich významnosti a časového priebehu pôsobenia	53
IV.7	Predpokladané vplyvy presahujúce štátne hranice.	54
IV.8	Vyvolané súvislosti, ktoré môžu spôsobiť vplyvy s prihliadnutím na súčasný stav životného prostredia v dotknutom území	54
IV.9	Ďalšie možné riziká spojené s realizáciou navrhovanej činnosti.	54
IV.10	Opatrenia navrhnuté na prevenciu, elimináciu, minimalizáciu a kompenzáciu vplyvov navrhovanej činnosti na životné prostredie	55
IV.11	Posúdenie očakávaného vývoja územia, ak by sa navrhovaná činnosť nerealizovala.	56
IV.12	Posúdenie súladu navrhovanej činnosti s platnou územnoplánovacou dokumentáciou a ďalšími relevantnými strategickými dokumentmi.	56
IV.13	Ďalší postup hodnotenia vplyvov s uvedením najzávažnejších okruhov problémov.	57
V.	<u>Porovnanie variantov navrhovanej činnosti a návrh optimálneho variantu</u>	57
V.1	Tvorba súboru kritérií a určenie ich dôležitosti na výber optimálneho variantu	57
V.2	Výber optimálneho variantu alebo stanovenie poradia vhodnosti pre posudzované varianty	58
V.3	Zdôvodnenie návrhu optimálneho variantu	60
VI.	<u>Mapová a iná obrazová dokumentácia</u>	60
VII.	<u>Doplňujúce informácie k zámeru</u>	61
VII.1	Zoznam textovej a grafickej dokumentácie, ktorá sa vypracovala pre zámer a zoznam hlavných použitých materiálov	61
VII.2	Zoznam vyjadrení a stanovísk vyžiadaných k navrhovanej činnosti pred vypracovaním zámeru	62
VII.3	Zoznam doplňujúcich analytických správ a štúdií, ktoré sú k dispozícii u navrhovateľa a ktoré boli podkladom pre vypracovanie správy o hodnotení	62
VIII.	<u>Miesto a dátum vypracovania zámeru</u>	62
IX.	<u>Potvrdenie správnosti údajov</u>	62
IX.1	Zoznam riešiteľov a organizácií, ktoré sa na vypracovaní správy o hodnotení podieľali	62
IX.2	Potvrdenie správnosti údajov podpisom oprávneného zástupcu spracovateľa a navrhovateľa	62

Chyba! Záložka nie je definovaná.

I. Základné údaje o navrhovateľovi

Názov	:	GEOPOL PREŠOV, s.r.o.
Identifikačné číslo	:	31 698 549
Sídlo	:	Masarykova 11, 080 01 Prešov
Oprávnený zástupca navrhovateľa	:	Ing. Pavel Polák, Ing. Dagmar Poláková – konatelia
tel./mobil / fax	:	051/77 32 995, / 0907 920 803, / 051/75 83 391
e-mail	:	geopol@geopol.sk
Kontaktná osoba	:	Ing. Pavel Polák
adresa	:	Masarykova 11, 080 01 Prešov
tel./mobil / fax	:	051/ 7732995 / 0907920 803, / 051/75 83 391
e-mail	:	geopol@geopol.sk
miesto konzultácie:	:	Krtíšska 296, 991 06 Želovce

II. Základné údaje o zámere

II.1 Názov

Zariadenie na zber odpadov – Zberňa odpadu na prevádzke Želovce

II.2 Účel

Účelom posudzovania objektu „Zariadenia na zber odpadov – Zberňa odpadu na prevádzke Želovce“ je jej uvedenie do prevádzky.
Zberňa odpadu bude slúžiť na zber a skladovanie odpadov za účelom ich ďalšieho využitia, respektíve zneškodnenie nevhodných odpadov na využitie a to na vhodných zariadeniach, ktoré majú na túto činnosť oprávnenie.

V prevádzke sa budú vykonávať činnosti, ktoré sú v zmysle prílohy č. 2 k zákonu č. 223/2001 Z. z. o odpadoch zaradená ako:

R 13 Skladovanie odpadov pred použitím niektorej z činností R1 až R12 (okrem dočasného uloženia pred zberom na mieste vzniku)

II.3 Užívateľ

Názov:	GEOPOL PREŠOV, s.r.o..
Adresa:	Masarykova 11, 080 01 Prešov
IČO:	31 698 549

II.4 Charakter navrhovanej činnosti

Zámer činnosti „Zariadenia na zber odpadov – Zberňa odpadu na prevádzke Želovce“ obsahuje činnosť, ktorá podľa zákona NR SR č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o znení a doplnení niektorých zákonov a prílohy č. 8 je zaradená pod č. 9. Infraštruktúra.

Ide o nasledovnú činnosť:

Podľa citovaného zákona je táto činnosť zaradená do:

Bodu 9 : Infraštruktúra

Položky 7 : Stavby, objekty a zariadenia na nakladanie s nebezpečným odpadom, ak nie sú uvedené v položkách č. 2, 3 a 6 -získovacie konanie bez limitu (časť B)

II.5 Umiestnenie

Kraj: Banskobystrický
Okres: Veľký Krtíš
Obec: Želovce
Katastrálne územie: Želovce
Parc.číslo: 238/2

Navrhovaná prevádzka je umiestnená v katastrálnom území Želovce, okres Veľký Krtíš, v areáli AGROSPOL Želovce, na parcele č. 238/2, v objekte výrobné haly v ohradenom vymedzenom priestore. Celý priestor je na izolovanej podlahe, ktorá je prepojená s odľučovačom ropných látok. Celý areál AGROSPOLU Želovce je oplotený vysokým pletivom a strážený strážnou službou. Plocha zariadenia na zber odpadov je cca 180 m².

II.6 Prehľadná situácia umiestnenia navrhovanej činnosti

Prehľadná situácia – mapa širších vzťahov – sa nachádza v mapovej prílohe č. 1

II.7 Termín začatia a ukončenia činnosti

Navrhovanú činnosť plánujeme realizovať v jestvujúcich priestoroch vo vyhradenej časti vlastníka objektu, a to na základe uzavretej zmluvy o nájme nebytových priestorov (medzi AGROSPOL ŽELOVCE, s.r.o. a GEOPOL PREŠOV, s.r.o.).

K navrhovanej činnosti nie je potrebná žiadna nová výstavba, v ktorej bude vykonávaný zber a zhromažďovanie odpadov.

Začatie prevádzky: na základe právoplatných rozhodnutí s predpokladom 02/2011 - 03/2011

Predpokladaný termín ukončenia prevádzky: neurčitý

II.8 Stručný popis technického a technologického riešenia

Odpady budú na prevádzke pred zneškodnením zhromažďované v skladovom priestore – kontajneri v nepriepustných obaloch, t.j. v plastových nádobách, kovových sudoch, oceľovej nádrži, v plechových kontajneroch. Skladový kontajner, resp. nádrže na uskladnenie budú umiestnené v objekte výrobné haly v ohradenom vymedzenom priestore. Elektroodpad bude skladovaný v skladovom kontajneri vedľa budovy Zberne odpadu, pri záchytnéj nádrži. Batérie a akumulátory budú uložené v špeciálnych plastových kontajneroch, určených pre uloženie týchto odpadov.

Celý priestor je na izolovanej podlahe, ktorá je prepojená s odľučovačom ropných látok. Priestor uskladnenia spĺňa najprísnejšie kritéria proti úniku skladovaného materiálu mimo skladový priestor, resp. mimo výrobnú halu.

Parametre zariadenia sú nasledovné :

- celková kapacita zariadenia: pre nebezpečný odpad – cca 40 t odpadov / rok
pre ostatný odpad – cca 500 t odpadov / rok
- plocha zariadenia: cca 180 m²
- životnosť zariadenia do roku: neobmedzene, v súlade s platnými predpismi

Druhy odpadov určené na zber zaraďujeme v zmysle vyhlášky MŽP SR č. 284/2001 Z.z., ktorou sa ustanovuje katalóg odpadov v znení vyhlášky MŽP SR č. 409/2002 Z.z. a vyhlášky MŽP SR č. 129/2004 Z.z. nasledovne:

Zoznam odpadov povolených na zber a nakladanie (druhy odpadu: Ostatný odpad (O), Nebezpečný odpad (NO))

Tabuľka č. 1: Zoznam druhov odpadov - Ostatný odpad (O), Nebezpečný odpad (NO)

Katalógové číslo odpadu	Názov druhu odpadu	Kategória odpadu	Množstvo t/rok
02 02 03	Materiál nevhodný na spotrebu alebo spracovanie	O	15
02 02 04	Kaly zo spracovania kvapalného odpadu v mieste jeho vzniku	O	240
02 03 04	Látky nevhodné na spotrebu alebo spracovanie	O	60
02 03 05	Kaly zo spracovania kvapalného odpadu v mieste jeho vzniku	O	6
02 05 01	Látky nevhodné na spotrebu alebo spracovanie	O	3
05 01 05	Rozliate ropné látky	N	2,5
06 05 03	Kaly zo spracovania kvapalného odpadu spracovaného v mieste jeho vzniku, iné ako uvedené v 06 05 02	O	2
02 06 03	Kaly zo spracovania kvapalného odpadu v mieste jeho vzniku	O	3
13 01 05	Nechlórované emulzie	N	1
13 01 12	Biologicky ľahko rozložiteľné hydraulické oleje	N	2,4
13 01 13	Iné hydraulické oleje	N	1,8
13 02 08	Iné motorové, prevodové a mazacie oleje	N	1
13 05 06	Olej z odlučovačov oleja a vody	N	2,6
13 07 01	Vykurovací olej a motorová nafta	N	3,6
13 07 02	Benzín	N	0,6
13 07 03	Iné palivá (vrátane zmesí)	N	1,0
15 01 10	Obaly obsahujúce zvyšky nebezpečných látok	N	1,5
15 02 02	Absorbenty, filtračné materiály vrátane olejových filtrov inak nešpecifikovaných, handry na čistenie, ochranné odevy kontaminované nebezpečnými látkami	N	2,1
16 02 11	Vyradené zariadenia obsahujúce chlórfluórované uhľovodíky, HCFC, HFC	N	0,5
16 02 13	Vyradené zariadenia obsahujúce nebezpečné časti iné ako uvedené v 16 02 09 až 16 02 13	N	0,70
16 02 15	Nebezpečné časti odstránené z vyradených zariadení	N	0,5
16 02 16	Časti odstránené z vyradených zariadení iné ako uvedené v 16 02 15	O	0,5
16 06 01	Olovené akumulátory	N	0,50
16 07 09	Odpady obsahujúce iné nebezpečné látky	N	1
19 02 07	Ropné látky a koncentráty zo separácie (separačných procesov)	N	1,4
19 08 09	Zmesi tukov a olejov z odlučovačov oleja z vody obsahujúce jedlé oleje a tuky	O	25
19 08 12	Kaly z biologickej úpravy priemyselných odpadových vôd iné ako uvedené v 19 08 11	O	2
20 01 21	Žiarivky	N	0,45

20 01 23	Vyradené zariadenia obsahujúce chlórfluórované uhľovodíky	N	0,5
20 01 25	Jedlé oleje a tuky	O	20
20 01 26	Oleje a tuky iné ako uvedené v 20 01 25	N	1,4
20 03 04	Kal zo septikov	O	5
20 03 06	Odpad z čistenia kanalizácie	O	5
20 01 35	Vyradené elektrické a elektronické zariadenia iné ako uvedené v 20 01 21 a 20 01 23 obsahujúce nebezpečné časti	N	0,5
20 01 36	Vyradené elektrické a elektronické zariadenia iné ako uvedené v 20 01 21 a 20 01 23 a 20 01 35	O	0,5

Preprava a preberanie nebezpečných odpadov

Odpady budú do prevádzky privážané dopravnými prostriedkami vlastnými, ale aj vo vlastníctve iných oprávnených osôb. Olovené akumulátory a žiarivky budú prepravované voľne uložené v izolovaných kontajneroch, kvapalné odpady v bareloch, sudoch, resp. cisternových vozidlách.

Odpady budú pred vstupom do prevádzky odvážené. Evidencia odpadov preberaných do prevádzky sa vykoná ručne, následne po zaevidovaní budú odpady uložené v skladovom priestore.

Preberanie ostatných a nebezpečných odpadov do zariadenia bude vykonávané podľa prevádzkového poriadku zariadenia na zber odpadov. Preprava nebezpečných odpadov sa riadi opatreniami pre prípad havárie.

Nakladanie s odpadmi

Uvedené odpady budú na základe súhlasu prevážané do zariadenia na zber odpadu – Zberňa odpadu Želovce. Ostatné a nebezpečné odpady budú na prevádzke pred zneškodnením zhromažďované v skladovom priestore – kontajneri v nepriepustných obaloch, t.j. v plastových nádobách, kovových sudoch, ocelevej nádrži, v plechových kontajneroch.

Skladový kontajner, resp. nádrže na uskladnenie budú umiestnené v objekte výrobnéj haly v ohradenom vymedzenom priestore. Celý priestor je na izolovanej podlahe, ktorá je prepojená s odlučovačom ropných látok. Priestor uskladnenia spĺňa najprísnejšie kritéria proti úniku skladovaného materiálu mimo skladový priestor, resp. mimo výrobnú halu.

Batérie a akumulátory budú uložené v špeciálnych plastových kontajneroch, určených pre uloženie týchto odpadov. Nádobu bude opatrená zhora voľne odnímateľným vekom.

Polyetylénový materiál, z ktorého je nádoba vyrobená, je odolný proti kyselinám a teplotám od – 40 °C do + 60 °C.

Elektroodpad sa bude zhromažďovať a realizovať oddeleným zberom v súlade so zákonom o odpadoch a súvisiacich predpisov. Po nazhromaždení určitého množstva bude elektroodpad priebežne odovzdávaný oprávneným spoločnostiam na nakladanie s elektroodpadmi - spracovateľom elektroodpadov v zmysle zákona o odpadoch NR SR č.223/2001 Z.z. v znení neskorších predpisov, v platnom znení.

Elektroodpad bude skladovaný v skladovom kontajneri v nepriepustných obaloch, t.j. v plechových kontajneroch vedľa budovy Zberne odpadu, pri záchytnéj nádrži. Skladový kontajner, v ktorom sa bude vykonávať zber elektroodpadov je uzamykateľný, zastrešený – zabezpečený proti vplyvu atmosférických zrážok.

Ak by elektroodpady obsahovali prevádzkové kvapaliny, budú umiestňované do prenosných nepriepustných záchytných vaní tak, aby bolo zamedzené nekontrolovateľnému úniku nebezpečných látok/škodlivých látok do okolitého prostredia.

Zber a dočasné skladovanie elektroodpadov pred ich spracovaním/ zhodnotením oprávnenou spoločnosťou sa bude uskutočňovať v členení a to v súlade s vyhláškou MŽP SR č. 315/2010 Z.z., do piatich skupín :

- a.) elektroodpad z chladiarenských , mraziarenských a klimatizačných zariadení,
- b.) elektroodpad zo zobrazovacích zariadení s katódovými trubicami
- c.) elektroodpad z osvetľovacích zariadení s obsahom ortuti,
- d.) elektroodpad z ostatných veľkých elektrozariadení (kategórie 1,8 § 10)
- e.) elektroodpad z ostatných malých elektrozariadení (kategórie 2 § 7)

V rámci činnosti zberu elektroodpadov nebude vykonávané ich spracovanie !!!

Ostatné odpady uvedené v tabuľke č.1 budú zhodnocované na mobilnom zariadení na zhodnocovanie odpadových rastlinných olejov a tukov, na vlastných prevádzkach - kompostoviskách firmy GEOPOL PREŠOV, s.r.o, respektíve u zmluvných partnerov oprávnených na jeho nakladanie (zmluva EBA s.r.o.).

Nebezpečné odpady budú likvidované vo vlastných zariadeniach na zneškodňovanie odpadov – Dekontaminačné plochy Kapušany pri Prešove, Tornaľa a prostredníctvom zmluvne zabezpečených oprávnených organizácií. (zmluva A.S.A. SLOVENSKO spol. s r.o., EBA s.r.o.).

Zhromažďovanie odpadov je vo vyčlenenom priestore len dočasné, najdlhšie však po dobu jedného roka.

Úložné miesta, sklad NO a odpady budú riadne označené v zmysle zákona NR SR č. 223/2001 Z.z. o odpadoch v platnom znení a v zmysle vykonávacích vyhlášok MŽP SR č. 283/2001 Z.z. a MŽP SR c. 284/2001 Z.z. , ktorou sa ustanovuje Katalóg odpadov v platnom znení. Zhromažďovanie odpadov v týchto priestoroch je len dočasné, najdlhšie však jeden rok. Odpady budú z priestorov priebežne odvážané za účelom zneškodnenia, príp. zhodnotenia oprávnenými organizáciami.

Prevádzkovateľ bude pri preberaní odpadov vykonávať

- kontrolu správnosti požadovaných dokladov o množstve a druhu dodaných odpadov,
- vizuálnu kontrolu dodávky odpadov s cieľom overiť deklarované údaje o pôvode,
- kontrolu vlastností a zloženie odpadu v súlade s Prevádzkovým poriadkom,
- váženie množstva dodaných odpadov,
- podľa potreby zabezpečí kontrolné náhodné odbery vzoriek odpadu na skúšky a analýzy odpadu s cieľom overiť deklarované údaje držiteľa odpadu o pôvode, vlastnostiach a zložení odpadu,
- evidenciu prevzatých odpadov.

V zmysle platných právnych predpisov v odpadovom hospodárstve bude pri nakladaní s nebezpečným odpadom nutné viesť a uchovávať nasledovnú dokumentáciu :

- súhlas na nakladanie s nebezpečnými odpadmi
- súhlas na zber elektroodpadov
- ďalšie rozhodnutia orgánu štátnej správy v odpadovom hospodárstve
- prevádzkový poriadok zariadenia na zber odpadov,
- Opatrenia pre prípad havárie pri nakladaní s NO
- ILNO (identifikačné listy nebezpečných odpadov)
- SLNO (sprievodné listy nebezpečných odpadov) po dobu 5 rokov
- Evidenčné listy odpadov
- Hlásenia o vzniku o nakladaní s NO
- Hlásenie o zbere elektroodpadov

K prevádzkovej dokumentácii o technicko-organizačnom zabezpečení riadneho chodu zariadenia a minimalizácie vplyvu zariadenia na životné prostredie patrí :

- prevádzkový poriadok,
- prevádzkový denník,
- obchodné a dodávateľské zmluvy týkajúce sa nakladania s odpadmi,
- vydané súhlasy, vyjadrenia a stanoviská orgánov štátnej správy a samosprávy.

Technické vybavenie Zberne odpadu:

Kontajner na žiarivky

Popis:

Určené na skladovanie a prepravu opotrebovaných žiarivkových trubíc a výbojok.

Obr. č. 1: Kontajner na žiarivky

Štandardné rozmery	1600 x 500 x 800 mm
Vlastná hmotnosť	cca 60 kg
Doporučená náplň	150 kg
Povrchová úprava	lakovaním
Pri type 0061	otvárateľnom zhora je veko vybavené aret. vzperou
ADR označenie	UN11A/Y/xxxx/CZ/MVIMET
stohovateľné v štyroch vrstvách	
manipulovateľné vysokozdvížným vozíkom aj žeriavom	

Plastový box 500 l s vekom

Popis:

Vhodné na skladovanie a prepravu starých akumulátorov, alebo skladovanie a prepravu najrôznejších pevných alebo pastovitých látok. Robustná konštrukcia umožňuje niekoľkonásobné stohovanie. Nádobu je opatrená voľne odnímateľným vekom. Rovné plochy na čelnej strane nádoby umožňujú umiestnenie označenia (druh materiálu, odpadu - samolepky). Nádobu je vyrobená z polyetylénu.

Obr. č. 2: plastový box 500 l s vekom

Hlavné rozmery	1200 x 800 x 795 mm
Hmotnosť	46 kg
Obsah	500 litrov
Nosnosť /box	500 kg
Stohovacia záťaž	4500 kg
Tepelná odolnosť	-40 °C až +60 °C

Vaňové kontajnery

Popis:

Veká sú vybavené držiakmi s prackou s možnosťou uzamknutia. Po odistení sa veko samo zdvíha a je nadľahčované pružinovým mechanizmom. Retiazka slúži k ľahkému pritiahnutiu veka.

Obr. č. 3: vaňový kontajner

Kovové sudy s odnímateľným vekom

Popis:

Sud je vyrobený z oceleového plechu, plášť je zvarený a spevnený lisovanými výstuhami. Dno s plášťom je spojené viacnásobným bezpečnostným driapkovaním. Veko suda je zabezpečené pryžovým tesnením a je zaistené sťahovacím kruhom s vonkajším pákovým uzáverom.

Objem suda: 200 litrov

Sud je vhodný na prepravu a skladovanie sypkých, pastovitých a tuhých látok. Sudy sú schválené na prepravu podľa medzinárodných prepravných predpisov: *IMDG-Code námorná doprava*

RID železničná doprava

ADR cestná doprava.

Obr. č. 4: kovové sudy s odnímateľným vekom

Kovové sudy so zátkami

Popis:

Sud je vyrobený z oceleového plechu, plášť je zvarený a spevnený lisovanými výstuhami. Dno a veko je spojené s plášťom viacnásobným bezpečnostným driapkovaním. Pre zaistenie tesnosti je v driapkovaní nanosená tesniaca hmota a tesnosť je skúšaná pri každom sude. Plniaci otvor je uzatvorený zátkou, ktorú možno zaistiť ochranným viečkom s trhacou páskou. Táto zaisťuje originalitu plnenia. Konštrukcia umožňuje viacnásobné použitie, repasovanie, recykláciu. Sud je vhodný na prepravu a skladovanie všetkých druhov kvapalných látok v zmysle ďalej uvedených prepravných predpisov.

Objem suda: 200 litrov

Sud je vhodný na prepravu a skladovanie sypkých, pastovitých a tuhých látok. Sudy sú schválené na prepravu podľa medzinárodných prepravných predpisov: *IMDG-Code námorná doprava*

RID železničná doprava

ADR cestná doprava.

Obr. č. 5: kovové sudy so zátkami

Záchytné vane 1000 l - zink./lak.

Popis:

- Vhodné na skladovanie kontajnerov do objemu 1000 l. (Záchytný objem vane je minimálne 1000 l.)
- Varianty na 1 alebo 2 kontajnery.
- Prevedenie so stojanom vhodné aj ako stáčacia stanica.
- Povrchová úprava práškovou farbou, v prípade potreby vyššej odolnosti voči korózii úprava žiarovým zinkovaním (v oboch variantoch žiarovo zinkované rošty).

Obr. č. 6: záchytné vane 1 000 l

Pojazdné záchytné vane**Popis:**

- Vybavené vysokozáťažovými kolieskami – dve pevné a dve otočné s brzdou s \varnothing 125 mm.
- Manipuláciu uľahčuje rúčka záchytnéj vane.

Obr. č. 7: pojazdné záchytné vane

II.9 Zdôvodnenie potreby navrhovanej činnosti v danej lokalite

Navrhovateľ sa rozhodol zabezpečiť na území obce Želovce činnosť zberu v prenajatom – navrhovanom priestore aj z dôvodu vhodnej lokalizácie a vyhovujúceho dopravného napojenia s existujúcimi potrebnými inžinierskymi sieťami a bez nárokov na záber pôdy. Navrhovaná lokalita je vhodná aj z hľadiska nákladovosti na jej zriadenie a používanie.

Realizáciou navrhovanej činnosti „Zberne odpadu“ na zber a skladovanie odpadov za účelom ich ďalšieho využitia, respektíve zneškodnenia nevhodných odpadov na ďalšie využitie a to na vhodných zariadeniach, ktoré majú na túto činnosť oprávnenie, sa rozšíri ponuka služieb v oblasti nakladania s odpadmi, umožní sa lepšia dostupnosť obyvateľstva a právnických a fyzických osôb oprávnených na podnikanie, na odovzdanie týchto druhov odpadov, pre plnenie ustanovení zákona o odpadoch, v časti nakladania s odpadmi.

II.10 Celkové náklady

Celkové náklady sú vyčíslené : 12 000 €

II.11 Zoznam dotknutých obcí

- Obec Želovce

II.12 Dotknutý samosprávny kraj

- Banskobystrický samosprávny kraj

II.13 Názov dotknutého orgánu

- Obvodný úrad životného prostredia Veľký Krtíš
- Krajský úrad životného prostredia Banská Bystrica
- Regionálny úrad verejného zdravotníctva Veľký Krtíš
- Okresné riaditeľstvo hasičského a záchranného zboru vo Veľkom Krtíši

II.14 Názov povoľujúceho orgánu

- Obvodný úrad životného prostredia Veľký Krtíš

II.15 Rezortný orgán

- Ministerstvo životného prostredia SR

II.16 Druh požadovaného povolenia navrhovanej činnosti podľa osobitných predpisov

Súhlas na prevádzkovanie zariadenia na zber odpadov podľa § 7 ods.1 písm. d) zákona NR SR č. 223/2001 Z.z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení neskorších predpisov - vydáva Obvodný úrad životného prostredia Veľký Krtíš.

Súhlas na zber odpadu z elektrozariadení podľa § 7 ods.1 písm. r) zákona NR SR č. 223/2001 Z.z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení neskorších predpisov - vydáva Obvodný úrad životného prostredia Veľký Krtíš.

Súhlas na nakladanie s nebezpečnými odpadmi vrátane prepravy, podľa § 7, ods.1, písm. g) zákona NR SR č. 223/2001 Z.z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení neskorších predpisov - vydáva Obvodný úrad životného prostredia Veľký Krtíš.

II.17 Vyjadrenie o vplyvoch zámeru presahujúcich štátne hranice

Vplyv zámeru nepresahuje štátnu hranicu Slovenskej republiky.

III. Základné informácie o súčasnom stave životného prostredia dotknutého územia

III.1 Charakteristika prírodného prostredia vrátane chránených území

III.1.1 Geomorfologické pomery

Podľa regionálneho geomorfologického členenia Slovenska (Mazur, Lukniš 1980) patrí záujmové územie do oblasti Lučenecko – košická zníženina, k celku Juhoslovenská kotlina, do podcelku Ipel'ská kotlina, k jej častiam Hontianske terasy a Pôtorská pahorkatina.

Južná časť Ipel'skej kotliny má rovinný reliéf a je intenzívne poľnohospodársky obrábaná. Smerom na sever nadobúda pahorkatinný reliéf rozčlenený sieťou paralelných potočných údolí prevažne smeru SV-JZ.

Geomorfologicky prináleží skúmané územie k Juhoslovenskej kotline, podcelok Ipel'ská kotlina. Priemerná nadmorská výška územia je 145,00 až 150,00 m n.m. a je poznačené antropogénnou a poľnohospodárskou činnosťou. Územie je intenzívne poľnohospodársky využívané.

Obec Želovce sa nachádza v južnej časti okresu Veľký Krtíš, cca 10 km od okresného sídla. Zo severu susedí s obcou Sklabina, z juhu s obcou Vrbovka, z východu s obcou Kiarov a Olovary a zo západu s obcou Bátorova a obcou Záhorce. S okresným mestom sú Želovce spojené cestou II. triedy č. 527, ktorá prechádza obcou, ďalej Záhorcami, Slovenskými Ďarmotami do Maďarska. Výmera katastrálneho územia je 1 876 ha.

Obec Želovce leží v nadmorskej výške 154 m n.m. vo východnej časti Ipel'skej kotliny, v nive vodného toku Krtíš. Prevažná časť katastra sa nachádza na rovine, v poľnohospodársky intenzívne využívannej krajine. Východnú časť katastra tvorí členitá krajina s lesným porastom a vinicami. Chotár je pahorkatina na plochých rozčlenených chrbtoch z mladotret'ohorných

uloženín so širokou dolinou Krtiša. Vo východnej časti chotára sú dubové a agátové lesy, inde je odlesnený. Prevažujú hnedozemné, prípadne illimerizované, lužné a nivné pôdy. V doline severovýchodne od obce sú minerálne zemito-zásadito-slané pramene.

III.1.2 Geologické pomery

Geologická charakteristika územia

Z hľadiska geologického je záujmové územie budované sedimentmi neogénu a kvartéru.

Neogén tu reprezentujú súvrstvia egeru, eggenburgu a ottnangu.

Súvrstvie egeru sedimentované v morskom prostredí tu reprezentujú piesčité sliene až vápnité aleurity s významnými polohami slienitých pieskov, ktoré tvoria polohy o mocnosti 0,5 m až niekoľko metrov. Sú sivé až sivohnedé, rôznej zrnitosti od jemnozrnných pieskov až po štrkopiesky. V oblasti medzi Opatovskou Novou Vsou a Nenincami ako aj v okolí Selešťan, Záhoriec a Želoviec boli zistené aj konštantné lavice pieskovcov. V týchto vrstvách egeru sa vyskytujú tenké slojky uhlia (5 – 30 cm) sprevádzané modrými ílmi alebo pieskami. Výskyt uhlia bol zaznamenaný na lokalitách JV od Neniniec, J od Záhoriec, V od Opatovskej Novej Vsi, V od Želoviec nad samotou Forraš, V od Slatinných kúpeľov.

Uprostred pieskov tohto súvrstvia často vystupujú štrky. Štrky obsahujú hlavne rezistentný materiál, chýbajú v nich vápencové valúny.

Za kontinentálne vrstvy egeru je považované súvrstvie štrkov a pestrých tehlovočervených a zelených ílov v oblasti Neniniec.

Sedimenty eggenburgu sa zachovali ako denudačné reliktu v južnej časti lpeľskej kotliny v okolí Slovenských Ďarmôt a na J od Želoviec. Ležia na sedimentoch egeru. Najväčšie hrúbky dosahujú okolo 50 m. Eggenburg je typicky vyvinutý SSZ od Slovenských Ďarmôt, kde sa striedajú polohy zlepcov, pieskov až pieskovcov a slienitých ílov.

Zlepence tvoria bazálnu polohu, ale vyskytujú sa aj vyššie vo vrstevnom slede. Priemerná veľkosť valúnov je 4 cm, najviac 13 cm. Prevládajú vápencové valúny s karbonátovým tmelom.

Piesky a rozpadové pieskovce sú kvantitatívne prevládajúcim litotipom eggenburgu lpeľskej kotliny. Tvoria polohy 1 až 2,5 m hrubé a striedajú sa s piesčitými ílmi hrubými až 5 m. V pieskoch sú vrstvičky zelenosivých ílov ako aj uhoľná medzivrstvička hrubá 2 až 5 cm.

Spodný ottnang leží na sedimentoch egeru a jeho denudačné zvyšky boli zdokumentované V od obce Nemnice.

Sedimenty spodného ottnangu sú v lpeľskej kotline rozšírené v jej Z a S časti.

Spodný ottnang tvoria štrky, pestré íly, ryolitové tufy a tufity.

Štrky a piesky tvoria nepravidelné polohy. Štrky sú drobozrnné až hrubozrnné, piesky stredozrnné až hrubozrnné. Vo valúnoch štrkov prevládajú rohovce, žilný kremeň, kremence, kremité pieskovce. Zastúpené sú aj valúny ryodacitu. Jeho prítomnosť spolu s chýbaním vápencov odlišuje štrky spodného ottnangu od štrkov a zlepcov egeru a eggenburgu.

Íly sú pestré – žlté, žltohnedé, červené až fialové, modré a sivé, spravidla neslienité.

Ryodacitové tufy a tufity, tufitické íly tvoria lavice, ktoré zriedka presahujú hrúbku 10m. Tufy sú hrubozrnné, svetlosivé, zelenkasté a belavé. Vo veľkom množstve je v nich zastúpený tmavosivý biotit. Tufity a tufitické ílovce sú sivobiele piesčité horniny.

Kvartér je tu zastúpený sedimentmi pleistocénu a holocénu. Hrúbka kvartérnych sedimentov je kolísavá od 3 do 22 m.

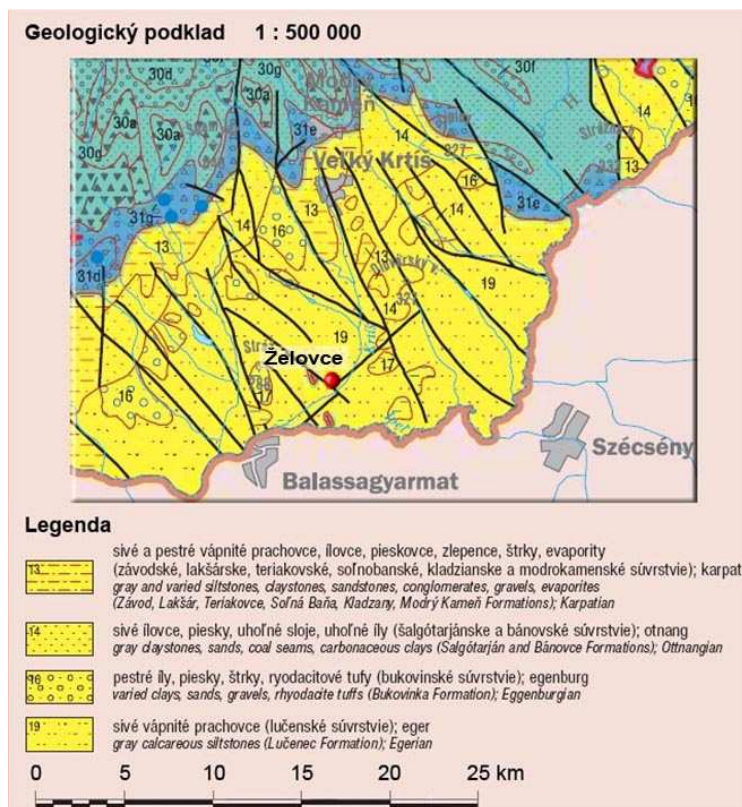
Sedimenty starého pleistocénu sú zastúpené fluvialnými štrkami stredných a spodných vysokých terás Krtíšskeho potoka. Jedná sa o súvrstvie piesčitých a zahlinených štrkov mocnosti cca 4 m. Smerom k nadložíu prechádza táto fácia štrkov do fácie povodňových ílov a hĺn, na ktorých leží 6 až 8 m hrubý komplex mladších sprašových hĺn a spraší.

Sedimenty eolicko-deluviálne sú produktmi zvetrávania predštvrtohorného podložia. Jedná sa o hlinité a hlinito-kamenité sedimenty. V nadložnej časti sú to svetlosivé, prípadne žltosivé prachovité hliny s variabilnou prímесou úlomkov andezitov a zvetraných valúnov zlepcov, ktoré smerom do podložia prechádzajú do zvetranej materskej horniny.

Vrstvy holocénu predstavujú najmladšiu etapu vývoja kvartérnych sedimentov. V tomto období došlo len k nepatrnému prehĺbeniu korýt riek do piesčitých štrkov dnovej akumulácie a k rozsiahlej akumulácii štrkov, piesčitého, hlinitého, ílovitého materiálu nív, hlinitého a hlinito-štrkového materiálu náplavových kužeľov.

Hrúbka holocénnych sedimentov nív je nerovnomerná, pohybuje sa okolo 4 až 6 m. Tieto sedimenty sú na báze zastúpené tmavosivými a svetlosivými ílmi. Smerom k nadložíu sa íly striedajú s polohami hrubozrnných kremítých pieskov. V okrajových častiach v ústi potokov sú nivy pokryté sprašovými, prípadne hlinitými a štrkovitými sedimentmi holocénnych náplavových kužeľov.

Obr.č. 8: Geologický podklad – obec Želovce

Inžiniersko-geologické vlastnosti

Podľa hydrogeologickej rajonizácie Slovenska (Šuba, 1984) patrí oblasť záujmového územia k rajónu NQ 095 : Neogén Ipeľskej kotliny.

Hydrogeologický charakter skúmaného územia je daný jeho geologicko-tektonickou stavbou. Priepustnosť a zvodnenie je dané zrnitosným zložením hornín a náväznými procesmi zvetrávania. Povrchová vrstva ílov a predkvartérne horniny sú takmer nepriepustné.

Skúmané územie je geologicky budované dvomi jednotkami a to kvartérom a terciérom.

Rozhodujúcou faciou je kvartér, budovaný aluviálnymi a deluviálnymi horninami, ktoré majú na povrchu charakter ílovitých hĺn a v hlbších horizontoch sú to štrky.

Povrch záujmového územia do hĺbky 0,5 m je tvorený humusovitým horizontom, tvoreným hlinami a ílmi s korenkami rastlín, resp. je zastavaná objektmi a spevnenými plochami.

Pod povrchovou organickou vrstvou sa nachádzajú do hĺbky cca 4,5 - 5,5 metra pod terénom povodňové íly so strednou až vysokou plasticitou, skupiny - CH, CI, tuhej konzistencie, šedej a hnedošedej farby. Koeficient filtrácie týchto zemín je:

$$k_f = 5,9 \cdot 10^{-9} \text{ až } 6,5 \cdot 10^{-10} \text{ m.s}^{-1}$$

Pod vrstvou kvázi nepriepustných ílovitých zemín sa vyskytujú nesúdržné fluviálne zeminy – zvodnelé piesčité štrky (G3, menej G5) stredne úľahlé. Mocnosť týchto nesúdržných zemín je cca 3 m.

Bázu štrkopieskových sedimentov tvoria relatívne menej priepustné sedimenty rôznych stupňov neogénu (íly, ílovce, sliene, pieskovce). Koeficient priepustnosti podložia je o niekoľko rádov nižší ako má nadložený kvartér.

Geodynamické javy

Na dotknutom území sa výrazné geodynamické javy nevyskytujú, resp. nedochádza k žiadnym svahovým deformáciám a seizmicite. V minimálnej miere pri výdatných dažďoch môže dôjsť k vodnej erózii.

Ložiská nerestných surovín

V záujmovom území a hodnotenom území sa nenachádzajú ložiská nerestných surovín.

Stav znečistenia horninového prostredia

Hodnotené územie navrhovanej činnosti „Zariadenia na zber odpadov – Zberňa odpadu na prevádzke Želovce“ tvoria prevažne plochy s intenzívnou poľnohospodárskou činnosťou so zastavanou plochou, a tak predpokladáme, že pôvodné horninové prostredie môže byť miestami znečistené priesakmi z poľnohospodárskej a hospodárskej činnosti (veľkochov) a úniku zo septikov.

III.1.3 Pôdne pomery

Geologický substrát, morfológické vlastnosti reliéfu sa spolu s klimatickými podmienkami a vlastnosťami povrchových a najmä podzemných vôd v súčinnosti s pôdnymi organizmami a človekom podieľajú na diferenciacii pôdneho krytu v hodnotenom území vznikom rôznych pôdných druhov a pôdných typov.

Pôdne druhy

Na dotknutom území sa nachádzajú pôdne druhy:

- Pôdy ílovité (JH) – pôdy ťažké
- Pôdy písčito-hlinité (PH) – pôdy stredne ťažké
- Íl (J) – pôdy veľmi ťažké

Zastúpenie pôdných typov

Hlavné zastúpenie z pôdných typov majú hnedozeme. Povrch záujmového územia do hĺbky 0,5 m je tvorený humusovitým horizontom, tvoreným hlinami a ílmi s korenkami rastlín, resp. je zastavaná objektmi a spevnenými plochami.

Pod povrchovou organickou vrstvou sa nachádzajú do hĺbky cca 4,5 - 5,5 m pod terénom povodňové íly so **strednou až vysokou plasticitou**, skupiny - CH, CI, tuhej konzistencie, šedej a hnedošedej farby.

Z hľadiska genetického sa nachádzajú nasledovné pôdne typy (podľa HPJ):

- nivné pôdy typické ťažké - NP
- nivné pôdy karbonátové - NPK
- nivné pôdy glejové - NPC
- lužné pôdy glejové - LPC
- hnedé pôdy illimerizované – Hmi
- hnedé pôdy erodované spolu s regozemami na výrazných svahoch - HM + RGZ
- regozeme + erodované hnedé pôdy hlboké - RCZ
- regozeme na výraz. svahoch na rôznych substrátoch

Bonita

Okolie dotknutého územia pokrývajú pôdy strednej kvality (hnedé pôdy s bonitnou skupinou 7).

Chemická a mechanická degradácia

Zraniteľnosť pôd úzko súvisí so stupňom náchylnosti na mechanickú (zhutnenie) a chemickú (kontaminácia) degradáciu. Rozhodujúcimi kritériami, resp. ich kombináciami sú:

- hĺbka humusového horizontu
- pôdny druh
- obsah skeletu (štrku a kameňa) a s tým súvisiaca hĺbka pôdy
- vlhový režim pôd

Náchylnosť na mechanickú degradáciu

Hlavným prejavom fyzikálnej degradácie v okolí dotknutého územia môže predstavovať povrchová erózia, odnos pôdných častíc z povrchu pôdy účinkom vody.

Veterná erózia nepredstavuje závažný problém v dotknutom území.

Náchylnosť na chemickú degradáciu

Chemická degradácia pôdy môže byť spôsobená vplyvom rizikových látok anorganickej a organickej povahy z prírodných aj antropických zdrojov, ktoré v určitej koncentrácii pôsobia škodlivo na pôdu, vyvolávajú zmeny jej fyzikálnych, chemických a biologických vlastností, negatívne ovplyvňujú produkčný potenciál pôd alebo negatívne vplývajú na vodu, atmosféru, ako aj zdravie zvierat a ľudí.

Pôdy v celom úseku dotknutého územia sú pomerne odolné na zakysľovanie, zníženie obsahu humus a živín, ak sa vyradia z poľnohospodárskeho využívania. Pri kontaminácii pôd sa rizikové látky dostávajú do menej pohyblivých foriem.

V dotknutom území sa nenachádzajú pôdy kontaminované zvýšenými hodnotami rizikových látok.

Kvalita a stupeň znečistenia pôd

Podľa mapy kontaminácie pôd (In: Atlas krajiny SR, 2002) sú pôdy vo väčšej časti hodnoteného územia nekontaminované, relatívne čisté pôdy.

Na dotknutom území sa predpokladá malý stupeň znečistenia pôdy znečisťujúcimi látkami pochádzajúcich z poľnohospodárstva, ktorý vo veľkej pravdepodobnosti vznikol v dôsledku predchádzajúcej činnosti, ktorá v dotknutom území bola realizovaná.

Vplyv na znečistenie pôdy mali látky pochádzajúce z poľnohospodárskej činnosti. Sú to najmä odpady organického charakteru pochádzajúceho z prevádzkovania hospodárskej činnosti, veľkochovov a prípadne odpady zo zle utesnených silážnych jám a hnojísk, ktoré poškodzujú pôdu v pomerne malom meradle.

Vyšší stupeň kontaminácie pôd sa v dotknutom území neobjavil.

III.1.4 Klimatické pomery

Riešené dotknuté územie má klímu charakteristickú pre teplú klimatickú oblasť, teplý, suchý okrsok s miernou zimou. Priemerná ročná teplota je 9 - 10°C. Počet letných dní roku je nad 50. Priemerný ročný úhrn zrážok je 600 - 700 mm. V Ipeľskej kotline prevláda juhozápadný vietor, ktorý sa vyskytuje najviac v letnom a v zimnom období. Podľa Lapina a kol. (2002) patrí záujmové územie do okrsku teplého, suchého s miernou zimou, do teplej oblasti s priemerne viac ako 50 letnými dňami.

Klimatické pomery vyplývajú z dlhodobého režimu počasia, ktorý je pod vplyvom početnosti výskytu poveternostných situácií a vzduchových hmôt. K záujmovému územiu sa vzťahujú nasledovné charakteristiky:

Zrážky

Záujmové územie je chudobná na zrážky. Priemerný ročný úhrn zrážok kolíše od 600 do 700 mm. Smerom k pohoriu ročný úhrn zrážok vzrastá, je však variabilný. V niektorých rokoch dosiahne 1000 mm a v extrémne suchých rokoch okolo 400 – 500 mm ročne.

Tabuľka č. 2: Priemerné mesačné úhrny zrážok v mm za obdobie 1931 - 1960 podľa zrážkomernej stanice

mesiac	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
zrážky	38	41	38	43	62	68	57	56	38	49	63	46

Tabuľka č.3: Priemerný počet dní so zrážkami nad 1,0 mm, nad 5,0 mm, nad 10,0 mm podľa zrážkomernej stanice Nenince.

mesiac	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	rok
N ₁	7,0	6,4	6,4	7,3	9,2	8,2	7,1	6,7	5,4	7,5	9,2	8,4	89
N ₅	2,7	2,7	3,0	2,9	4,7	4,6	3,7	3,6	2,7	3,4	4,3	3,6	41,9
N ₁₀	0,3	1,0	1,2	1,2	2,0	2,4	1,9	2,1	1,2	1,5	2,3	1,2	18,9

Teplota

Po stránke klimatickej patrí územie do oblasti mierne teplej, mierne vlhkej, vrchovinovej. Priemerná ročná teplota vzduchu v stanici Želovce je 9,2 °C.

Tabuľka č. 4: Priemerná mesačná teplota vzduchu v °C za obdobie rokov 1931 – 1960 na stanici Želovce

mesiac	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
°C	- 3,4	- 1,3	3,8	9,9	15,0	18,4	20,2	19,1	15,1	9,1	3,4	-0,3

Najnižšie teploty obvykle pripadajú na mesiac január. Najteplejší mesiac je júl. Teplota klesá úmerne k stúpajúcej výške, v ročnom priemere je to 0,4 °C / 100 m. V zimnom období sú tu časté teplotné inverzie, pri ktorých je teplota v kotline nižšia ako na pahorkatine.

Z charakteristických klimatických ukazovateľov uvádzame :

- priemerný počet letných dní	78,7
- priemerný počet tropických dní	18,5
- priemerný počet mrazových dní	101,2
- priemerný počet ľadových dní	24,6
- priemerný počet dní so silným mrazom (pod – 10,1 0C)	1,1
- priemerný počet dní so snehovou prikrývkou min. 1 cm	55,9
- extrémne vysoká teplota	+36 °C
- extrémne nízka teplota	- 20,4 °C

Veternosť

Priemerná rýchlosť vetra v záujmovom resp. dotknutom území v priemerne veternom roku sa v jednotlivých mesiacoch pohybuje od 1,3 do 2,1 m/s a za štvrťroky od 1,7 do 1,9 m/s. Priemerná rýchlosť vetra za celý rok bola 1,7 m/s. Silná veternosť sa vyskytuje v malej početnosti, najčastejšie v jarnom a jesennom období, kedy priemerné hodinové rýchlosti vetra nad 2,5 m/s trvajú v 65-75% početnosti aj počas 4 až 6 dní za sebou. Priemerné denné rýchlosti vetra sa v týchto veterných dňoch pohybujú zväčša v rozsahu 3,5 – 5,0 m/s, ojedinele až 6,5 m/s. Dlhšie trvajúca veľmi malá veternosť sa vyskytuje najmä v zimnom období, kedy priemerné hodinové rýchlosti vetra nedosahujú nad 2,5 m/s aj počas 7 až 10 dní za sebou. Priemerné denné rýchlosti vetra v týchto málo veterných obdobiach sa pohybujú zväčša v rozsahu 0,5 – 1,0 m/s.

Zastúpenie úplného bezvetria až veľmi slabého prúdenia vzduchu s priemernými rýchlosťami do 1 m/s bolo v 50% početnosti.

V záujmovom území prevláda prúdenie vzduchu zo smeru západ - juhozápad až západ – severozápad a tiež zo smeru východ – juhovýchod a východ – severovýchod. Najsilnejšia veternosť sa vyskytuje zo smerov západ až západ – severozápad.

Veľmi slabá veternosť s priemernými rýchlosťami vetra do 1 m/s má najväčšie percentuálne zastúpenie. Väčšia veternosť má postupne nižší výskyt a silná veternosť s priemernými hodinovými rýchlosťami 6 m/s a viac sa v priemere vyskytuje v necelej 1% početnosti.

III.1.5 Ovzdušie

Na stave znečistenia ovzdušia sa podieľajú vplyvy globálne (diaľkový prenos znečisťujúcich látok) i lokálne (emisie z miestnych zdrojov znečistenia ovzdušia).

Medzi hlavné miestne zdroje znečistenia ovzdušia patria v riešenom území:

- lokálne vykurovanie,
- automobilová doprava,
- sekundárna prašnosť spôsobená poľnohospodárskou a stavebnou činnosťou a nedostatočným čistením komunikácií,
- diaľkový prenos

V dotknutom území sa v súčasnosti nenachádza žiadna priemyselná výroba, ktorá by mala významný vplyv na znečisťovaní ovzdušia.

V rámci celého záujmového územia resp. dotknutého územia je kvalita ovzdušia ovplyvňovaná najmä diaľkovým prenosom znečisťujúcich látok a polohou Slovenska (juhovýchodný okraj oblasti s najväčším znečistením ovzdušia a kyslosťou zrážkových vôd v Európe).

V súčasnosti v dotknutom území nie je evidovaný žiaden stredný a veľký zdroj znečisťovania ovzdušia znečisťujúcimi látkami.

Na znečisťovaní ovzdušia sa v dotknutom území v súčasnosti najviac podieľajú mobilné zdroje ako motorové vozidlá a lokálne vykurovacie zdroje.

Popisy vybratých znečisťujúcich látok podieľajúcich sa na znečisťovaní ovzdušia v dotknutom území:

TZL - tuhé znečisťujúce látky

0.0.05 - organické látky – vyjadrené ako celkový organický uhlík - COU

III.1.6 Hydrologické pomery

Povrchové vody

Územie patrí do povodia rieky Ipel', ktorý je hlavnou riečnou osou južnej časti územia, kde

tvorí hranicu s Maďarskom. Povrchové vody reprezentuje perovitá riečna sieť.

Územie je odvodňované potokom Krtíš, prameniaticim v južnej časti Krupinskej planiny a vlievajúcim sa pri obci Slovenské Ďarmoty do rieky Ipel'.

Krtíšsky potok má celý rad pravostranných prítokov ako Plachtinský potok, Zajský potok, Čegovský potok, Záhorský potok.

Rieka Ipel' má charakter nížinného toku. Minimálne vodné stavy bývajú v júli a auguste, maximálne v marci a apríli a to v dôsledku topenia snehu a výdatných zrážok. Časté sú vysoké vodné stavy aj v jesenných mesiacoch. Plocha povodia Ipľa po profil v Šahách je 3 552 km², priemerný prietok je 13,6 m³/s a špecifický odtok je 3,81 l/s.km².

Kvalita povrchových vôd je hodnotená v zmysle STN 75 7221 „Kvalita vody. Klasifikácia kvality povrchových vôd“, ktorá kvalitu vody hodnotí v 8 skupinách ukazovateľov (A – kyslíkový režim, B – základne fyzikálno-chemické ukazovatele, C – nutrienty, D – biologické ukazovatele, E – mikrobiologické ukazovatele, F – mikropolutanty, G – toxicita, H – rádioaktivita) a s použitím sústavy medzných hodnôt zaraďuje vody podľa ich kvality do piatich tried (I. trieda – veľmi čistá až V. trieda – veľmi silno znečistená voda). Kvalita vody sa sleduje na toku Ipel' s prítokom Krtíš.

Povodie Ipľa – v skupine **A** je voda zaradená do I.-V. triedy pre namerané vysoké hodnoty ChSK_{Cr} (Prša, Kalonda a Krtíšsky potok), v skupine **B** je kvalita vody zaradená do I.-IV. triedy. V dôsledku vyššieho obsahu nutričov v skupine **C** je V. trieda kvality na prítokoch Suchá, Krtíšsky potok, Krivánsky potok a Ipel' v Kalonde. V skupine **D** je kvalita vody v III.-IV. triede. Vysoký obsah koliformných baktérií radí vodu v skupine **E** do IV.-V. triedy. V skupine **F** sú vody zaradené do II.-V. triedy, pre zvýšené hodnoty ortuti a zinku.

Zdrojom povrchových vôd je Krtíšsky potok

Tabuľka č. 5: Prietoky v Krtíšskom potoku podľa SHMÚ. Množstvo Qn – ročné (m³)

Rok	5	20	50	100
(m ³)	46	66	79	89

Krtíšsky potok je zregulovaný so schopnosťou prevádzať množstvá 100-ročnej vody.

Podzemné vody

Podľa hydrogeologickej rajonizácie Slovenska (Šuba, 1984) patrí oblasť záujmového územia k rajónu NQ 095 : Neogén Ipel'skej kotliny.

Sedimenty neogénu majú variabilné granulometrické zloženie, avšak prevládajú pelity. Často sa striedajú priepustné horniny s nepriepustnými a vytvárajú sa artézske štruktúry. Za zvodnené horizonty je možné považovať egerské piesky a pieskovce ako aj spodnoottnangské piesky a štrky. Intenzita zvodnenia je však pomerne malá. Spodný ottnang je navyše zachovaný len vo forme erózných zvyškov a preto vzhľadom na malé rozšírenie nemá väčší hydrogeologický význam.

Fluviálne sedimenty Ipľa a jeho prítokov, uložené v údolnej nive a v starších terasách, tvoria významný kolektor, v ktorom sú akumulované podzemné vody. Bázu štrkopieskových sedimentov tvoria relatívne menej priepustné sedimenty rôznych stupňov neogénu resp. prechodného oligocén-miocénneho stupňa egeru a vulkanoklastika bádenu (íly, tufity, sliene, pieskovce, tufy, piesky). koeficient prietochnosti podložia je o niekoľko rádov nižší ako má nadložný kvartér.

Štrky a piesky starších terasových stupňov sú navetrané, bývajú zahlinené a sú menej zvodnené. Nadložie je tvorené faciou povodňových hĺn a ílov, komplexom spraší a sprašových hĺn.

Dnová výplň riečnych nív Ipľa a jeho prítokov je súvislé zachovaná. Tvorená je piesčitými štrkami, ktoré sa striedajú s polohami s šošovkami piesku. Valúnový materiál býva dobre vytriedený a opracovaný. Nadložie piesčitých štrkov a pieskov tvorí povodňový kryt. Je

budovaný súvrstvom hlinitých, hlinitopiesčitých, piesčitých a ílovitých sedimentov holocénneho veku. Hrúbka povodňového krytu sa mení i na krátke vzdialenosti v rozmedzí prevažne 4 - 6 m.

Podzemné vody v poriečnej nive sú priamo hydrodynamicky späté s povrchovými vodami. Zvodnenie štrkových a štrkopiesčitých sedimentov je premenlivé a závisí od stupňa ich zahlinenia. Špecifická výdatnosť vrtov v záujmovom území situovaných v tomto prostredí sa pohybuje od 0,1 do 1,0 l/s.m, koeficient prietochnosti sa pohybuje v intervale 10^{-3} až 10^{-4} m²/s.

V terasových stupňoch, ktoré majú menšie plošne rozšírenie, sa podzemné vody dopĺňajú prevažne zo zrážok a prítokom podzemných vôd z vyššie položených území.

Ďalšie štvrtohorné sedimenty, predovšetkým svahové hliny, náplavové kužele, sutinové hliny, sprašové hliny, sú slabo zvodnené. Na styku s nepriepustným neogénnym podkladom je v nich vytvorený súvislý obzor podzemných vôd, ktorý je spravidla zachytený domovými studňami. Ich výdatnosť je nepatrná.

Dôležitou režimovou charakteristikou je kolísanie hladiny podzemnej vody. Ide o plytký režim výrazne ovplyvňovaný hydrologickými a klimatickými pomermi. V Slovenských Ďarmotách je vybudovaný objekt pozorovacej siete SHMÚ s nadmorskou výškou 143,01 m n.m.. Pozorovanie sa vykonáva od roku 1964. Maximálna hladina bola nameraná na úrovni 141,82 m n.m., minimálna 139,24 m n.m., priemerný stav je 140,38 m n.m..

Významným faktorom ktorý sa podieľa na veľkej variabilite chemizmu podzemných vôd je aj anorganické a organické znečistenie rôzneho pôvodu, transportované do prostredia obehu fluviogénnych vôd infiltrujúcimi povrchovými a zrážkovými vodami, resp. ich priamymi prienikmi. Dôsledkom toho je nevyhovujúca kvalita fluviogénnych vôd územia, ktorá s prevažujúcim zvýšeným obsahom Fe a Mn znemožňuje ich priame vodohospodárske využitie.

Výrazná tektonická predisponovanosť územia a prítomnosť mladého vulkanizmu podmieňujú tvorbu a výstup kyslíčnika uhličitého, ktorý zasa podmieňuje preplynovanie podzemných vôd a tvorbu kyseliek.

Po podradných zlomoch, ktoré doprevádzajú hlavné zlomy oddelujúce depresie od hrásti, vystupujú na povrch kyselky. O. Franko vyčlenil tri žriedlové línie kyseliek, vystupujúce na zlomoch na povrch. Záujmové územie zasahuje do plachtinsko – slatinskej žriedelnej línie, na ktorej sú vývery v Slatinských kúpeľoch, Želovciach, Peseranoch, Sklabinej, Obeckove, Dolných a Horných Plachtinciach.

Výdatnosť prameňov kyseliek je malá – do 0,1 l/s. Režim preplynených vôd je značne narušený ťažbou uhlia v bani Dolina, kde dochádza k výronom preplynených vôd do banských priestorov. Kyselky využíva miestne obyvateľstvo ako výbornú stolovú vodu.

Tabuľka č.6: – Prekročenie limitných hodnôt podľa STN 75 7111

Názov stanice	Ukazovateľ	Limitná hodnota	Nameraná hodnota	Jednotka
ZS Kováčovce	Dusičnany	50,000	150,000	mg/l

Potok Krtíš je v správe SVP OZ, Povodie Hrona. Vodnosť toku je najvyššia v mesiacoch február - apríl, kedy odtečie 49% ročného objemu odtoku. Najväčší prietok je v mesiaci marec. Na Krtíšskom potoku neboli budované stabilizačné a regulačné objekty v rámci úprav toku rieky Ipel'. Brehy sú spevnené porastom kríkov a stromov. V záujmovom území sa nenachádza žiadna malá vodná nádrž, ktorá sa využíva na závlahy a chov rýb.

Znečistenie vodných tokov je väčšinou dôsledkom vlastnej antropogénnej činnosti v území. Nepriaznivý vplyv na množstvo povrch a podzemných vôd ako aj na ich kvalitu má dlhodobý deficitný množstvo vodných zrážok. Ročný úhrn zrážok je 600-700 mm. Ipel' a jeho prítoky majú pomerne malé prietoky a sú charakteristické nevyrovnaným tokom. Nepriaznivé dôsledky hospodárenia na pôde v minulosti majú za následok zrýchlený odtok povrchovej vody. Riečna sústava je málo rozvinutá, perovitá.

Krtíšsky potok je zregulovaný na 100-ročné prietoky.

Pramene a pramenné oblasti

V dotknutom území sa nenachádzajú žiadne prirodzené pramene a pramenné oblasti.

Termálne a minerálne vody

V záujmovom území sa nachádzajú nasledujúce minerálne vody, ktoré sú v katastri obce Želovce. Minerálne vody sú vzdialené od dotknutého územia cca 1 000 – 2 000 m.

V katastri tejto obce sa nachádzajú tieto pramene:

Želovce LC - 61 SLANÁ KYSELKA	Želovce LC - 65 ŠIROKÁ STUDŇA
Želovce LC - 62 KÚPEĽNÝ PRAMEŇ	Želovce LC - 66 VRT B - 17
Želovce LC - 63 ŠTVORCOVÝ	Želovce LC - 67 VÝVER V POTOKU
Želovce LC - 64 MEDOKÝŠ V PARKU	

Z týchto prameňov sa využívajú miestnym obyvateľstvom iba dva pramene LC-67 Výver v potoku, a LC-64 Medokyš v parku.

Vodohospodársky chránené územia

Podľa prílohy č. 1 vyhlášky MP SR č. 525/2002 Z.z., ktorou sa ustanovuje zoznam vodohospodárskych významných tokov je potok Krtíš zaradený do Záznamu vodohospodársky významných vodných tokov.

Názov toku	Číslo hydrologického poradia
Krtíš	4-24-02-077

Potok Krtíš predstavuje jeden z faktorov pre tvorbu zásob a kvality podzemných vôd.

Stupeň znečistenia podzemných a povrchových vôd

Podľa hydrogeologickej rajonizácie Slovenska (Šuba, 1984) patrí oblasť záujmového resp. dotknutého územia k rajónu NQ 095 : Neogén Ipeľskej kotliny. Monitorovaciu sieť kvality podzemných vôd v roku 2002 tvoril objekt v lokalite Kováčovce. Kvalita podzemných vôd je hodnotená podľa STN 75 7111 „Pitná voda“.

Tabuľka č. 7: – Prekročenie limitných hodnôt podľa STN 75 7111

Názov stanice	Ukazovateľ	Limitná hodnota	Nameraná hodnota	Jednotka
ZS Kováčovce	Dusičnany	50,000	150,000	mg/l

Zdroj: SHMÚ

Organické látky ako kontaminanty majú pôvod predovšetkým v povrchovom znečistení prostredia odpadmi a poľnohospodárstvom. Podzemné vody sa môžu stať pri lokálnych zdrojoch jedným zo závažných rizikových faktorov zdravotného stavu obyvateľstva z dôvodu, že uvedené látky pôsobia toxicky na živé organizmy.

V dotknutom území dochádza k strednému stupňu znečistenia podzemných a povrchových vôd na mieru znečistenia vôd. Záujmové územie nemá vybudovanú verejnú kanalizáciu na vypúšťanie splaškových odpadových vôd. V dôsledku nedostatočného čistenia odpadových sa do povrchových vôd dostávajú vysoké koncentrácie znečisťujúcich látok a látok podporujúcich rozvoj rias a planktónu, čoho dôsledkom je celkové zhoršenie kvality vody v tokoch.

V oblasti kvality podzemných vôd tak ako na území celej SR zrejmé, že naďalej pretrvávajú nepriaznivý stav. Využívanie okolia dotknutého územia na poľnohospodárske vedie k častým zvýšeným obsahom oxidovaných a redukovaných foriem dusíka, síranov a chloridov vo vodách, hlavne v nížinných oblastiach.

III.1.7 Fauna a flóra

Dotknuté územie je tvorené humusovitým horizontom, ílmi s koreňkami rastlín, resp. je zastavané objektmi a spevnenými plochami. Terén je rovinatého charakteru, mierne zarastený krovinnou vegetáciou. Územie je v súčasnosti nevyužívané.

Flóra

Z hľadiska potenciálnej vegetácie je dotknuté územie charakterizované v nasledovnej tabuľke.

Tabuľka č.8: Fytogeografické členenie flóry dotknutého územia (Podľa fytogeografického členenia flóry Slovenska (Futák, 1980 in Atlas SSR)

Fytogeografická oblasť	Fytogeografický obvod	Fytogeografický okres	Okres (územno-správne členenie)
Panónskej flóry (Pannonicum)	Pramatranskej xerothermnej flóry (Matricum)	Ipeľsko-rimavská brádza	VK, KA, LC, PT, RA, RS

Lesné porasty majú v podstatnej časti charakter monokultúr rôznych drevín. Na brehovej čiare sú po celej dĺžke zastúpené súvislé brehové porasty topoľa, vrbý a jelše, primiešané sú aj nežiaduce druhy – javorovec jaseňolistý a agát biely.

Na základe bylinného i krovinného druhového zloženia možno uvažovať so zastúpením variantov pôvodných drevín (bršlen, čremcha, vtáčí zob, baza, čierna). V dotknutom území až po ústie do Krtíšskeho potoka sú vyvinuté súvislé bylinné porasty s prevahou pálky (Typha) a škripiny (Scirpus).

Floristická charakteristika jednotiek potenciálnej prirodzenej vegetácie

Vrbovo - topoľové lužné lesy

Syntaxonómia: Salicion albae (Oberd.1953) Th.Müller et Görs (1958), Salicion triandrae Th.Müller et Görs (1958) p.p.

Výskyt, ekologické nároky: Medzihrádzové priestory a brehy, vlhké, pri vysokých vodných stavoch podzemnou vodou periodicky podmáčané zníženiny, okolie mŕtvych ramien alebo územia, ktoré sú pravidelne ovplyvňované povrchovými záplavami.

Floristická charakteristika v prirodzenom floristickom zložení:

Stromy: vrba krehká (Salix fragilis), vrba biela (Salix alba), topoľ biely (Populus alba), topoľ čierny (Populus nigra), topoľ sivý (Populus canescens), vrba trojtyčinková (Salix triandra)

Kroviny: vrba purpurová (Salix purpurea), svíb krvavý (Cornus sanguinea), baza čierna (Sambucus nigra), a iné.

Byliny: pálka (Typha), škripina (Scirpus), ostružina ožinová (Rubus caesius), chrastnica trstovníkovitá (Phalaroides arundinacea), žihľava dvojdomá (Urtica dioica), lipkavec močiarny (Galium palustre), čerkáč obyčajný (Lysimachia vulgaris), mäta vodná (Mentha aquatica), vrbica vrbolistá (Lythrum salicaria), povoja plotná (Calystegia sepium), záružlie močiarné, (Caltha palustris), ostrica pobrežná (Carex riparia), ostrica ostrá (Carex acutiformis), ostrica pľuzgierkatá (Carex vesicaria) a iné

Dubovo – cerové lesy

Syntaxonómia: (Quercetum petrae-cerris Soó 1957s.l.):

Výskyt, ekologické nároky: na juh exponované svahy s miernym až prudkým sklonom; náhradné spoločenstvá, ktoré sa druhotne na ich miestach rozšírili sú stepného charakteru. Miestami sa vyskytujú väčšie porasty asociácie Ligustro-Prunetum

Floristická charakteristika v prirodzenom floristickom zložení:

Stromy: dub cerový (*Quercus cerris*), dub zimný (*Quercus petraea* agg.), dub letný (*Quercus robur*), jaseň štíhly (*Fraxinus excelsior*), javor poľný (*Acer campestre*) a iné

Kroviny: vtáci zob obyčajný (*Ligustrum vulgare*), drieň obyčajný (*Cornus mas*), svíb krvavý (*Cornus sanguinea*), trnka obyčajná (*Prunus spinosa*), rešetliak prečisťujúci (*Rhamnus catharticus*) a ďalšie.

Bylinná vrstva: mednička jednokvetá (*Melica uniflora*), lipnica hájna (*Poa nemoralis*), smlz trstovníkovitý (*Calamagrostis arundinacea*), nátržník biely (*Potentilla alba*), zanovätník čiernejúci (*Lembotropis nigricans*) a i.

Charakteristika lesných porastov na lesnom pôdnom fonde (LPF)

Lesné porasty na LPF tvoria časť brehových porastov v alúviu potoka Krtíš, ktoré tvoria najmä domáce druhy vŕba (vŕba biela - *Salix alba*, vŕba krehká - *Salix fragilis*) a introdukovaný druh topoľ kanadský (*Populus x canadensis*). Primiešaný je aj nepôvodný invázny druh agát biely (*Robinia pseudoacacia*).

Charakteristika nelesnej vegetácie

Nelesnú stromovú a krovinnú vegetáciu (NSKV) v záujmovom území tvoria fragmenty lbrehových porastov pozdĺž vodných tokov, plošné prvky a líniové porasty prevažne pozdĺž poľných ciest a drevinná vegetácia mokradí.

Vodný tok Krtíša lemujú brehové porasty s vŕbou krehkou (*Salix fragilis*), vŕbou bielou (*Salix alba*), vŕbou purpurovou (*Salix purpurea*), brestom väzovým (*Ulmus laevis*) a s topoľom čiernym (*Populus nigra*). Brehové porasty Krtíša nie sú v celom úseku toku homogénne.

Nelesná drevinová vegetácia – NDV

(tzv. krajinná zeleň) sa v dotknutom území najčastejšie vyskytuje :

- brehové porasty vodných tokov
- sprievodná vegetácia vodných tokov, odvodňovacích jarkov
- krovinné plášte lesných porastov
- drevinné nálety na plochách TTP alebo na ladom ležiacej ornej pôde
- lesné porasty na poľnohospodárskej pôde

Funkciu interakčného prvku najlepšie plní NDV s prirodzeným alebo poloprirodzeným druhovým zložením, jej obhospodarovanie preto musí viesť k zvyšovaniu podielu prirodzených, domácich drevín a obmedzeniu nepôvodných, cudzokrajných druhov, najmä agátu bieleho, ktorý sa veľmi agresívne šíri najmä na nevyužívané plochy poľnohospodárskej pôdy, pričom jeho odstraňovanie je veľmi obtiažné.

V bylinnej vrstve sa vyskytujú napr. druhy: ostružina ožinová (*Rubus caesius*), ovsík vyvýšený (*Arrhenatherum elatius*), balota čierna (*Ballota nigra*), smlz kroviskový (*Calamagrostis epigejos*), bolehlav škvrnitý (*Conium maculatum*), reznáčka laločnatá (*Dactylis glomerata*), lipkavec obyčajný (*Galium aparine*), mlieč drsný (*Sonchus asper*), konopnica páperistá (*Galeopsis pubescens*)

Ďalším biotopom sú aluviálne lúky s psiarkou lúčnou (*Alopecurus pratensis*) a ovsíkom vyvýšeným (*Arrhenatherum elatius*).

V celom území sa vyskytuje s vyššou početnosťou viacero inváznych druhov ako: agát biely (*Robinia pseudoacacia*), glejovka americká (*Asclepias syriaca*), ježatec laločnatý (*Echinocystis lobata*), netýkavka žliazkatá (*Impatiens glandulifera*), hviezdňik ročný (*Stenactis annua*) a turanec kanadský (*Coryza canadensis*).

Pri komunikáciách dotknutého územia sú situované hlavne výsadby stromov, prevažne bez krovinného poschodia. Druhové zloženie je pomerne chudobné, často sa vyskytujú ovocné dreviny. Medzi dominantné druhy stromového poschodia patria: slivka čerešňoplodá (*Prunus cerasifera*), slivka domáca (*Prunus domestica*), agát biely (*Robinia pseudoacacia*) a baza čierna (*Sambucus nigra*).

Lúky a pasienky sa v záujmovom a dotknutom území vyskytujú len útržkovito na svažitých, ťažšie využiteľných plochách poľnohospodárskej pôdy. Jedná sa o druhotné spoločenstvá, ktoré vznikli pričinením človeka a ich existencia je od dodatkovej energie človeka závislá. Akákoľvek zmena vyplývajúca z nadbytku alebo nedostatku tejto energie vedie k zásadným zmenám v ich štruktúre i druhovom zložení. Preto je dôležité zabezpečiť ich obhospodarovanie – kosenie, prepásanie, odstraňovanie náletových drevín, zabrániť rozoraniu, prehnojovaniu z okolitých plôch intenzívnej poľnohospodárskej výroby. Rozsiahlejšie plochy podobného charakteru sa postupne vyvíjajú z úhorom ležiacich, zanedbaných plôch ornej pôdy. U týchto plôch možno predpokladať v blízkej budúcnosti návrat k pôvodnému využitiu (orba). Dovtedy budú tiež plniť funkciu interakčných prvkov.

Charakteristika biotopov

2110000 Prirodzené lesy

2111100 Vrbovo-topoľové lužné lesy

Fyziognómia:

Vrbovo-topoľové lužné porasty lemujúce porasty väčších riek. Stromové poschodie je uvoľnené, nezapojené. Krovinné poschodie chýba, alebo je slabo vyvinuté. V bylinnom poschodí je nízky počet prevažne nitrofilných a hygrofilných druhov s výraznou dominanciou a synuziálnou štruktúrou.

Druhovú zloženie:

Základnou zložkou stromového poschodia je vrbica biela (*Salix alba*) a vrbica krehká (*Salix fragilis*), topoľ biely (*Populus alba*), topoľ čierny (*Populus nigra*), často pristupuje jelša lepkavá (*Alnus glutinosa*).

Bylinnú vrstvu tvoria druhy: chrastica trsteníkovitá (*Phalaroides arundinacea*), žihľava dvojdomá (*Urtica dioica*), stavikrv prieprový (*Polygonum hydropiper*), ostružina ožinová (*Rubus caesius*), ostrica pobrežná (*Carex riparia*), kosatec žltý (*Iris pseudacorus*), vrbica vrbolistá (*Lythrum salicaria*) a iné.

Ekotop:

Najvlhšie miesta údolných nív väčších tokov v najnižších úrovniach reliéfu a vyšších polohách pobrežnej zóny. Osídľujú stanovištia s nivnými, ale aj protoaluvialnymi a glejovými pôdami.

Výskyt v záujmovom území: alúvium Krtíša

2111300 Podhorské jelšové lužné lesy

Fyziognómia:

Dobre vyvinuté stromové poschodie s voľnejším zápojom a poschodím krovín. Bylinné poschodie budujú prevažne hygrofilné druhy.

Druhovú zloženie:

V stromovom poschodí dominuje jelša lepkavá (*Alnus glutinosa*) a jaseň štíhly (*Fraxinus excelsior*); vyskytujú vrbica krehká (*Salix fragilis*) a vrbica biela (*Salix alba*).

V krovinnom poschodí sa pripája baza čierna (*Sambucus nigra*) a čremcha strapcovitá (*Padus racemosa*), kalina obyčajná (*Viburnum opulus*), vrbica rakytová (*Salix caprea*).

V bylinnom poschodí sa vyskytujú druhy: hviezdica veľkokvetá (*Stelaria holostea*), deväťsil lekársky (*Petasites hybridus*), záružlie močiarné (*Caltha palustris*), kozonoha hostcova (*Aegopodium podagraria*), nezábudka močiarna (*Mysotis palustris*), blyskáč jarný (*Ficaria verna*), netýkavka nedotklivá (*Impatiens noli-tangere*) a iné.

Ekotop:

Alúvia potokov, podmäčkané prúdiacou podzemnou vodou alebo ovplyvňované častými povrchovými záplavami. Pôdy sú oglejené, bohaté na živiny.

Výskyt v záujmovom území: alúvium Krtíša

2122100 Kultúry agáta bielehoFyziognómia:

Čisté agátové porasty alebo porasty s prevahou agáta

Druhové zloženie:

Dominantou stromového poschodia je introdukovaný naturalizovaný svetlomilný druh agát biely (*Robinia pseudoacacia*), ktorý má mimoriadne veľkú regeneračnú schopnosť.

Ekotop:

Rôzne pevné horniny, piesky, spraše, sprašové hliny, delúviá, rôzne typy pôd. Často na erodovaných plochách. V klimaticky teplej a mierne teplej oblasti.

Výskyt v záujmovom území: líniové porasty v krajine a pozdĺž ciest

5414000 Vysokobylinné nitrofilné porastyFyziognómia:

Prirodzené i antropogénno nitofilné, vysokobylinné spoločenstvá s vysokým zastúpením neofytov a druhov lianovitých. Druhové zloženie je variabilné, druhovo bohaté i chudobné.

Druhové zloženie:

vřbovka chlpatá (*Epilobium hirsutum*), bodliak kučeravý (*Cardus crispus*), konopáč obyčajný (*Eupatorium cannabinum*), krkoška hl'uznatá (*Chaerophyllum bulbosum*), povoja plotná (*Calystegia sepium*), lipkavec obyčajný (*Galium aparine*), kozonoha hoscova (*Aegopodium podagraria*), slnečnica hl'uznatá (*Helianthus tuberosus*), astra novobelgická (*Aster novibelgii*), astra kopojevitolistá (*Aster lanceolatus*), netýkavka žliazkatá (*Impatiens glandulifera*), zlatobyľ obrovská (*Solidago gigantea*), zlatobyľ kanadská (*Solidago canadensis*), ježatec laločnatý (*Echinocystis lobata*), rudbekia strapatá (*Rudbeckia laciniata*), krídlatka japonská (*Reynutria japonica*).

Ekotop:

Piesočné, hlinito piesčité, výnimočne štrkovopiesčité náplavové pôdy, preplavované prúdiacou vodou a vystavené účinkom erózne-akumulčného procesu.

Výskyt v záujmovom území: alúvium Krtíša

Lúky a pasienky

Predstavujú bylinné porasty s prevahou tráv, ktoré väčšinou vznikli a sú udržiavané ako produkt ľudskej činnosti – kosenie, pasenie, hnojenie. Vyskytujú sa od nížin až po subalpínske pásmo, od vlhkých až po suché stanovištia. Ich kvalita ako biotopu pre rastlinné a živočíšne spoločenstvá a druhy je silne ovplyvnená spôsobom a intenzitou ich obhospodarovania.

3521100 Ovsíkové lúky nížinné a podhorskéFyziognómia:

Dvojkosné lúky s prevahou vysokostebelných, krmovinársky hodnotných tráv. Na extrémnejších stanovištiach prevažujú nižšie, menej kvalitné trávy a porasty sú kvetnaté, druhovo bohaté.

Druhové zloženie:

Ovsík vyvýšený (*Arrhenatherum elatius*), reznáčka laločnatá (*Dactylis glomerata*), kostrava lúčna (*Festuca pratensis*), ďatelina lúčna (*Trifolium pratense*), paštrnák siaty (*Pastinaca sativa*), šalvia lúčna (*Salvia pratensis*), mrkva obyčajná (*Daucus carota*) a i.

Ekotop:

Čerstvo vlhké až vysychavé eutrofné až mezotrofné pôdy s hlbším profilom, neovplyvňované výraznejšie podzemnou vodou.

Výskyt v záujmovom území: alúvium Krtíša

3522100 Vlhké lúky na alúviách vodných tokovFyziognómia:

Lúčne porasty s prevahou vysokostebelných tráv. Ich druhová pestrosť závisí od stanovištných podmienok a hospodárskej činnosti človeka.

Druhové zloženie:

Dominantným druhom je psiarka lúčna (*Alopecurus pratensis*). Z ďalších druhov sú to napr. pálčivka žilkatá (*Cnidium dubium*) a pýr plazivý (*Elytrigia repens*).

Ekotop:

Zaplavované, alebo podmáčané plochy na alúviách riek a v bezodtokových depresiách.

Výskyt v záujmovom území: alúvium Krtíša

3512200 Mätonohové pasienkyFyziognómia:

Trvalo pasené pasienky s prevahou širokolistých tráv a ďatelovín. Porasty sú krátko stebelné, svieže. Počet druhov je nízky, 21-24, na menej priaznivých stanovištiach stúpa na 32-35.

Druhové zloženie:

Mätonoh trváci (*Lolium perenne*), timotejka lúčna (*Phleum pratense*), lipnica lúčna (*Poa pratensis*), ďatelina plazivá (*Trifolium repens*), púpavovec jesenný (*Leontodon autumnale*), sadmokráska obyčajná (*Bellis perennis*), púpava lekárska (*Taraxacum officinale*), nátržník husí (*Potentilla anserina*), skorocel väčší (*Plantago major*), skorocel prostredný (*Plantago media*), mrkva obyčajná (*Daucus carota*) púpava lekárska (*Taraxacum officinale*), a i.

Ekotop:

Hlbšie, živinami a vlhcou dobre zásobené pôdy, prevažne v údolných polohách od nížin až do horského pásma.

Výskyt v záujmovom území: alúvium Krtíša

3523000 Lúčne úhoryFyziognómia:

Takmer všetky typy lúk majú svoje úhorové štádiá. Zle prístupné a vzdialené časti chotárov sa v mnohých prípadoch prestali využívať. Časť týchto plôch zarastal lesom alebo krovínami, najmä bývalé pasienky.

Druhové zloženie:

Druhové zloženie dlhodobo úhorom ležiacich lúk je podmienené stanovišťom. Na niektorých stanovištiach prevládne jeden alebo niekoľko druhov, napr. druhy rodu smlz – *Calamagrostis*, ktoré tak zmenia pomery v porastoch, že z nich mnoho druhov ustúpi, niekedy sa naopak porasty druhovo obohatia.

Výskyt v záujmovom území: alúvium Ipľa

A110000 Polia

Biotopy s jednoročnými poľnými kultúrami. Každá plodina vytvára iné podmienky pre rast burín a živočíchov, predovšetkým dĺžkou vegetačného obdobia, rýchlosťou rastu, výškou, architektúrou porastov a pod.

Obvykle sa rozlišujú dve skupiny biotopov – biotopy s obilninami a biotopy s okopaninami a dve skupiny burinových spoločenstiev.

Fauna

Záujmové územie sa nachádza v **Ipeľskej nížine**, ktorá je súčasťou Juhoslovenskej kotliny. Zoogeograficky tohto územia patrí do obvodu pahorkatín panónskych stepí – **matricum**, ktorý súčasťou **panónskej** stepnej (teplomilnej) **oblasti**.

Zoogeograficky sa územie nachádza na rozhraní dvoch zoogeografických celkov: Panónskej a Karpatskej oblasti. To znamená, že sa tu stretávajú spoločenstvá živočíchov horských systémov Karpát so spoločenstvami teplomilných biotopov Panónskej nížiny. Ako sa všeobecne uvádza v takýchto oblastiach sa spoločenstvá vyznačujú vysokou diverzitou druhov, pretože sa tu miešajú druhy z oboch hraničiacich oblastí.

Z hľadiska rozšírenia spoločenstiev živočíchov je to plocha pokrytá predovšetkým lúkami, pasienkami a poliami prerušovaná na niektorých miestach (hlavne na brehu potoka) hájkmi, lužnými lesmi, skupinami stromov a krov.

Záujmové územie má dva odlišné ekologické celky: potok Krtíš s okolitými vlhkými lúkami (prípadne zbytkami lužných lesov) a lúkami a poliami, ktoré vykazujú stepný charakter.

Potok na záujmovom území má malý prietok a je veľmi prehrievaná v letných mesiacoch, čo výrazne ovplyvňuje rybiu osádku, ktorá sa pri nedostatku kyslíka na mnohých miestach toku vôbec nenachádza (Holčík, 1995).

Okolie potoka je však využívané mnohými skupinami živočíchov, koncentruje sa tu vodné vtáctvo ako aj vlhkomilné obojživelníky, plazy a stavovce.

Obojživelníky (*Amphibia*) sa tu vyskytujú sporadicky okolo potoka ako aj vlhkých dlhotrvajúcejších miestach ako sú jarné mláky a pod. Výskyt tu môžu mať druhy kunka žltobruhá - *Bombina variegata*, ropucha bradavičnatá - *Bufo bufo*, ropucha zelená - *Bufo viridis*, rosnička zelená - *Hyla arborea*, hrabavka ostronihá - *Pelobates fuscus*, skokan štíhly - *Rana dalmatina*, skokan zelený - *R. esculenta*, skokan hnedý - *R. temporaria*, mlok hrebenatý - *Triturus cristatus*.

Plazy (*Reptilia*) sa vyskytujú okolo toku na vlhkých miestach. Najrozšírenejším druhom je užovka obyčajná - *Natrix natrix*, - jašterica obyčajná - *Lacerta agilis*,

Vtáky (*Aves*) sa koncentrujú hlavne v okolí potoka a na mokradiach. Pozoruhodný je úbytok niektorých druhov, ktoré uvádzal Salaj (1974). Vysvetľuje sa to zvyšovaním devastácie prostredia. Na záujmovom území však nedochádza k výraznej koncentrácii vtákov, pretože sa tu nevyskytujú vhodné podmienky ich výskytu je len prechodného charakteru. Vtáky ako vysoko pohyblivé živočichy na dotknutom území sa vyskytujú pravidelne.

Doteraz tu bolo zistených 63 druhov vtákov, z toho 26 viazaných na vodné a mokradné biotopy. Najviac vtákov sa vyskytuje v okolí toku Krtíš. Význačnými hniezdňami v tejto širšej oblasti sú bučičík močiarny - *Ixobrychus minutus*, bocian biely - *Ciconia ciconia*, chriaštel malý - *Porzana parva*, chriaštel poľný - *Crex crex*, včelárik zlatý - *Merops apiaster*, dudok chochlatý - *Upupa epops*, *Dendrocopos syriacus*, brehuľa hnedá - *Riparia riparia*, trasochvost žltý - *Motacilla flava* je početný na vlhkých lúkach a na obhospodarovných poliach.

Územie je významnou migračnou cestou pre vodné vtáky (ťahnu tade volavka biela - *Egretta alba*, kačice: k. hvízdavá - *Anas penelope*, k. ostrochvostá - *A. acuta*, k. lyžičiarka - *A. clypeata*, pobrežník bojovný - *Philomachus pugnax*, *Gallinago gallinago*, *Numenius orquata*, *Tringa nebularia*, *T. glareola*, *Larus minutus* a i.).

V okolí toku sa najviac vyskytujú: z hniezdných druhov ďalej sú tu významné kaňa močiarna - *Circus aeruginosus*, potápka hnedá - *Tachybaptus ruficollis*, chriaštel vodný - *Rallus aquaticus*, chriaštel, chriaštel bodkovaný - *Porzana porzana*, chriaštel malý - *P. parva*, sliepočka zelenonohá - *Gallinula chloropus*, rybárik riečny - *Alcedo atthis*, fúzatka tršťová - *Panurus biarmicus*, slávik krovinný - *Luscinia megarhynchos*, z trsteniarikov: t. škvrnitý - *Acrocephalus arundinaceus*, t. bahenný - *A. scirpaceus*, t. spevný - *A. palustris*, t. pásikavý - *A. schoenobaenus*, zo svrčiek: svrčiak slávikovitý - *Locustella luscinioides*, s. riečny - *L. fluviatilis*, s. zelenkastý - *L. naevia*, kúdeľníčka lužná - *Remiz pendulinus*, žlna *Oriolus oriolus*, za potravou zaletujú aj volavky: volavka biela - *Egretta alba*, v. striebriстая - *E. garzetta*, v. hnedá - *Ardea cinerea*, v. purpurová - *A. purpurea*.

Z **cicavcov** (*Mammalia*) upozorňujú na šírenie ryšavky tmavopásej – *Apodemus agrarius* upozorňujú Dudich et al., 2003, ktorej západná hranica výskytu dosiahla záujmové územie Ipeľskej kotliny a predpovedajú jej ďalšie šírenie. Z drobných zemných cicavcov sa tu zistil myška drobná - *Micromys minutus*, hryzec vodný - *Arvicola terrestris*, ryšavka žltohrdlá - *Apodemus flavicollis*, hrdziak lesný - *Clethrionomys glareolus*. Vyskytuje sa tu aj krt zemný - *Talpa europea*. Medzi kriticky ohrozené druhy tohto územia sa radí syseľ

obyčajný - *Citellus citellus*, vydra riečna - *Lutra lutra*, jež európsky - *Einaceus europeus*, veverica stromová - *Sciurus glanis*.

Pol'ovná zver v tejto oblasti je prezentovaná: králik divý, zajac poľný – *Lepus europeus* sa na tomto území vyskytuje v priemere okolo 100 ks na 1 000 ha čo je optimálny stav, je to typický obyvateľ typových biotopov tohto územia, ondatra pyžmová – *Ondatra zibetica*, liška hrdzavá - *Vulpes vulpes*, psík medvedíkovitý - *Nyctereutes procyonoides*, hranostaj červenochvostý - *Mustela erminea*, lasica myšozravá - *Mustela nivalis*, tchor tmavý - *Putorius putorius*, srnec hôrny - *Capreolus capreolus* v množstve jedincov na 1000 h okolo 15 ex., (Randík, 1995; Kušík, 2003). Literatúru o výskyte vydry riečnej - *Lutra lutra* uvádza Urban a Urbanová (2003).

Pavúky (**Aranea**) študovala v tejto oblasti Jedličková (1995). Zistila 103 druhov pavúkov. Prevládajú zástupcovia čeľade *Araneidae*, *Thomisidae* a *Salticidae*.

Kosce – **Opilionida** sú zastúpená predovšetkým druhmi *Oligophagus tridens*, *alangium opilio*, *Opilio saxatilis*, *Lacinius horridus*, *Mitopus morio*.

Z **hmyzu** bolo v tejto oblasti zistených 36 druhov vážok (**Odonata**) (David, 1995), ktoré sa sústreďujú na okolí potoka Krtíš a jednotlivé mokrade. Sú to druhy *Alopteryx splendens*, *C. virgo*, *Sympecma fusca*, *Lestes barbatus*, *L. dryas*, *L. spomnsa*, *L. virens*, *L. viridis*, *Platycnemis pennipes*, *Ischnura elegans*, *I. pumilio*, *Enallagma cyathigerum*, *Coenagrion puella*, *C. pulchellum*, *Erythromma najas*, *E. viridulum*, *Aeschna affinis*, *A. mixta*, *A. imperator*, *A. parthenope*, *Gomphus flavipes*, *G. vulgatissimus*, *Onychogomphus forcipatus*, *Cordula aenea*, *Somatochlora metallica*, *Platetrum depressum*, *Libellula quadrimaculata*, *Orthetrum albistylum*, *O. brinnueum*, *O. cancellatum*, *Crocothemis erythrea*, *Sympetrum flaveolum*, *S. meridionale*, *S. sanguineum*, *S. striolatum*, *S. vulgatum*.

Celkovo tieto druhy predstavujú najhojnejšie množstvo druhov európsko – ázijskej fauny do ktorých sa primiešavajú druhy stredozemnomorské, čo plne zodpovedá charakteristike územia.

Rovnokrídlovce (**Orthoptera**) sú na niektorých miestach toku zastúpené hydrofilným druhom *Ruspolia nitidula* ako aj *Stethophyma grossum*. Tieto druhy však v záujmovom území neboli zistené.

Dvojkřídlovce (**Diptera**) preštudoval Kozánek (1995), kde na tomto území zistil okolo 80 druhov. Všetky druhy predstavujú typickú palearktickú faunu dvojkřídlovcov. Roller (1995) zistil z niektorých ďalších skupín (ovadovité a rohačkovité) ďalších 43 druhov. Fauna dvojkřídlovcov je typická pre biotopy tejto oblasti.

Z blanokřídlovcov (**Hymenoptera**) boli zistené na tomto území 9 druhov čmeľov (*Bombidae*), kde prevládajú teplomilné druhy: čmeľ zemný - *Bombus terrestris*, čmeľ skalný - *Pyrobombus lapidarius*, čmeľ hôrny - *Megabombus silvarum*, *M. ruderarius*. Okrem toho z čeľade osovitých (*Vespidae*) sa vyskytujú tiež teplomilnejšie druhy *Polistes gallicus*, *P. nimpha*, *P. foederatum*, sršeň – *Vespa crabro*, v okolí ľudských obydľí a záhrad osa útočná – *Vespula germanica*.

III.1.8 Chránené územia a ochranné pásma

Navrhovaná činnosť sa nachádza na území, v ktorom platí 1. stupeň ochrany prírody a krajiny (v zmysle zákona NR SR č. 543/2002 Z.. o ochrane prírody a krajiny).

Chránené územia

V hodnotenom území navrhovanej činnosti („Zariadenia na zneškodňovanie odpadov resp. zariadenie na zhodnocovanie odpadov – Zberňa odpadu na prevádzke Želovce) sa nenachádzajú žiadne **veľkoplošné chránené územia**, podľa zákona NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny.

Maloplošné chránene územia

Lokality maloplošných chránených území sa nachádzajú mimo hodnoteného územia. Najbližšie k hodnotenému územiu sa nachádzajú nasledujúce lokality:

PR Seleštianska stráň – platí tu štvrtý stupeň ochrany, PR Seleštianska stráň bola vyhlásená z dôvodu zabezpečenia ochrany lokality xerothermnej vegetácie Ipeľskej kotliny s výskytom viacerých chránených a ohrozených druhov flóry a fauny. Územie sa rozprestiera v k. ú. Vrbovka, celková výmera chráneného územia je 0,9388 ha. Dôvodom územnej ochrany je ojedinelosť objektu v rámci Slovenska, kde vedľa seba sa vyskytujú jedince populácie ponikleca veľkokvetého a ponikleca lúčneho českého. V PR bola zistená aj prítomnosť viacerých významných elementov flóry Slovenska, akými sú: mechúrik stromovitý - chránený a ohrozený druh; dvojradovec neskorý - zraniteľný druh a veľmi zraniteľný druh, vzácny taxón zvončeka veľkoklasého. Z endemitov je možné spomenúť panónsky endemit sezel sivý. Rovnaký význam v ochrane územia má i faunistická zložka, v ktorej si z chránených druhov stavovcov zasluhujú pozornosť teplomilní zástupcovia hmyzu (modlivky) a plazov (jašterice).

Ochranné pásma chránených území

Ak podľa zákona 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny, §17, odseku 3 nebolo vyhlásené ochranné pásmo prírodnej rezervácie alebo národnej prírodnej rezervácie, je ním územie do vzdialenosti 100 m smerom von od jej hranice a platí v ňom tretí stupeň ochrany.

Ochrana prírody v zmysle medzinárodných dohovorov (NATURA 2000)

Územia NATURA 2000

NATURA 2000 je sústava chránených území tvorená tzv. SPA územiami (Special protection areas) vyhlasovanými podľa smernice o vtákoch a tzv. SAC územiami (Special areas of conservation) vyhlasovanými na základe smernice o biotopoch. Cieľom sústavy je zabezpečiť ochranu vybraným typom biotopov, živočíchom a rastlinám, ktoré sú na území členských štátov Európskej únie vzácné alebo ohrozené.

Územia európskeho významu:

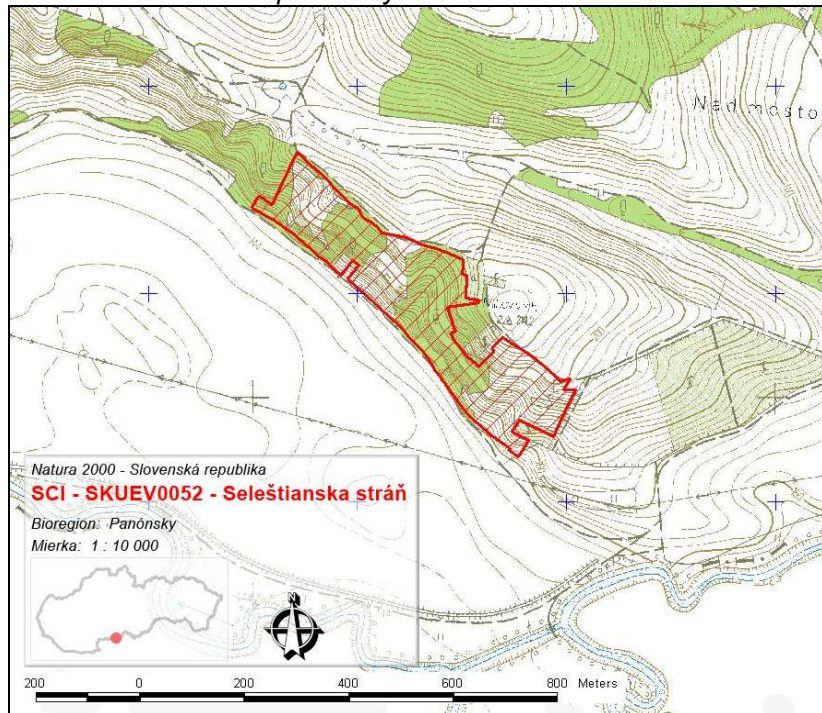
Seleštianska stráň (SKUEV0052) – jedná sa o územie nachádzajúceho sa v južnej časti od obce Záhorce. Územie patrí do k.ú. obce Vrbovka, celková výmera chráneného územia je 0,9388 ha. Do citovaného územia nezasahuje hodnotené územie navrhovanej činnosti (k.ú. obce Záhorce). Dôvodom územnej ochrany je ojedinelosť objektu v rámci Slovenska, kde vedľa seba sa vyskytujú jedince populácie ponikleca veľkokvetého a ponikleca lúčneho českého. V PR bola zistená aj prítomnosť viacerých významných elementov flóry Slovenska, akými sú: mechúrik stromovitý - chránený a ohrozený druh; dvojradovec neskorý - zraniteľný druh a veľmi zraniteľný druh, vzácny taxón zvončeka veľkoklasého. Z endemitov je možné spomenúť panónsky endemit sezel sivý. Rovnaký význam v ochrane územia má i faunistická zložka, v ktorej si z chránených druhov stavovcov zasluhujú pozornosť teplomilní zástupcovia hmyzu (modlivky) a plazov (jašterice).

Navrhované chránené vtáčie územia

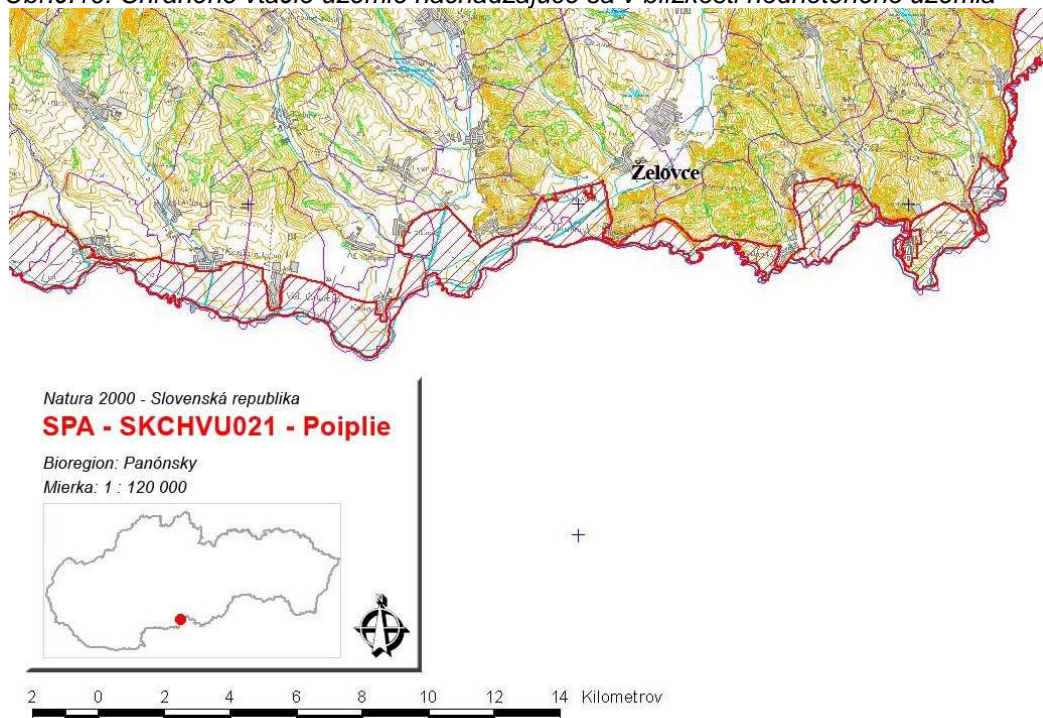
CHVÚ Poiplie – do Chráneného vtáčieho územia Poiplie zasahuje hodnotené územie (k.ú. Želovce). Ide o územie s rozlohou 17 978 743 km², ktoré má charakter poľnohospodárskej krajiny s pasienkami s výskytom vodný biotopov. Na takýto charakter územia sa viaže hniezdenie nasledujúcich druhov vtáctva, napr.: bučiacik močiarny - *Ixobrychus minutus*, bocian biely - *Ciconia ciconia*, chriaštel malý - *Porzana parva*, chriaštel poľný - *Crex crex*, včelárík zlatý - *Merops apiaster*, dudok chochlatý - *Upupa epops*, *Dendrocopos syriacus*, brehuľa hnedá - *Riparia riparia*, trasochvost žltý - *Motacilla flava*, kaňa močiarna - *Circus aeruginosus*, potápka hnedá - *Tachybaptus ruficollis*, chriaštel vodný

- *Rallus aquaticus*, chriaštel', chriaštel' bodkovaný - *Porzana porzana*, chriaštel' malý - *P. parva*, sliepočka zelenonohá - *Gallinula chloropus*, rybárik riečny - *Alcedo atthis*, fúzatka tršťová - *Panurus biarmicus*, slávik krovinný - *Luscinia megarhynchos*, z trsteniarikov: t. škvrnitý - *Acrocephalus arundinaceus*, t. bahenný - *A. scirpaceus*, t. spevný - *A. palustris*, t. pásikavý - *A. schoenobaenus*, zo svrčiakov: svrčiak slávikovitý - *Locustella luscinioides*, s. riečny - *L. fluviatilis*, s. zelenkastý - *L. naevia*, kúdeľníčka lužná - *Remiz pendulinus*, žlna *Oriolus oriolus*.

Obr. č.9.: Územie európskeho významu v blízkosti dotknutého územia

Obr.č.10: Chránené vtáacie územie nachádzajúce sa v blízkosti hodnoteného územia

RAMSARSKÁ KONVENCIA

Hodnotené územie navrhovanej činnosti nie je zaradené do zoznamu Ramsarského dohovoru o mokradiach. V hodnotenom území a jeho okolí je zaznamenaný výskyt mokradí lokálneho významu, napr.: potok Krtíš.

Hodnotené územie nezasahuje do žiadnej vyhlásenej CHVO a samotná navrhovaná činnosť nezasahuje do vyhlásených pásiem hygienickej ochrany vôd (v zmysle zákona NR SR č.364/2004 Z.z. o vodách)

III.2.9 Chránené stromy

V dotknutom území navrhovanej činnosti sa nachádza chránený strom v zmysle platných predpisov ochrany prírody a krajiny.

Tabuľka č. 9:

Názov	Druh dreviny	Počet stromov	Okres	K.ú.	Stav	V pôsobnosti
Topoľ v Selešťanoch	Topoľ čierny	1	Veľký Krtíš	Záhorce	OPT	S-CHKO Štiav.vrchy

Zdroj: ŠOP SR

III.2 Krajina, krajinný obraz, stabilita, ochrana, scenérie

Krajinný obraz každého územia je daný prírodnými, najmä reliéfovými pomermi a vytvorenými prvkami súčasnej krajinej štruktúry. Reliéf predstavuje limitu vo vizuálnom vnímaní krajiny, ktorá určuje, do akej miery je každá priestorová jednotka krajiny výhľadovým a súčasne videným priestorom. Prvky krajinej štruktúry určujú esteticky potenciál daného priestoru, resp. Barierovo (pozitívne aj negatívne) tento priestor ovplyvňujú.

III.2.1 Krajina a krajinný obraz

Súčasná krajinná štruktúra (SKŠ) predstavuje obraz aktuálneho stavu využívania územia, je výsledkom vplyvu antropogénnych aktivít a prírodných faktorov na pôvodnú krajinu.

Členitá mozaika typov funkčného využitia územia v záujmovom území zahŕňa nasledovné prvky SKŠ:

- lužné lesy – výskyt lesov je sústredený do okolia toku Krtíš. Lesy sú sústredené väčšinou popri potoku Krtíš, najviac v jeho inundačnom území.
- krajinná vegetácia – má charakter rozptýlenej zelene v rámci poľnohospodárskej krajiny remízky, háje, vetrolamy, sprievodná vegetácia pozdĺž komunikácií a pod.. Jej zastúpenie v intenzívne poľnohospodársky využívannej krajine je veľmi nízke. Za najvýznamnejšie lokality krajinej vegetácie možno považovať:
 - vegetácia medzí – tvorí ju agát biely, jaseň štíhly, čerešne, nálety bazy čiernej, javor poľný a iné
 - líniová vegetácia pozdĺž komunikácií a pri vodnom toku – ide o nelesnú stromovú príp. krovitú vegetáciu, často nezapojenú, vytvárajúcu zväčša sprievodný lem opravných komunikácií s nasledovným zastúpením: javor poľný, jaseň štíhly, vrba biela, podrast tvorí nálet bazy čiernej a iné
- trvalé trávnaté porasty (TTP) – predstavujú lúky a pasienky. Táto vegetácia reprezentuje predovšetkým asociáciu *Rorippo sylvestris* – *Agrostietum stoloniferae*. Aj časť poľnohospodárskej pôdy je využívaná ako TTP, no ich zastúpenie je veľmi nízke.
- vodné toky – tvoria významný krajnotvorný prvok v poľnohospodárskej krajine
- orná pôda – je plošne najrozsiahlejším prvkom krajinej štruktúry záujmového územia. Rozvoj poľnohospodárstva v území podmieňujú veľmi priaznivé prírodné podmienky – ide o oblasť veľmi úrodných pôd s priaznivými klimatickými podmienkami.

- zastavané plochy – tvoria pomerne veľkú časť krajiny a podľa charakteru ich možno rozdeliť do viacerých skupín:
 - obytné areály – bytové domy sú najvýznamnejšou štrukturálnou jednotkou intravilánu
 - areály občianskej vybavenosti – predstavujú zariadenia na uspokojovanie sídelných potrieb obyvateľstva

Z hľadiska typov súčasnej krajiny prevažná väčšina územia spadá do poľnohospodárskej nížinnej rovinnej.

III.2.2 Stabilita

Dotknuté územie sa nachádza v slabšej urbanizovanej oblasti. Samotné okolie stavby hodnotíme ako územie s nízkou ekologickou stabilitou.

Stupeň ekologickej stability územia vyjadruje plošný pomer medzi prirodzenými, poloprirodzenými a antropogénnymi prvkami v sledovanom území. Koeficient ekologickej stability odráža vzájomný pomer negatívnych a pozitívnych krajinných prvkov v území. Za pozitívne krajinné prvky považujeme ekosystémy zodpovedajúce prírodným podmienkam (lesné porasty, trvalé trávne porasty, vodné toky a plochy, nelesnú stromovú a krovinnú vegetáciu a pod.). K negatívnym krajinným prvkom radíme umelo vytvorené, prípadne pozmenené plochy (orná pôda, ťažobné priestory, zastavané územia, smetiská a pod.). Z ekologického hľadiska za najkvalitnejšie územia, t.j. územia s najvyššou ekologickou stabilitou, považujeme územia nezasiahnuté, alebo len slabo zasiahnuté antropogénnou činnosťou. Sú to územia, ktoré majú najväčší podiel prvkov s vysokou hodnotou krajinnoeologickej významnosti.

Územný systém ekologickej stability

Územný systém ekologickej stability predstavuje takú celopriestorovú štruktúru navzájom prepojených systémov, ich zložiek a prvkov, ktorá zabezpečuje rozmanitosť podmienok a foriem života v krajine a vytvára predpoklady pre trvale udržateľný rozvoj. Základ systému tvoria biocentrá, biokoridory a interakčné prvky nadregionálneho, regionálneho a miestneho významu. Intenzívne využívanie poľnohospodárskej krajiny v súčasnosti narušuje väzby na prvky ÚSES a spôsobujú pokles územného systému ekologickej stability.

V hodnotenom území a jeho širšom okolí sa nachádzajú prvky ÚSES vyčlenené z nasledujúcich dokumentov ÚSES týkajúce sa hodnoteného územia:

- Generel nadregionálneho ÚSES SR (URBION, Bratislava, 1992)
- Regionálny ÚSES okresu Veľký Krtíš
- Návrh ÚPN VÚC Banskobystrického kraja

Návrhy ekostabilizačných prvkov a opatrení potrebných k fungovaniu miestneho územného systému ekologickej stability sú nasledovné:

Ekostabilizačné prvky:

- Regionálny biokoridor Krtíšský potok (RUSES por. čis. 5)
- Regionálne biocentrum Viničný Vrch - Nad Vinicami – Olovarský Vrch - Holý vršok (RUSES por. čis. 12)
- Lokálny biokoridor Zajský potok
- Lokálny biokoridor Čegovský potok
- Lokálne biocentrum č.1 - Želovský rybník (VN Želovce s vodnou a močiarnou vegetáciou).
- Lokálne biocentrum č.2 - Nad Šošárom.
- Lokálne biocentrum č.3 - Ortáš
- Lokálne biocentrum č.4 - Foráš

Biokoridory

Charakteristika biokoridorov

Z hľadiska šírenia sa organizmov najvýznamnejšími biokoridormi sú alúvia toku, ktoré však boli narušené až zlikvidované pri melioráciách poľnohospodárskych pôd. Medzi biokoridory prechádzajúce cez hodnotené územia navrhovanej činnosti patria:

Regionálny biokoridor Krtíšsky potok

má charakter hydrického biokoridoru, okrem pohybu bioty viazanej priamo na vodné prostredie (šírenie vodných rastlín, ťah rýb) má význam pre vodné a mokradné vtáctvo, nakoľko ústi do navrhovaného CHVÚ Poiplie. Minimálna šírka biokoridoru, ktorá zabezpečí jeho funkčnosť je 40 m, t. j. biokoridor nezahŕňa len samotný vodný tok, ale aj jeho brehy, brehové porasty a priľahlý pás pôdy. Úsek biokoridoru vedúci cez k. ú. Záhorce má charakter upraveného, napriameného toku s protipovodňovou obojstrannou hrádzou, svahy sú upravené zatrávením. Na brehovej čiare sú po celej dĺžke súvislé brehové porasty topoľa, vŕby a jelše, primiešané sú aj nežiaduce druhy – javorovec jaseňolistý a agát biely. Krovinný plášť je dobre vyvinutý, s prevažujúcim zastúpením pôvodných drevín (bršlen, čremcha, vtáčí zob, baza čierna), čo zvyšuje príťažlivosť biokoridoru pre drobné vtáctvo (hľadanie obživy, úkryt). Vodný tok samotný je znečistený, čo sa prejavuje najmä v obdobiach s nízkym prietokom vody, významným negatívnym javom je aj šírenie inváznych druhov rastlín v bylinnom poschodí a na okraji brehového pásu, v kontakte s poľnohospodárskou pôdou.

Lokálny biokoridor Zajský potok

sa pripája k regionálnemu biokoridoru Krtíšsky potok ako jeho pravostranný prítok. Jedná sa o malý vodný tok s vodohospodárskou úpravou napriamený - tok s umelo vytvoreným korytom, avšak s prirodzeným, nespevneným dnom i brehmi a vyvinutou sprievodnou vegetáciou, podobného charakteru ako pri Krtíšskom potoku. Celková šírka navrhovaného biokoridoru je 20 m. Má význam ako hydrický biokoridor nadväzujúci na významný mokradný a vodný biotop Sklabinský rybník (mimo k. u. Želovce)

Lokálny biokoridor Čegovský potok

sa rovnako ako predošlý pripája k regionálnemu biokoridoru Krtíšsky potok ako jeho pravostranný prítok. Jedná sa o malý vodný tok s prirodzenou úpravou, s prirodzeným dnom i brehmi. Vodohospodársky je upravený len krátky úsek pod VN Želovce. Brehové porasty prirodzeného charakteru sú vyvinuté len v úseku medzi VN a zastavaným územím obce, v samotnom zastavanom území až po ústie do Krtíšského potoka sú vyvinuté súvislé bylinné porasty s prevahou palky (Typha) a škripiny (Scirpus). Celková šírka navrhovaného biokoridoru je 20 m. Má význam ako hydrický biokoridor nadväzujúci na významný mokradný a vodný biotop Želovský rybník (navrhované lokálne biocentrum a genofondová lokalita flóry a fauny).

Biocentrá

Regionálne biocentrum

Regionálne biocentrum Viničný Vrch - Nad Vinicami - Olovársky Vrch - Holý vršok (RÚSES por. čís.12) zasahuje do k. u. obce zo severu a zaujíma prevažnú časť jeho východnej, lesnatej časti. Regionálne biocentrum ako celok predstavuje teplomilné zoocenózy súvislých dubových porastov a lesostepí, tiež biocenózy so zastúpením panónskych druhov entomofauny, početne zastúpenie ornitocenóz s výskytom chránených a ohrozených druhov. V k. u. Želovce sme rozsah biocentra a jeho hranice upresnili tak, že zahŕňa lesný fond – súvislé lesné porasty - dielce č. 679 – 688 (Viničný Vrch – Rakovská dolina), ďalej dielce č. 699 – 731 (Nad Vinicami, Pod kresádlom, Prameň, Foráš, Maslový Vrch). Jedná sa o porasty viacerých vekových kategórií, prevažné však vo veku 60 – 80 rokov, s vedúcou drevinou dubom a cérom, s významným zastúpením hrabu, hospodársky

tvar vysoký les. V lesoch sa hospodári s využitím prirodzenej obnovy, čo je zárukou zachovania prirodzeného drevinového zloženia do budúcnosti.

Lokálne biocentrá

Lokálne biocentrum č.1 - Želovský rybník

(VN Želovce s vodnou a močiarnou vegetáciou).

Vymedzenie : VN Želovce sa nachádza v západnej polovici katastra, kde prevládajú orné pôdy a krajina je značne odprirodnená, čo znásobuje význam VN, aj keď je antropogénneho pôvodu. Nádrž bola vytvorená na Čegovskom potoku, ktorý je ľavostranným prítokom Krtíšskeho potoka.

Charakteristika a význam: Z hľadiska zastúpených biotopov reprezentuje VN Želovce lokalitu s pomerne značnou rozmanitosťou (diverzitou), pretože sú tu zastúpené biotopy reprezentujúce iniciálne štádiá vegetácie, rôzne typy sukcesných štádií, až po záverečné bylinné štádiá, viažuce sa bezprostredne na vodnú plochu, a drevinové štádiá, nachádzajúce sa vo vtokovej časti potoka do VN ako zvyšok pôvodnej sprievodnej vegetácie. Navrhované lokálne biocentrum zahŕňa nasledovné skupiny biotopov :

Stojaté vody VN

V SV časti VN sa lokálne nachádzajú porasty na hladine plávajúcich makrofytov (lekna bieleho – *Nymphaea alba*) zakorenené v bahnitom dne nádrže. Jedna sa o fyziognomický neprehliadnuteľné porasty (zväz *Nymphaeion albae* Oberd. 1957) typické pre stojaté alebo pomaly tečúce vody mezotrofného alebo eutrofného charakteru, ktoré majú ťažisko rozšírenia v nížinnom stupni Slovenska, kam patrí aj opisovaná lokalita. Optimálna hĺbka vody pre uvedené typy spoločenstiev sa udáva 1 m. Po floristickej stránke ide o chudobné spoločenstvo, ktoré indikuje prítomnosť už spomínaného lekná bieleho (*Nymphaea alba*), ku ktorému pristupujú ešte leknica žltá (*Nuphar lutea*), ako sprievodný druh aj rožkatec ponorený (*Ceratophyllum demersum*). Ich prítomnosť vzhľadom na polohu porastu nebolo možné v čase prieskumu preveriť.

Litorálna a sublitorálna (pobrežná) časť VN

Pobrežnú časť vôd, ako aj úzku časť pobrežia VN nad vodnou hladinou charakterizujú líniové alebo plošné porasty hygrofilných alebo hydrofilných rastlín, ktorých charakter a štruktúra zodpovedá jednotlivým stanovištným pomerom.

Najrozsiahlejšie porasty v litorálnej časti tvoria porasty pálok (*Typha latifolia*, *T. angustifolia*), trstiny obyčajnej (*Phragmites australis*) a steblovky vodnej (*Glyceria aquatica*). Plošné menšie porasty často siahajúce aj do sublitorálnej zóny nádrže tvoria typické hygropyty (napr. *Alisma plantago-aquatica*) alebo druhy hydrofilné, ktoré si nevyžadujú trvalé vodné prostredie počas celého vývojového cyklu (napr. sitina sivá – *Juncus inflexus*, mäta dlholistá - *Mentha longifolia*, vrbovka vrboľistá - *Lythrum salicaria*, kyprina uzkolistá – *Chamenerion angustifolium*, karbinec európsky - *Lycopus europaeus*, praslička močiarna - *Equisetum palustre*, bahnička močiarna - *Eleocharis palustris*, ostrica líščia - *Carex vulpina* a iné).

Vtoková časť VN

Reprezentuje zvyšok koryta menšieho toku, ktoré je v súčasnosti hlboko zarezané (2 a viac metrov pod úrovňou terénu). Z pôvodnej sprievodnej vegetácie toku napájajúceho VN sa na hrane depresie a na svahoch nad dnom vyskytujú vrba krehká (*Salix fragilis*), ktorá prevláda, spolu s vrbou bielou (*Salix alba*), ďalej sú to vrba rakytová (*Salix caprea*), báza čierna (*Sambucus nigra*), topol čierny (*Populus nigra*), z nepôvodných druhov je to agát biely (*Robinia pseudoacacia*). Vlastné koryto je už v súčasnosti značne zanesené a z bývalého toku sa zachoval len úzky, asi 60 cm široký rigol, ktorým pomaly preteká voda s výškou vodného stĺpca len 5 -10 cm nad povrchom. Okolo neho sa zachovali druhy typické pre sprievodnú vegetáciu tokov, ako napr. pľhľava dvojdomá (*Urtica dioica*), ostružina ožinová (*Rubus caesius*) – vystupuje aj do krovinného podrastu na svahy depresie, lipkavec obyčajný (*Galium aparine*), trebuľka lesná (*Anthriscus sylvestris*), hviezdica hájna (*Stellaria nemorum*), štiav tupolistý (*Rumex obtusifolius*). V dôsledku privalových dažďových vôd, resp. vôd stekajúcich do depresie z vyššie položených pozemkov sa tu vyformovali vysokobylinné nitrofilné a vlhkomilné spoločenstvá. V okolí pretekajúcej vody je to spoločenstvo steblovky

riasnatej (as. *Glycerietum plicatae*), na podmäčianých stanovištiach prevláda najrozšírenejšie spoločenstvo s mäťou dlholistou (as. *Menthetum longifoliae*). Zachoval, resp. formuje sa i fragment spoločenstvá pálky širokolistej (*Typhetum latifoliae*). V nich sa vyskytujú i niektoré synantropné druhy, pretože dno depresie negatívne ovplyvňuje vody stekajúce z okolitých intenzívne využívaných poľnohospodárskych pozemkov obohatene o mnohé chemické látky využívané pri ich obhospodarovaní. Okrem toho sú tu viditeľné znaky po zemných prácach. Okrem uvedených druhov sme tu zaznamenali ďalšie druhy doprevádzajúce analogické spoločenstvá napr. ľulok sladkohorký (*Solanum dulcamara*), vika kašubská (*Vicia cassubica*), potočník širokolistý (*Sium latifolium*), kostihoj lekársky (*Symphytum officinalis*), horčiak pieprový (*Persicaria hydropiper*), lopúch menší (*Arctium lappa*), kuklík mestský (*Geum urbanum*), kapustička obyčajná (*Lapsabna communis*), kyprina úzkolistá (*Chamerion angustifolium*), vrbovka vrbolistá (*Lythrum salicaria*), pakost smradľavý (*Geranium robertianum*) a palina obyčajná (*Artemisia vulgaris*).

Aj keď okrem lekna bieleho (*Nymphaea alba*) na tejto vyčlenenej genofondovej ploche neboli zaevidované počas prieskumu iné významné druhy rastlín, vyznačuje sa VN Želovce značnou diverzitou a mozaikou rôznych typov vodnej a močiarnnej lesnej i nelesnej vegetácie (*Nymphaeion albae* Oberd. 1957 – biotop európskeho významu, *Oenathion aquaticae* Hejný ex Neuhausl 1959, *Eleocharitetum palustris* Ubrizsy 1948, *Eleocharito palustri-Hippuridetum palustris* Pass. 1955, *Bidention tripartiti* Nordahagen 1940 em. R.Tx. in Poli et J. Tx 1960 – biotop národného významu, trstinové spoločenstvá mokradí - *Phragmition communis* Koch 1926 a vrbovo-topoľové lužné lesy – biotop európskeho významu, prioritný biotop - *Salicion albae* Soó 1930), čo poukazuje na jej význam z hľadiska vegetačného. Okrem toho jej situovanie v intenzívne využívannej poľnohospodárskej krajine vytvára predpoklady aj pre plnenie iných funkcií VN ako vodohospodárskej a produkčnej (chov rýb). Je to najmä význam ekologický (ovplyvňovanie vodného režimu okolitých pozemkov, klímy / mikroklimy v okolí krajiny), biologický (významné refúgium pre mnohé druhy rastlín a živočíchov, ktoré nenachádzajú v odprírodnenej krajine vhodné biotopy pre svoju existenciu) a krajinársky (mení jednotvárny vzhľad poľnohospodárskej krajiny s prevahou veľkých blokov ornej pôdy).

VN Želovce plní funkciu biocentra aj pre živočíšstvo, najmä vtáctvo. Doteraz tu bolo zistených 63 druhov vtákov, z toho 26 viazaných na vodné a mokradné biotopy. Z hniezdnych druhov sú významné bučiacik močiarny (*Ixobrychos minutus*), potápka chochlatá (*Podiceps cristatus*), potápka hnedá (*Tachybaptus ruficollis*), trsteniarik pásikový (*Acrocephalus schoenobaenus*), trsteniarik spevavý (*Acrocephalus palustris*), strnádka trstňová (*Emberiza schoeniclus*), slávik krovinový (*Luscinia megarhynchos*), svrčiak slávikový (*Locustella luscinioides*), svrčiak riečny (*Locustella fluviatilis*), vlha hájna (*Oriolus oriolus*). Za potravou zalietajú bocian biely (*Ciconia ciconia*), bocian čierny (*Ciconia nigra*), volavka popolavá (*Ardea cinerea*), kaňa močiarná (*Circus aeruginosus*), včelárik zlatý (*Merops apiaster*), prepelica poľná (*Coturnix coturnix*), sokol lastovičiar (*Falco subbuteo*), dudok chochlatý (*Upupa epops*), strnádka lúčna (*Miliaria calandra*). Nádrž je významným miestom z hľadiska ťahu vtákov, oddychujú tu také významné druhy ako potápka červenokrú (Podiceps griseigena), rybár čierny (*Chlidonias niger*), rybár bielostrídly (*Chlidonias leucopterus*), kačica chripľavá (*Anas strepera*), kačica hvízdavá (*Anas penelope*), Kačica chrapkavá (*Anas crecca*), kačica chrpľavá (*Anas querquedula*), Kačica lyžičiarka (*Spatula clypeata*), chochlačka vrkočatá (*Aythya fuligula*), chochlačka sivá (*Aythya ferina*), kalužiak močiarny (*Tringa glareola*), pobrežník bojovný (*Philomachus pugnax*) a ďalšie.

Lokálne biocentrum č. 2 - Nad Šošárom.

Vymedzenie : Lokalita sa nachádza východne od obce blízko cesty do Kiarova v nadmor. výške 160 – 200 m, na poľnohospodárskej pôde. Tvorí ju slnečná lúčna stráň na J, JV a JZ orientovanom svahu Viničného vrchu, východne od bývalých kúpeľov Šošár.

Charakteristika : Je jednou zo zachovalejších lokalít teplomilnej vegetácie, na ktorej je možné demonštrovať pôvodný charakter teplomilnej vegetácie viacerých lokalít na území katastra. Na jej floristický význam poukázala Vartíková už v roku 1987 počas XXIII. Tábora

ochrancov prírody. Spomínanú xerothermnú stráň na spodnom okraji ohraničujú orné pôdy, na Z orientovanom svahu je to fragment dubového lesa. Na časti stráni s JV expozíciou sú viditeľné stopy po rekultiváciách spojených s odstraňovaním krovínovej vegetácie v minulosti, čo sa negatívne premietlo nielen do štruktúry, ale i druhového zloženia týchto dotknutých častí. Na ploche s rozlohou približne 600m², presnejšie svahu s J a Z expozíciou so sklonom od 50 do max. 200 bolo zaevidovaných celkom asi 80 vyšších druhov rastlín, vrátane krovín a stromov. Z typických teplomilných druhov charakterizujúcich mnohé prirodzené stanovišťa možno spomenúť: dušovka roľná (*Acinos arvensis*), rebríček spanilý (*Achillea nobilis*), ibiš bledý (*Althea pallida*), drchnička roľná (*Anagalis arvensis*), ruman farbiarsky (*Anthemis tinctoria*), prerastlík okrúhloolistý (*Bupleurum rotundifolium*), nevädzník hlaváčovitý (*Colymbada scabiosa*), ranostaj pestrý (*Coronilla varia*), hadinec obyčajný (*Echium vulgare*), ďatelinovec bylenný (*Dorycnium herbaceum*), lipkavec pravý (*Galium verum*), ľubovník bodkovaný úzkolistý (*Hypericum perforatum* var. *angustifolia*), ľan žltý (*Linum flavum*), ľan tenkolistý (*Linum tenuifolium*), lucerna kosákovitá (*Medicago falcata*), modrica strapcovitá (*Muscari racemosum*), pamajorán obyčajný (*Origanum vulgare*), bledavka ihlanovitá (*Ornithogalum brevistylum*), černošľavok zastrešovaný (*Prunella laciniata*), nátržník strieborný (*Potentilla argentea*), nátržník rovný (*Potentilla recta*), šalvia hájna (*Salvia nemorosa*) – hojne, šalvia lúčna (*Salvia pratensis*), rozchodník najväčší (*Sedum maximum*), silenka biela (*Silene latifolia*), silenka obyčajná (*Silene vulgaris*), čistec rovný (*Stachys recta*), hrdobarka obyčajná (*Teucrium chamaedrys*), peniažtek roľný (*Thlaspi campestre*), mliečnik obyčajný (*Tithymalus esula*), mliečnik kolovratcový (*Tithymalus helioscopia*), mliečnik prútnatý (*Tithymalus tommasinianus*), ďatelina alpínska (*Trifolium alpestre*), ďatelina horská (*Trifolium montanum*), divozel tmavočervený (*Verbascum phoeniceum*), vika štvorsemenná (*Vicia tetrasperma*), suchokvet ročný (*Xeranthemum annuum*). Ďalšie, na ploche zaznamenané plochy dokumentujú jednak realizované rekultivačné zmeny (odstraňovanie drevín spojené s narušením pôdneho krytu i bylinnej vegetácie) urobené v území (najmä na severnom a severovýchodnom okraji), kde aj fyziognomicky možno zaevidovať iný charakter vegetácie so zvýšeným podielom netypických druhov napr. paliny obyčajnej (*Artemisia vulgaris*), mrvica peristej (*Brachypodium pinnatum*), stoklasu strechového (*Bromus tectorum*), krasovlasu obyčajného (*Carlina vulgaris*), ostrôžky poľnej (*Consolida regalis*), kostravy lúčnej (*Festuca pratensis*), kostravy paovčej (*Festuca pseudoovina*), repíka lekárskeho (*Agrimonia eupatorium*), ovsíka vyššieho (*Arrhenatherum elatius*) a iných.

Synatropizáciu lokality zapríčinenú absenciou primeraného využívania alebo naopak vyplývajúcu z neprimeraných zásahov v minulosti, signalizuje prítomnosť nasledovných druhov: rebríček obyčajný (*Achillea millefolium*), reznáčka laločnatá (*Dactylis glomerata*), štetka lesná (*Dipsacus sylvestris*), lipkavec mäkký (*Galium mollugo*), hrachor hlúznatý (*Lathyrus tuberosus*), lucerna siata (*Medicago sativa*), ostreň počerný (*Nonea pulla*), záraza (*Orobancha* sp.), nepôvodný americký invazný druh hviezdňik ročný (*Stenactis annua*) – hojne, parumanček nevoňavý (*Tripleurospermum perforatum*), divozel Chaixov (*Verbascum chaixii*).

Blízkosť dubových lesov a ich fragmentov priamo na lokalite dokumentujú napr. druhy kručinka farbiarska (*Genista tinctoria*), jarva obyčajná (*Clinopodium vulgare*), rimbaba chocholikatá (*Pyrethrum corymbosum*), jahoda lesná (*Fragaria vesca*) a iné.

Z drevín sú to v podobe náletových drevín duby letný (*Quercus robur*) a zimný (*Quercus petraea*), sukcesné štádiá reprezentované druhmi krovín ako sú ruža šíповá (*Rosa canina*), ostružina čerňicová (*Rubus fruticosus*), slivka trnková (*Prunus spinosa*) – najhojnejší zástupca sukcesných štádií, hloh obyčajný (*Crataegus oxyacantha*). Z chránených druhov rastlín tu bol zaznamenaný výskyt druhov mechovník stromkovitý (*Colutea arborescens*) a prerastlík okrúhloolistý (*Bupleurum rotundifolium*). Ohrozené druhy sú zastúpené menej ohrozeným druhom *Xeranthemum annuum*, zraniteľným druhom *Ornithogalum brevistylum* a ohrozeným *Bupleurum rotundifolium*.

Význam: V SV cípe katastra, vklinená medzi pôvodné dubové lesy, sekundárne monokultúry agácií, a menšie plochy ornej pôdy, či rôznych sukcesne pozmenených lúk a pasienkov leží xerothermná stráň vyznačujúca sa vysokou diverzitou druhov, ktorých zastúpenie v inej časti katastra Želovce nebolo potvrdené, alebo niektoré z uvedených druhov sa inde vyskytujú už

len na plošne menších alebo nezvratne pozmenených stanovištiach. Navrhované biocentrum je zároveň genofondovou lokalitou flóry, z hľadiska výskytu cenných taxónov v kat. území Želovce reprezentuje táto genofondová lokalita najhodnotnejšiu a najpočetnejšiu. Zároveň jej význam znásobuje výskyt biotopu európskeho významu Tr 1 Suchomilné travinno- bylinné a krovinné porasty na vápnom substráte (Festucion vallesiacae Klika 1931– biotop európskeho významu (6210).

Lokálne biocentrum č.3 – Ortáš

Vymedzenie: V najjužnejšom cípe katastra, severne až severovýchodne od osady Ortáš, na terénnej vyvýšenine rovnakého mena sa nad Dlhou dolinou v nadmorskej výške 160 – 213 m na poľnohospodárskej pôde (TTP) rozprestiera komplex svahových lúk v rôznom stupni zachovalosti, resp. prebiehajúcich zmien. Tie sú spôsobené jednak absenciou ich primeraného využívania v poslednom období (desaťročí), ale tiež i zmenami vyplývajúcimi naopak z intenzívneho, často neprimeraného využívania bývalými družstvami, čo viedlo na niektorých miestach tohto komplexu k zmene v druhovej diverzite týchto porastov (k jej zníženiu).

Charakteristika: Zmeny v štruktúre a druhovom zložení týchto porastov signalizuje aj hromadiaca sa starina v prízemnej vrstve, ktorá zvyšuje konkurenciu skôr nepôvodných druhov pre tieto typy biotopov, kým pravé charakteristické lúčne druhy v dôsledku zmeneného konkurenčného prostredia postupne ustupujú. To sa prejavuje v dominancii rôznych druhov tráv, ktoré tvoria v závislosti od reliéfu, teplotných a svetelných pomerov fácie s prevahou niektorého z nasledujúcich druhov (*Festuca ovina*, *Festuca pseudoovina*, *Agrostis capillaris*, *Elytrigia repens*, *Carex hirta*, *Calamagrostis epigeios*, *Dactylis glomerata*, *Arrhenatherum elatius*). Okrem toho je zjavné tiež prenikanie synantropných druhov (napr. *Anthemis arvensis*, *Tripleurospermum inodorum*, *Senecio vulgaris*...). I napriek tejto skutočnosti si niektoré enklávy najmä pri hornej (severnej) časti svahu či priamo na ňom, na západne orientovaných svahoch, ale i na juhovýchodnom okraji zachovali celú škálu zaujímavých teplomilných druhov. K nim napr. patria: deväťorník peniažtekový (*Helianthemum nummularium*), ľubovník bodkovaný (*Hypericum perforatum*), repík lekárske (*Agrimonia eupatoria*), rebríček spanilý (*Achillea nobilis*), lipkavec pravý (*Galium verum*), ďatelina poľná (*Trifolium campestre*), dušovka roľná (*Acinos arvensis*), pakost tmavočervený (*Geranium phoeniceum*), hadinec obyčajný (*Echium vulgare*), kotúč poľný (*Eryngium campestre*), modrica strapcovitá (*Muscari racemosum*), ďatelina horská (*Trifolium montanum*), ďatelina alpská (*Trifolium alpestre*), ďatelinovec bylinný (*Dorycnium herbaceum*), lucerna kosákovitá (*Medicago falcata*), černošľavok zastrihovaný (*Prunella laciniata*), nátržník strieborný (*Potentilla argentea*). Z ostatných druhov typických pre kosné lúky a pasienky boli tu zaevidované napr. klinček slzičkový (*Dianthus deltoides*), rebríček obyčajný (*Achillea millefolium*), ľadenec rožkatý (*Lotus corniculatus*), zvonček konaristý (*Campanula patula*), chlpánik obyčajný (*Pilosella officinarum*), lucerna najmenšia (*Medicago lupulina*), púpavec jesenný (*Leontodon autumnalis*), rožec obyčajný (*Cerastium holosteoides*), krížavka jarná (*Cruciata glabra*), skorocel úzkolistý (*Plantago lanceolata*), chrastavec roľný (*Knautia arvensis*). Naopak na istý stupeň ich zvýšenej degradácie, okrem fyziognómie určovanej niektorým z dominantných druhov tráv, tiež poukazuje prítomnosť týchto druhov: hviezdňik ročný (*Stenactis annua*), pichliač roľný (*Cirsium arvense*), palina obyčajná (*Artemisia vulgaris*), divozel malokvetý (*Verbascum thapsus*), hrachor hlúznatý (*Lathyrus tuberosus*), pupenec roľný (*Convolvulus arvensis*), ostreň počerný (*Nonea pulla*), prhľava dvojdomá (*Urtica dioica*), lopúch menší (*Arctium lappa*), stoklas bezostový (*Bromus inermis*). Na primárny stupeň sukcesie poukazuje i postupné prenikanie niektorých druhov krovín ako napr. javor poľný (*Acer campestre*), agát biely (*Robinia pseudoacacia*), báza chabzdová (*Sambucus ebulus*), zob vtáči (*Ligustrum vulgare*), ruža šípová (*Rosa canina*), slivka trnková (*Prunus spinosa*), ktoré tvoria na južnom okraji svahu súvislý líniový porast.

Význam: Nakoľko väčšina lúk a xerothermných stanovišť na území katastra je v súčasnosti značne degradovaná, patria časti lúk v oblasti Ortáša medzi najhodnotnejšie. Preto sme ich napriek uvedenému zaradili ku genofondovým plochám, s predpokladom pre vybudovanie biocentra. Dôvodom je aj prítomnosť významných druhov rastlín, z ktorých si pozornosť

zasluhuje najmä hrachor trávolistý pravý (*Lathyrus nissolia* subsp. *nissolia*) a bledavka ihlanovitá (*Ornithogalum brevistylum*). Uvedené porasty reprezentujú biotopy európskeho významu (Lk 1 Nížinné a podhorské kosné lúky - *Arrhenatherion elatioris* Koch 1926 a Tr 1 Suchomilné trávinné-bylinné a krovinové porasty na vápnom substráte – *Festucion vallesiaca* Klika 1931).

Lokálne biocentrum č. 4 – Foráš

Vymedzenie: Lokalita sa nachádza východne od obce na hranici s k. u. Vrbovka, na výraznom, na Z orientovanom zalesnenom svahu, v nadmorskej výške 160 – 240 m. Plocha sa nachádza na lesnom pôdnom fonde a tvoria ju dielce č. 739, 774, 775.

Charakteristika: Jedna sa o porasty pôvodne so 100% ným podielom céru vo veku 60 – 85 rokov. V najstarších porastoch v rúbnom veku prebieha v súčasnosti obnova, pri ktorej sa prirodzeným zmladením zmladzuje nielen cér, ale aj svetlomilný agát náletom z priľahlých porastov.

Význam: Lesné porasty sú zbytkom prírode blízkych pôvodných dubových a cérových lesov v okolitej človekom pozmenenej krajine, plnia ekostabilizačnú funkciu a vytvárajú predpoklady pre šírenie prirodzených druhov do priľahlých nepôvodných lesných porastov s vysokým podielom agátu, ako aj do poľnohospodársky využívaných plôch. Zabezpečujú tiež funkčnosť blízkeho hierarchicky vyššieho biocentra regionálneho.

Regionálne biocentrum Viničný Vrch - Nad Vinicami - Olovársky Vrch - Holý vršok

Regionálne biocentrum ako celok predstavuje teplomilné zoocenózy súvislých dubových porastov a lesostepí, tiež biocenóz so zastúpením panónskych druhov entomofauny, početné zastúpenie ornitocenóz s výskytom chránených a ohrozených druhov. Rozsah biocentra zahŕňa lesný fond – súvislé lesné porasty. Jedná sa o porasty viacerých vekových kategórií, prevažne však vo veku 60 – 80 rokov, s vedúcou drevinou dubom a cerom, s významným zastúpením hrabu.

III.2.3 Ochrana krajiny

Priamo v dotknutom území ani v jeho okolí sa osobitne chránené územia prírody a krajiny nenachádzajú. Dotknuté územie sa nachádza v území s *prvým stupňom ochrany prírody a krajiny* v zmysle zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny. Lokalita je situovaná mimo obytnej časti obce a navrhované zariadenie bude umiestnené v existujúcom objekte.

III.2.4 Scenéria

Poľnohospodárska krajina – v dotknutom území tvorí obhospodarovaná poľnohospodárska krajina s rovinným reliéfom a absenciou atraktívnych krajino-estetických prvkov. Typický obraz krajiny tvoria veľkoblokové polia a trvalé kultúry, v centrálnej zóne s vidieckymi sídlami. Južný okraj tvoria lužné lesy a tok Krtíš. Severovýchodná a východná širšieho územia tvorí prechod od suburbárnej krajiny do intenzívne využívannej poľnohospodárskej krajiny.

Záujmové územie predstavuje krajinu s nízkou percepčnou hodnotou, nakoľko ide o monotónnu poľnohospodársku krajinu s veľkoblokovou štruktúrou pôdneho fondu, prejavujúcou sa veľkými lánmi ornej pôdy s nízkou priestorovou ekologickou stabilitou. Nízkou estetickú kvalitu krajinnej štruktúry podmieňuje najmä malá atraktivita a diverzita priestorov s monotónnou poľnohospodárskou scenériou s centrálnou zástavbou. Scenéria krajiny pri navrhovanej činnosti ostane nezmenená.

Krajina obecného typu – sídelné útvary Želovce, kde dominanciu majú prvky obecnej infraštruktúry a domová zástavba, prvky občianskej vybavenosti, areál služieb a pod..

III.3 Obyvateľstvo a jeho aktivity, infraštruktúra, kultúrohistorické hodnoty územia

III.3.1 Demografické údaje

Hodnotené územie navrhovanej činnosti spadá do územného obvodu obce Želovce, ktorá je súčasťou okresu Veľký Krtíš.

Podľa Stavu obyvateľov k roku 2010 žije v dotknutých sídelných útvaroch hodnoteného územia spolu 1 317 obyvateľov.

Vývoj základných demografických ukazovateľov je zobrazený v nasledujúcej tabuľke.

Tabuľka č. 10: Prirodzený a migračný pohyb v obci Želovce v rokoch 2001- 2007

Rok	Živo narodení	Zomreli	Prirodzený prírastok	Prist'ahovaní	Vyst'ahovaní	Prírastok s'tahovaním	Celkový prírast.	Počet obyv. k 31.12.
2001	12	15	-3	28	18	10	7	1 311
2002	6	17	-11	27	17	10	-1	1 310
2003	9	16	-7	25	10	15	8	1 318
2004	9	23	-14	35	25	10	-4	1 314
2005	10	13	-3	31	24	7	4	1 318
2006	4	22	-18	27	28	-1	-19	1 299
2007 1.polrok	4	6	-2	13	17	-4	-6	1 293
Spolu	54	112	-58	186	139	47	-11	

Zdravotný stav obyvateľstva

Zdravotný stav obyvateľstva je výsledkom pôsobenia viacerých faktorov ekonomická a sociálna situácia, výživové návyky, životný štýl, úroveň zdravotníckej starostlivosti ako aj životné prostredie (ŽP). Vplyv znečisteného ŽP na zdravie ľudí je dosiaľ málo preskúmaný, odzrkadľuje sa však najmä v ukazovateľoch stredná dĺžka života pri narodení, celková úmrtnosť, dojčenská a novorodenecká úmrtnosť, počet rizikových tehotenstiev a počet narodených s vrodenými a vývojovými vadami, štruktúra príčin smrti, počet alergických, kardiovaskulárnych a onkologických ochorení, stav hygienickej situácie, šírenie toxikománie, alkoholizmu a fajčenia, stav pracovnej neschopnosti a invalidity, choroby z povolania a profesionálne otravy. K základným charakteristikám zdravotného stavu obyvateľstva, odrážajúcich ekonomické, kultúrne, životné a pracovné podmienky patrí aj úmrtnosť. Úmrtnosť vid' tab. vyššie uvedená.

III.3.2 Sídla

Dotknuté územie - Navrhovaná prevádzka je umiestnená v katastrálnom území Želovce, okres Veľký Krtíš, v areály AGROSPOL Želovce, na parcele č. 238/2 v objekte výrobné haly v ohradenom vymedzenom priestore.

Širšie hodnotené územie – obec Želovce sa nachádza v blízkosti dôležitej križovatky ciest na strednej časti toku rieky Ipeľ, ktorý v minulosti plnil významnú komunikačnú a obchodnú úlohu. Želovce sa nachádzajú v okrese Veľký Krtíš.

Od krajského mesta Banská Bystrica je obec Želovce vzdialená cca 80 km.

III.3.3 Aktivity

Poľnohospodárstvo

Poľnohospodárstvo ma v obci najväčšiu tradíciu. Celková výmera poľnohospodárskeho pôdneho fondu v obci tvorí 1 257 ha, čo predstavuje 67 % z celkovej výmery obce. Celková

výmera obce je 1 876 ha, vrátane poľnohospodárskej pôdy, lesných pozemkov, vodných plôch a zastavaných plôch.

Obec je z hľadiska pestovaných plodín charakteristická pestovaním obilovín a vinohradníctvom. Rastlinná výroba je zameraná na výrobu obilnín (ozimná pšenica, jarný jačmeň, kukurica na zrno, ozimný jačmeň, ovos). Ďalej je to slnečnica na semeno, horčica na seno, hrach siaty, lucerka na semeno, sója, zemiaky, konzumná zelenina a strukoviny. Z jednoročných krmovín na ornej pôde sa pestuje kukurica na siláž a obilno-strukovinové miešanky a z viacročných krmovín lucerka. Ďalej sa nachádzajú TTP rôznej intenzity, sady (jablka) a vinohrady so stolovými odrodami (t.č. zdevastované). Živočíšna výroba je zameraná na chov hovädzieho dobytká.

Priemysel

V dotknutom území sa v súčasnosti nenachádza a nerealizuje žiadna priemyselná výroba.

Lesné hospodárstvo

V tesnej blízkosti hodnoteného územia navrhovanej činnosti nie je zastúpenie lesných porastov. Z hľadiska lesného hospodárstva je rozhodujúca časť LPF viazaná na okolie povrchového toku – Krtíšsky potok v južnej časti hodnoteného územia. Realizáciou navrhovanej činnosti nebudú dotknuté žiadne lesné porasty.

Podľa vegetačných lesných stupňov môžeme zaradiť dané katastrálne územie do 1.lesného vegetačného stupňa (dubový) a 2. lesného vegetačného stupňa (dubovo-bukový). V percentuálnom vyjadrení zaberá 1. vegetačný lesný stupeň cca 60 % a 2. vegetačný lesný stupeň 40 %.

Poľovníctvo

Takmer celé územie veľkokrtíšskeho okresu ma vynikajúce podmienky pre život poľovnej zveri. Je to dané množstvom lesných porastov, poľnohospodárskeho charakteru krajiny s možnosťou obživy, ako aj striedaním oboch druhov pôdneho fondu a množstvom remízok pre úkryt a odpočinok zveri. Podľa vyhlášky MP SR č. 91/1997 Z.z. o poľovných oblastiach a o akostných triedach poľovných revírov je poľovný revír v obci zaradený do nasledujúcich srnčích poľovných oblastí a podoblastí:

- 2. Poľovná podoblasť Beluj
- S XI. Modrokamenská srnčia oblasť
- Danielia poľovná lokalita

Najpočetnejšou poľovnou srstnatou zverou je srnec a diviak. Z pernatej zveri sa vyskytuje bažant jarabý, sojka obyčajná a rôzne druhy spevavcov, zo škodnej je to líška obyčajná a kuna lesná. V katastrálnom území obce Želovce boli uznané orgánom štátnej správy Lesného hospodárstva a poľovníctva dva poľovné revíry, kde Poľovný revír Želovce je v k.u. Želovce celý a užívateľom je Poľovne združenie Želovce. Časťou do k.u. Želovce zasahuje aj Poľovný revír Nová Ves, ktorého je užívateľom Poľovné združenie Nová Ves.

Rybárstvo

V blízkosti obce sa nachádza vodná plocha nádrže Želovce č. 3-5990-1-1. Vodná nádrž patrí medzi kaprové revíre. Vodná nádrž je v správe Slovenského rybárskeho zväzu – Miestna organizácia Veľký Krtíš. Najpočetnejšou lovenou rybou je kapor rybničný. K ďalším žijúcim rybám vo vodnej nádrži patrí zubáč veľkoustý, štika severná, sumec veľký, amur, úhor, jalec tmavý a pleskáč veľký.

Služby a cestovný ruch

Spoločenská transformácia sa prejavuje v postupnej komercializácii obchodu a služieb.

Rekreačné územia:

- **Športovo-rekreačná zóna** - jestvujúce futbalové ihrisko v juhovýchodnej časti obce.
- **Šošár** - územie bývalých kúpeľov, nachádzajú sa tu minerálne pramene, ktoré v minulosti slúžili ako zdroje minerálnej vody pre kúpele. V súčasnosti má vhodné využitie ako piknikové

miesto.

- Záhradkárske osady Šošár, Studienka

Funkcia rekreácie je zastúpená vo východnej časti chotára v jestvujúcej lokalite viníc Studienka, kde sa nachádza 60 vinných domčekov a v lokalite Šošár, kde sa nachádza záhradkárska osada s 15. záhradnými chatkami.

- Ortáš - usadlosť v južnej časti katastra. V minulosti slúžila ako hospodársky dvor na chov oviec. Lokalita vhodná na rozvoj vidieckeho turizmu a agroturistiky.

- Karikáš

V severozápadnom cípe chotára v lokalite Karikaš sa nachádza opustený hospodársky dvor živočíšnej výroby. Vzhľadom na blízkosť bažantnice priestor je vhodný na využitie ako zariadenia pre cestovný ruch a agroturistiku.

III.3.4 Infraštruktúra

Cestná doprava

V rámci cestnej dopravnej infraštruktúry sa nachádza v hodnotenom území navrhovanej činnosti cesta II. triedy číslo 527.

Železničná sieť a letecká doprava

V hodnotenom území sa nenachádza žiadna železničná sieť a letisko pre verejnú medzinárodnú a nadregionálnu dopravu.

III.3.5 Produktovody

Územný obvod obce Želovce, v ktorom sa nachádza navrhovaná činnosť má energetickú infraštruktúru, ktorá vytvára dobré podmienky pre zabezpečenia súčasných potrieb, ako aj pre ďalší rozvoj územia.

Zásobovanie elektrickou energiou

Územie BB kraja je deficitné z hľadiska výroby elektrickej energie a preto je odkázaný na jej dovoz. Distribučný odber v kraji je zabezpečený prenosom elektrickej energie po nadradenom prenosovom systéme (ZVN 400 kV a VVN 220 kV). Hodnotené územie a jeho okolie je pokryté sieťou 110 kv vedení.

Zásobovanie plynom

V dotknutom území je privedené plynovodné potrubie DN 50 s pretlakom 5,5 MPa.

Zásobovanie vodou

Hodnotené územie navrhovanej činnosti sa nachádza v území s nevyhovujúcou akosťou podzemných vôd pre pitné účely.

Zásobovanie pitnou vodou je zabezpečené z vybudovaného vodojemu s obsahom 2 x 250 m³, s kótou hladiny 203,30 m. n. m. Vodojem je zásobovaný zo skupinového vodojemu Plachtince. V obci Želovce je vybudovaná celoplošná vodovodná sieť, na ktorú je napojená celá obec. V obci je jedno tlakové pásmo. Verejný vodovod v obci je v správe Stredoslovenskej vodárenskej spoločnosti a.s., Banská Bystrica.

III.3.6 Kultúrne a historické pamiatky a pozoruhodnosti

Prvá písomná zbierka o Želovciach je z 30 júna 1296 v dedičskej zmluve potomkov rodiny Bettér. Zmluva bola uzavretá pred ostrihomskou kapitulou a spomínajú sa v nej usadlosti Zsély aj Dorcsány, ktoré existovali až do tureckých dôb v blízkosti dnešného Šošára a obývali ich predkovia dnešných želovčanov.

Niekedy v druhej polovici 16. storočia Turci obe spomenuté usadlosti vypálili a zbytok obyvateľov, ktorí sa zachránili, sa presťahoval na pravý breh Kríškeho potoka na miesto, kde je dedina dodnes. Existenciu pôvodných Želoviec a jej zničenie v zhode s písomnými prameňmi dokazujú zbytky kostí a keramiky, ktoré i dnes nachádzame a datujú sa strieborné denáre uhorských panovníkov z obdobia po vpáde Turkov nájdené v mieste bývalej usadlosti Dorcsány, pri amatérskom povrchovom zbere v roku 1970. Posledný rok 1552 na nich dokazuje, že v tom čase tam obec ešte stála. Obec počas histórie patrila k rôznym majetkom a zemepánom.

Pracovali tu významní a chýrni remeselníci - kováč, kolár, tesár, stolár, šuster, murár, remenár, mlynár... Spolu s poľnohospodárskou výrobou obyvateľstvo produkovalo toľko, že obec bola takmer sebestačná. Ako významná obec sme mali zavčasu poštu, telefón, telegraf a snáď najvýznamnejšou ustanovizňou boli želovské kúpele – Šošár vybudované na báze dvoch prameňov zásaditej uhličitej minerálnej vody. Kúpele neboli veľké a boli otvorené len v letnej sezóne, no napriek tomu sa stali akýmsi kultúrnym a zábavným centrom okolia a prinášali prevádzkovateľom zisky.

Počas prvej svetovej vojny a vzniku 1. ČSR sa stal okresným mestom Modrý Kameň a nové hranice spôsobili obyvateľstvu nemalé problémy, avšak Želovce na význame nestratili ani vtedy a naďalej boli akýmsi kultúrnym a hospodárskym centrom užšieho regiónu. V roku 1932 založili Gazdovský spolok, začali s čistením osiva. V r.1934 zaviedli v obci chov šľachteného dobytku a zavlažované záhradníctvo.

Pre obdobie po druhej svetovej vojne je v obci charakteristický rozmach individuálnej i podnikovej výstavby.

Dnes sú Želovce jednou z typických dvojrečových obcí na slovensko-maďarskej jazykovej hranici s 1350 obyvateľmi.

Archeologické náleziská

V 5. storočí prišli na územie obce Želovce Slovania a s malým časovým odstupom Avari. Žili tu v 6. až 8. storočí v akejsi symbióze, ale aj vzájomných vojnách, do ktorých zasiahli aj Frankovia.

K tomuto obdobiu sa viaže hodnotný archeologický materiál. Inventár z 840 hrobov pohrebiska odkrytého v katastri obce Želovce z doby Avarského kaganátu s množstvom avarských zbraní, šperkov, úžitkových predmetov a slovanských nádob. Podľa ÚPN VÚC Banskobystrický kraj, 1998, Zmeny a doplnky, 2004 sa v k.ú. dotknutého územia nenachádzajú žiadne archeologické lokality.

Paleontologické náleziska a významné geologické lokality

V hodnotiacom území navrhovanej činnosti sa nenachádzajú žiadne paleontologické náleziska ani významné geologické lokality.

III.3.7 Charakteristika existujúcich zdrojov znečisťovania životného prostredia

Zaťaženie územia hlukom

Dotknutým územím navrhovanej činnosti prechádza v prietahoch cez sídelné útvary cesta II. triedy č. 527. Obec je zaťažovaná hlukom najmä zo zdrojov (cieľovej) dopravy do mesta Veľký Krtíš a z časti aj tranzitnej dopravy.

Iné zdroje znečisťovania – radónové riziko

Radónové znečistenie

Podľa mapy Prognóza radónového rizika (In. Atlas krajiny SR, 2002) leží hodnotené územie na území s radónovým rizikom nízkym.

III.4 Komplexné zhodnotenie súčasných environmentálnych problémov

Znečistenie ovzdušia

Z hľadiska kvality ovzdušia širšie okolie hodnotenej činnosti nepatrí medzi enormne zaťažené oblasti. Hlavnou sledovanou zložkou znečistenia ovzdušia je prach PM₁₀, ktorý sa

dostáva na území mesta do ovzdušia z dopravy. Hlavné negatívne vplyvy exhalátov sú sústredené do jednotlivých obcí a okolia najzaťaženejších komunikácií. Cestná komunikácia, ktorá prechádza v záujmovom území nevykazuje extrémne zaťaženie.

Znečistenie povrchových a podzemných vôd

Z hľadiska kvality povrchových tokov v hodnotenom území a jeho širším okolí je možné pozorovať mierne zvýšený obsah mikrobiologických ukazovateľov s nepriaznivými fyzikálnymi ukazovateľmi – únik splaškových odpadových vôd, poľnohospodárska výroba (SO_4^{+} , CL, NO_3^{-}).

Medzi bodovo - areálové faktory ovplyvňujúce kvalitu povrchových a podzemných vôd v hodnotenom území je možné identifikovať ako absencií odkanalizovania. Akumulácia odpadových vôd v žumpách a septikoch predstavuje potenciálne nebezpečenstva znečistenia podzemných vôd.

Znečistenie pôd a horninového prostredia

Hodnotené územie navrhovanej činnosti tvoria prevažne plochy s intenzívnou poľnohospodárskou činnosťou so zastavanou plochou. Horninové prostredie je znečisťované najmä priesakmi z poľnohospodárskej výroby a úniku zo septikov. Medzi zdroje, ktorá môžu prispieť k znečisteniu horninového prostredia v širšom okolí hodnoteného územia patrí aj napríklad doprava. Medzi ďalšie rizikové faktory kontaminácie pôd môžeme zaradiť imisný spád z diaľkových prenosov, veľkoblokový systém hospodárenia na ornej pôde a mnohé ďalšie aktivity.

Zaťaženie územia nadmerným hlukom

Zdrojom hluku v hodnotenom území je najmä automobilová doprava na jestvujúcej ceste II/527.

Ohrozenosť biotopov

Migračné trasy živočíchov (hydrické) sformované prevažne pozdĺž vodného toku sú už v súčasnosti ovplyvňované poľnohospodárskou činnosťou.

Zdravotný stav obyvateľstva

Súčasný zdravotný stav obyvateľstva hodnoteného územia sa neodlišuje výrazne od ukazovateľov celoslovenského priemeru. Z príčin úmrtnosti prevažujú civilizačné ochorenia.

III.4.1 Celková kvality životného prostredia – syntéza pozitívnych a negatívnych faktorov

V podmienkach hodnotenia navrhovanej činnosti (Zberňa odpadu) chápeme problematiku environmentálnej únosnosti v procese EIA ako kritérium priestorovej lokalizácie potencionálnych nepriaznivých environmentálnych vplyvov činnosti na územie.

V klasifikácii zraniteľnosti sme použili päť stupňov zraniteľnosti:

1. kritická zraniteľnosť
2. veľmi zraniteľné prostredie
3. stredne zraniteľné prostredie
4. mierne zraniteľné prostredie
5. nepatrne zraniteľné prostredie

Postup hodnotenia prvkov prostredia sme zvolili v týchto krokoch:

- identifikácia a účinky, ktoré vyvoláva pôsobenie faktora zraniteľnosti v sledovanom prvku,
- klasifikácia zraniteľnosti prvkov.

Zraniteľnosť horninového prostredia

Zraniteľnosť horninového prostredia chápeme ako odolnosť horninového prostredia na aktivity vyvolané výstavbou, revitalizáciou a prevádzkou činností v predmetnom hodnotenom území. Zraniteľnosť horninového prostredia je daná inžiniersko-geologickými vlastnosťami horninového prostredia, hĺbkou hladiny podzemnej vody a prítomnosťou agresívneho oxidu uhličitého.

Vzhľadom na geologické podložie, môžeme označiť horninové prostredie ako málo citlivé, resp. odolné na aktivitu vyššie spomenutých faktorov zraniteľnosti.

Revitalizácia ani prevádzka navrhovanej činnosti nevyvolá v území zhoršenie existujúceho stavu horninového prostredia.

Zraniteľnosť horninového prostredia hodnotíme ako mierne zraniteľné prostredie – 4.

Zraniteľnosť reliéfu

Zraniteľnosť reliéfu je funkciou tvaru povrchu, jeho horizontálnou členitosťou, energiou reliéfu geologickou stavbou a pôsobiacim reliéfovými procesmi.

Hodnotená navrhovanej činnosti bude v najväčšej miere využívať a zohľadňovať prirodzené vlastnosti, súčasného reliéfu.

Z hľadiska uvedených faktorov hodnotíme zraniteľnosť reliéfu ako mierne zraniteľné prostredie -4.

Zraniteľnosť povrchových a podzemných vôd

Pri hodnotení povrchových a podzemných vôd podľa ich zraniteľnosti vychádzame z poznania celkových prírodných daností územia i antropogénnych aktivít, ktoré sa tu v súčasnosti uplatňujú resp. ktoré sa tam realizovali v minulosti a z realizovania navrhovanej činnosti. Zraniteľnosť povrchových vôd súvisí najmä si ich otvorenosťou, t.j. možnosťou priameho vzniku znečistenia. Za najviac zraniteľné považujeme miesta, kde bude dochádzať k manipulácii s nebezpečným odpadom a to najmä počas prevádzky navrhovanej činnosti, kde by pri nesprávnej manipulácii s nebezpečným odpadom resp. nebezpečnými látkami mohlo dôjsť k úniku kontaminovaných odpadových vôd do podzemných vôd.

Zraniteľnosť podzemných vôd

Zraniteľnosť podzemných vôd závisí od troch faktorov:

- koeficientu priepustnosti jednotlivých hydrogeologických celkov
- hĺbky hladiny podzemnej vody
- druhu a hrúbky pokryvnej vrstvy.

Uvedená charakteristika a spôsob určenia miesta zraniteľnosti podzemných vôd poukazuje na schopnosť a rýchlosť pôdneho pokryvu a geologických formácií prepúšťať a viesť látky v podobe roztokov.

Zraniteľnosť podzemných vôd hodnotíme ako stredne zraniteľné – 3.

Zraniteľnosť povrchových vôd

Zraniteľnosť povrchových vôd je daná stavom povrchového toku a jeho náchylnosti na znečistenie.

Do hodnotenia je potrebné zahrnúť:

- kvalitatívne a kvantitatívne ukazovatele povrchových toku,
- dokumentované zdroje znečistenia (druh kontaminantu a pomer zriedenia)
- vzťah povrchovej vody k podzemnej vode,
- využitie povrchovej vody na iné účely (napr. závlahy)

Zraniteľnosť povrchových vôd hodnotíme ako stredne zraniteľné prostredie - 3

Zraniteľnosť pôdy

Miera zraniteľnosti pôdy v hodnotenom území vychádza z podstaty antropickej činnosti využívania zeme (únik olejov alebo pohonných hmôt stavebných strojov, produkcia odpadov a pod.)

Zraniteľnosť pôdy sa bude prejavovať v zmene nasledujúcich znakov a vlastností pôdy:

- fyzikálne vlastnosti (deštrukcia, nadmerná aerácia, prekryv, zamokrenie)
- chemické vlastnosti (ropné látky)
- biologické (zníženie nitrifikácie alebo mineralizácie v dôsledku zničenia časti pôdneho edafónu účinkom exhalátov)

Z hľadiska uchovania produkčnej a krajinárskej hodnoty ako aj relatívnej tolerancie k antropogénnej činnosti (odolnosti) sú pôdy v hodnotenom území charakterizované ako stredne zraniteľné prostredie – 3.

Zraniteľnosť ovzdušia

Pri hodnotení zraniteľnosti ovzdušia sme vychádzali z nasledujúcich faktorov:

- zo súčasného stavu znečistenia ovzdušia, reprezentovaný denným a dlhodobým indexom znečistenia ovzdušia,
- z existujúcich zdrojov znečistenia ovzdušia, reprezentované priemernými ročnými emisiami – základných znečisťujúcich látok,
- z metrologických faktorov.

Zraniteľnosť ovzdušia sa v hodnotenom území pohybuje na 4. stupni – mierne zraniteľné prostredie.

Zraniteľnosť vegetácie, živočíšstva a ich biotopov

Z dôvodu využitia existujúcich zastavaných plôch počas navrhovanej činnosti dôjde k 5 stupňu zraniteľnosti čo predstavuje nepatrné zraniteľné prostredie.

Zraniteľnosť faktorov pohody a kvality života človeka

Medzi hlavné faktory zraniteľnosti pohody sme zaradili:

- produkcia znečistenia (zahrňuje všeobecné znečistenie (s výnimkou odpadov) napríklad hluk a iné rušivé vibrácie, prach, dym, pach z dopravných prostriedkov),
- doprava (zahrňuje elementy dopravy s dôrazom na formu, zavádzania, produkciu, ruch)

Dotknuté územie hodnotíme ako mierne zraniteľné prostredie – 4.

Syntéza ekologickej únosnosti územia a jeho kvalifikácia

Syntéza ekologickej únosnosti územia umožňuje lokalizovať potencionálne konfliktné situácie zo vzťahu hodnotenej činnosti k prostrediu a predchádzať možným nákladným sanáciám vzniknutých škôd na prostredí. V nasledujúcej tabuľke sú uvedené stupne zraniteľnosti jednotlivých prvkov prostredia v hodnotenom území.

Tabuľka č. 11: Stupne zraniteľnosti jednotlivých prvkov prostredia v hodnotenom území.

Zložky životného prostredia	Hodnota zraniteľnosti (hodnota 1 – 5)	Verbálna hodnota
Horninové prostredie	4	mierne zraniteľné prostredie
Reliéf	4	mierne zraniteľné prostredie
Podzemné vody	3	stredne zraniteľné prostredie
Povrchové vody	3	stredne zraniteľné prostredie

Pôdy	3	stredne zraniteľné prostredie
Ovzdušie	4	mierne zraniteľné prostredie
Vegetácia a živočíšstvo	5	nepatrné zraniteľné prostredie
Pohoda a kvalita života človeka	4	mierne zraniteľné prostredie
Celková únosnosť	3,75	mierne zraniteľné prostredie

III.4.2 Posúdenie očakávaného vývoja územia, ak by sa navrhovaná činnosť nerealizovala

V prípade nerealizácie navrhovanej činnosti, ostane hodnotené územie v takom stave, v akom sa nachádza v súčasnosti, so správnymi vstupmi a výstupmi do okolia.

III.4.3 Súlad navrhovanej činnosti z platnou územnoplánovacou dokumentáciou

Navrhovaný zámer je v súlade s Územným plánom sídelného útvaru obce Želovce.

IV. Základné údaje o predpokladaných vplyvoch navrhovanej činnosti na životné prostredie vrátane zdravia a o možnostiach opatrení na ich zmiernenie

IV.1 Požiadavky na vstupy

Pôda

Pri vytvorení zariadenia na zber odpadov nedôjde k záberu poľnohospodárskej pôdy, lebo činnosť sa bude realizovať už v zastavanom území na parcelách charakterizovaných ako zastavané plochy v areáli spoločnosti AGROSPOL ŽELOVCE v obci. Dotknuté územie nezasahuje do lesného pôdneho fondu.

Nároky na zastavané územie

Nebude vykonávaná žiadna stavebná činnosť, využívané plochy a priestory sú vo vlastníctve prenajímateľa (AGROSPOL ŽELOVCE, s.r.o.).

Voda

Potreba vody pre personál prevádzky Zberne ako aj pre technológiu je riešená cez existujúci vodovodný rozvod (vlastná studňa v areáli). Protipožiarne je objekt zabezpečený hasiacimi prístrojmi.

Pri realizácii navrhovanej činnosti nedôjde k zvýšeniu spotreby pitnej ani úžitkovej vody.

Pitná voda – pitná voda na dotknutom území je riešená dovozom balených minerálnych vôd.

Odpadové vody – v blízkosti Zberne odpadu sa nachádza odlučovač ropných látok odpadové vody sú odvedené do ORL

Ostatné surovinové a energetické zdroje

Teplo, plyn nie sú predmetom súvisiacim s vykonávanou činnosťou.

Doprava a infraštruktúra

Objekt je situovaný v areáli spoločnosti AGROSPOL ŽELOVCE, s.r.o. (bývalé poľnohospodárske družstvo), je napojené miestnou účelovou komunikáciou na obecnú komunikáciu. Územie má priemyselnú funkciu a nachádza sa v dostatočnej vzdialenosti od obytných zón.

Dopravná obsluha Zberne odpadu bude vykonávaná výhradne cestnou dopravou, ktorá bude prebiehať len v pracovných dňoch. Predmetná činnosť nebude mať vplyv na zmenu dopravnej situácie.

Telekomunikačná prípojka

V Zberni nie je priama telekomunikačná prípojka, na komunikáciu sa využíva mobilná sieť.

Ochranné pásma

Plánovaná činnosť zberu odpadov sa nedotkne chránených území a ani sa nepredpokladajú priame negatívne vplyvy na vzácne spoločenstvá, chránené územia (zákon č. 543/2002 Z.z.) v širšom okolí. Plošne nezasahuje do chránených území, chránených výtvorov a chránených pamiatok.

Nároky na pracovné sily

Potreba personálneho zabezpečenia bude závisieť od organizácie prevádzky, množstva odpadu a začlenenia zariadenia v rámci odpadového hospodárstva. Prevádzka počíta s cca 1 až 2 pracovníkmi v jednosmennej prevádzke.

Suroviny

Zoznam odpadov povolených na zber a nakladanie (druhy odpadu: Ostatný odpad (O), Nebezpečný odpad (NO))

Tabuľka č. 12: Zoznam druhov odpadov - Ostatný odpad (O), Nebezpečný odpad (NO)

Katalógové číslo odpadu	Názov druhu odpadu	Kategória odpadu	Množstvo t/rok
02 02 03	Materiál nevhodný na spotrebu alebo spracovanie	O	15
02 02 04	Kaly zo spracovania kvapalného odpadu v mieste jeho vzniku	O	240
02 03 04	Látky nevhodné na spotrebu alebo spracovanie	O	60
02 03 05	Kaly zo spracovania kvapalného odpadu v mieste jeho vzniku	O	6
02 05 01	Látky nevhodné na spotrebu alebo spracovanie	O	3
05 01 05	Rozliate ropné látky	N	2,5
06 05 03	Kaly zo spracovania kvapalného odpadu spracovaného v mieste jeho vzniku, iné ako uvedené v 06 05 02	O	2
02 06 03	Kaly zo spracovania kvapalného odpadu v mieste jeho vzniku	O	3
13 01 05	Nechlórované emulzie	N	1
13 01 12	Biologicky ľahko rozložiteľné hydraulické oleje	N	2,4
13 01 13	Iné hydraulické oleje	N	1,8
13 02 08	Iné motorové, prevodové a mazacie oleje	N	1
13 05 06	Olej z odlučovačov oleja a vody	N	2,6
13 07 01	Vykurovací olej a motorová nafta	N	3,6
13 07 02	Benzín	N	0,6
13 07 03	Iné palivá (vrátane zmesí)	N	1,0
15 01 10	Obaly obsahujúce zvyšky nebezpečných látok	N	1,5
15 02 02	Absorbenty, filtračné materiály vrátane olejových filtrov inak nešpecifikovaných, handry na čistenie, ochranné odevy kontaminované nebezpečnými látkami	N	2,1

16 02 11	Vyradené zariadenia obsahujúce chlórfluórované uhľovodíky, HCFC, HFC	N	0,5
16 02 13	Vyradené zariadenia obsahujúce nebezpečné časti iné ako uvedené v 16 02 09 až 16 02 13	N	0,70
16 02 15	Nebezpečné časti odstránené z vyradených zariadení	N	0,5
16 02 16	Časti odstránené z vyradených zariadení iné ako uvedené v 16 02 15	O	0,5
16 06 01	Olovené akumulátory	N	0,50
16 07 09	Odpady obsahujúce iné nebezpečné látky	N	1
19 02 07	Ropné látky a koncentráty zo separácie (separačných procesov)	N	1,4
19 08 09	Zmesi tukov a olejov z odlučovačov oleja z vody obsahujúce jedlé oleje a tuky	O	25
19 08 12	Kaly z biologickej úpravy priemyselných odpadových vôd iné ako uvedené v 19 08 11	O	2
20 01 21	Žiarivky	N	0,45
20 01 23	Vyradené zariadenia obsahujúce chlórfluórované uhľovodíky	N	0,5
20 01 25	Jedlé oleje a tuky	O	20
20 01 26	Oleje a tuky iné ako uvedené v 20 01 25	N	1,4
20 03 04	Kal zo septikov	O	5
20 03 06	Odpad z čistenia kanalizácie	O	5
20 01 35	Vyradené elektrické a elektronické zariadenia iné ako uvedené v 20 01 21 a 20 01 23 obsahujúce nebezpečné časti	N	0,5
20 01 36	Vyradené elektrické a elektronické zariadenia iné ako uvedené v 20 01 21 a 20 01 23 a 20 01 35	O	0,5

IV.2 Údaje o výstupoch

Prevádzka nebude zdrojom znečisťovania ovzdušia. V bezprostrednom okolí sa nenachádza povrchový zdroj vody, prameň a pod., činnosť nebude mať vplyv na prúdenie povrchových a podzemných vôd dotknutého územia ani na ukazovatele akosti vôd. Pre manipuláciu s odpadmi budú spracované Pokyny v prípade havárie a Prevádzkový poriadok a v zmysle vyhlášky č. 283/2001 Z.z sa bude viesť príslušná prevádzková dokumentácia zariadenia na zber a zhodnocovanie odpadov. Pracovníci, ktorí budú manipulovať s odpadom, budú preškolení. Zdrojom hluku a vibrácií v posudzovanom území a jeho okolí je predovšetkým automobilová doprava. Zavedením navrhovaného zberu odpadov nedôjde k podstatnému rozšíreniu dopravy. Nepredpokladá sa šírenie tepla ani zápachu v dotknutom území.

Vplyv na obyvateľstvo

Hodnotený zámer, jeho charakter, ani jeho činnosti nie sú producentom významných kontaminantov a faktorov, ktoré by mohli mať nepriaznivý vplyv na zdravotný stav obyvateľstva. Naopak, zámer ma významný ekologický charakter, spojený so zlepšením kvality životného prostredia ako aj kvality života obyvateľov prostredníctvom vytvorenia možnosti adekvátneho nakladania s odpadom. Prináša možnosť zberu a zhodnocovania odpadu, čo možno hodnotiť i z hľadiska nadväzujúcich sociálnych a ekonomických dôsledkov a súvislosti pozitívne.

Na základe uvedeného i vzhľadom k na to, že zámer je lokalizovaný mimo obytne územie vyplýva, že realizácia zámeru nebude mať žiaden významný nepriaznivý vplyv na zdravotný stav obyvateľstva obce Želovce.

Hodnotenie dopadov posudzovanej činnosti na obyvateľstvo je zložitý problém s množstvom aspektov, mnohokrát s protichodným účinkom.

Voda

Činnosť v zariadení nebude mať vplyv na povrchový vodný tok ani na podzemné vody. Technologické odpadové vody z prevádzky zariadenia nevznikajú. Jedná sa o zber a skladovanie odpadov za účelom ich ďalšieho využitia, respektíve zneškodnenie nevhodných odpadov na využitie a to na vhodných zariadeniach, ktoré majú na túto činnosť oprávnenie. Skladový kontajner, resp. nádrže na uskladnenie budú umiestnené v objekte výrobnnej haly v ohradenom vymedzenom priestore. Celý priestor je na izolovanej podlahe, ktorá je prepojená z odlučovačom ropných látok. To nebude mať za následok na akékoľvek znečistenie vodného toku. Prevádzka neovplyvní hydrologické ani hydrogeologické pomery záujmového územia. V blízkosti hodnotenej lokality sa nenachádza žiaden vodný tok, ktorý by bol v strete s realizáciou zámeru.

Ovzdušie

V zariadení sa bude vykonávať len zber, dočasné skladovanie odpadov za účelom ich ďalšieho využitia (zhodnocovanie odpadov) a nebude sa iným spôsobom nakladať s odpadom, a preto nie je predpoklad úniku žiadnych škodlivín do ovzdušia.

Odpady

Zoznam odpadov povolených na zber a skladovanie je uvedený v kap. II bod II.8. Ich množstvo je odhadované na základe predpokladaného rozsahu činnosti a bude upresňované a podrobne špecifikované podľa skutočného stavu, na základe vedenia evidencie a hlásení v zmysle platnej legislatívy v odpadovom hospodárstve.

Odpady budú na prevádzke pred zneškodnením zhromažďované v skladovom priestore – kontajneri. Skladový kontajner, resp. nádrže na uskladnenie budú umiestnené v objekte výrobnnej haly v ohradenom vymedzenom priestore

NO budú likvidované prostredníctvom zmluvne zabezpečených oprávnených organizácií na nakladanie s príslušným druhom odpadu.

Zhromažďovanie nebezpečných odpadov je vo vyčlenenom priestore len dočasné, najdlhšie však po dobu jedného roka.

Zdroje hluku

Zdrojom hluku a vibrácií v posudzovanom území a jeho okolí je predovšetkým automobilová doprava. Prevádzka nemá výrazný vplyv na pôsobenie hluku. Limitné hodnoty vibrácií a hluku nebudú počas prevádzky prekročené. Dopravné zaťaženie územia oproti súčasnej situácii nebude zvýšené.

IV.3 Údaje o predpokladaných priamych a nepriamych vplyvoch na životné prostredie.

Priamy vplyv na životné prostredie

V rámci prevádzkovania zariadenia a vykonávania navrhovanej činnosti na určenom mieste nebude mať činnosť žiaden vplyv a nebude zdrojom negatívnych vplyvov na životné prostredie.

Nepriamy vplyv na životné prostredie

Počas prevádzky nebude zariadenie zdrojom nepriamych negatívnych vplyvov na životné prostredie. Činnosťou zariadenia nedôjde k záberu poľnohospodárskeho pôdneho fondu. Realizácia činnosti významne neovplyvní súčasný krajinný obraz. Vzdialenosť významných prírodných ekosystémov od lokality zámeru je dostatočná, preto nie je predpoklad priameho negatívneho ovplyvnenia geofondu a biodiverzity širšieho záujmového územia prevádzkou ani počas činnosti zariadenia.

Vplyv na horninové prostredie, nerastné suroviny, geodynamické javy a geomorfologické pomery

Horninové prostredie možno hodnotiť ako dobre únosné, bez svahových deformácií, s priaznivými inžiniersko-geologickými vlastnosťami horninového prostredia.

Vplyv na nerastné suroviny

Navrhovaná činnosť nezasahuje do žiadnych výhradných plošných a líniových ložísk, chránených ložísk nerastných surovín alebo dobývacích priestorov.

Vplyv na klimatické pomery

Celková klimatická situácia nebude touto činnosťou ovplyvnená.

Vplyv na vodné pomery

Povrchové vody

V hodnotenom území navrhovanej činnosti neprechádza žiadny vodárenský tok v zmysle zákona č. 364/2004 Z.z. o vodách. Potok Krtíš je zaradený do záznamu vodohospodárskych významných vodných tokov, ktorý vyúsťuje do rieky Ipel'. Vodný tok – Krtíšsky potok je znečisťovaný ako väčšina vodných tokov pritekajúcich do rieky Ipel' antropogennou činnosťou (poľnohospodárstvo, splašky zo sídelných útvarov).

Pre realizáciu navrhovanej činnosti nie je potrebné realizovať žiaden zásah do vodného toku Krtíšsky potok.

Vplyv na pramene a minerálne pramene

V k.ú. obce Želovce sa nachádzajú registrované vodohospodárske pramene, avšak prevádzka nemá žiadny negatívny priamy vplyv na minerálne pramene.

Vplyv na studne a hydrogeologické vrt

Priamo na hodnotenom území sa nachádza hydrogeologický vrt, ktorý bude používaný na zásobovanie úžitkovej vody, ktorá sa bude používať na kropenie a postrek kompostového materiálu a kontaminantov.

Havárie

Havária môže nastať pri dopravnej nehode s následným prerazením obalu prepravovaných látok alebo vyliatím ropných látok z nádrže vozidla. V prípade danej situácie je vypracovaný havarijný plán a navrhovaný objekt bude vybavený havarijnou súpravou – absorbenty pre likvidáciu takejto nehody.

Havária môže nastať pri prasknutí zberných nádrží s následným únikom kontaminovaných vôd do pôdy a podzemných vôd. V prípade danej situácie je vypracovaný havarijný plán a navrhovaný objekt bude vybavený havarijnou súpravou – absorbenty pre likvidáciu takejto nehody.

Vplyv na pôdu

Vplyv na pôdu počas prevádzky navrhovanej činnosti

Počas činnosti prevádzky môžeme predpokladať negatívne vplyvy pri náhodnej havárii (napr. pri manipulácii s nebezpečnými látkami resp. nebezpečnými odpadmi) čím môže dôjsť k bodovému znečisteniu pôdy. Odstránenie znečistenia a následnej likvidácie sa riadi podľa Havarijného plánu.

Vplyv na faunu, flóru a ich biotopy

Vplyvy na živočíšstvo

Vplyvy na živočíšstvo hodnotíme na základe jeho súčasného výskytu v hodnotenom území a jeho bezprostrednom okolí. V súčasnosti sa vyskytujú v hodnotenom území iba synantropné druhy živočíchov, ktoré sú odolné a dobre adaptované.

Vplyv na faunu

Výskyt fauny v širšom okolí posudzovaného zámeru je sústredený najmä na priestory sprievodných vegetácií biokoridorov, biocentier a genofondových plôch. V hodnotenom území nie je zaznamenaný výskyt vzácnějších druhov flóry a fauny.

Hodnotená činnosť nebude mať výrazný vplyv na genofond a biodiverzitu organizmov v predmetnom území, nakoľko celá prevádzka bude vybudovaná v existujúcom areáli. Pri zachovaní technologickej disciplíny je možné hovoriť len o vplyvoch na zeleň v areáli počas revitalizácie.

Vplyv na biodiverzitu

Vplyvy hodnotenej činnosti na biodiverzitu v hodnotenom území a jeho bezprostrednom okolí sú menej významné až nulové.

Migračné cesty živočíchov, ako aj existencia vodných ekosystémov sa podľa plánovaných parametrov objektu nezmení.

Vplyv na krajinu - štruktúru a využívanie krajiny, krajinný obraz

Navrhovaná činnosť svojím technickým a funkčným prevedením nebude meniť súčasnú štruktúru a využívanie krajiny, neprejaví sa negatívne na štruktúre a na scenérii krajiny. Navrhovaná činnosť neovplyvní súčasnú scenériu z dôvodu umiestnenia zberne už v existujúcom objekte.

Vplyv na územný systém ekologickej stability

Revitalizácia a prevádzka navrhovanej činnosti nepredpokladá významný zásah do územia prvkov regionálneho alebo miestneho územného systému ekologickej stability a nezmení existujúce migračné cesty živočíchov.

Navrhovaná činnosť je situovaná v areáli spoločnosti AGROSPOL ŽELOVCE, s.r.o.. Ekologicky významné segmenty predstavuje alúvium okolitých tokov (Krtíšsky potok).

Cenné úseky alúvia týchto tokov sú však dostatočne vzdialené od navrhovanej činnosti a nebudú uvedenou činnosťou dotknuté. Územný systém ekologickej stability nebude navrhovanou činnosťou dotknutý, či narušený ani na regionálnej, ani miestnej úrovni.

Vplyv stavby na biocentra a genofondové plochy

V hodnotenom území navrhovanej činnosti sa podľa RÚSES okresu Veľký Krtíš, lokality regionálnych biocentier nenachádzajú. Vplyv činnosti na lokality regionálnych biocentier je nulový. Navrhovaná činnosť nezasahuje do genofondových lokalít v okolí stavby.

Vplyv na urbánny komplex a využívanie zeme

Vplyv na priemyselnú výrobu

V dotknutom území sa nenachádza žiadna priemyselná výroba väčšieho charakteru.

Vplyv na poľnohospodársku výrobu

Žiadne negatívne vplyvy na poľnohospodársku výrobu a lesné hospodárstvo pri prevádzke zberne neboli identifikované.

Vplyv na dopravu

Priame vplyvy regionálneho centra na materiálové zhodnotenie odpadov a zneškodnenie na dopravu a dopravné zariadenia sú *prakticky zanedbateľné*. Preprava nebezpečných látok, pod ktoré môžeme zahrnúť aj nebezpečný odpad, sa zabezpečuje v zmysle predpisov ADR. Pri zvozovom systéme sa vytvoria nové zvozové okruhy tak, aby sa minimalizoval počet jazd a autá boli vyťažené zvozom od viacerých producentov odpadu. To umožní minimalizovať dopravné zaťaženie, ktoré nebude úmerné nárastu spracovaného odpadu.

Pre kvalitu prepravovaného materiálu (ukazovatele nebezpečnosti), jeho množstvo a z toho vyplývajúca mieru rizika pre okolie, ktorým náklad prechádza, doterajšie skúsenosti, ako aj

skúsenosti zo zahraničia hovoria o tom, že takáto preprava je predpismi ADR dostatočne regulovaná a zabezpečená proti prípadnej havárii.

Z hľadiska dopravy bude uskutočňovaný zber odpadov nákladnou automobilovou dopravou po stanovených trasách z dvoch smeroch:

- od Veľkého Krtíša
- od Šáh

Vplyv na služby, rekreáciu a cestovný ruch

Priestor určený pre realizáciu posudzovanej činnosti je v hospodárskom dvore bez vplyvu na rekreáciu a cestovný ruch. Zaťaženie širšieho okolia je malé, bez negatívnych vplyvov.

Vplyv na infraštruktúru

Dovoz odpadov sa bude vykonávať po hlavných dopravných trasách bez mimoriadneho zvýšenia zaťaženia.

Vplyv na kultúrne a historické pamiatky

Realizácia posudzovanej činnosti neprichádza do konfliktu s objektmi kultúrnej alebo historickej hodnoty.

Vplyv na archeologické náleziska

Hodnotená činnosť nebude mať žiaden vplyv na archeologické náleziská.

Vplyv na paleontologické náleziská a význame geologické lokality

V hodnotenom území nie sú známe žiadne paleontologické náleziská a významné geologické lokality.

Vplyv na kultúrne hodnoty nehmotnej povahy

Prevádzka objektov v žiadnom prípade nebude ovplyvňovať kultúrne hodnoty nehmotnej povahy, ani miestne tradície.

Iné vplyvy

Nie sú známe.

IV.4 Hodnotenie zdravotných rizík.

Pri navrhovanom režime prevádzkovania zberného strediska nedôjde k významnejším zmenám, ktoré by negatívne ovplyvnili jednotlivé zložky životného prostredia resp. zdravie obyvateľstva. Navrhovaná činnosť nie je zdrojom rizikových látok a ani ďalších vplyvov, ktoré by sa mohli negatívne prejaviť.

IV.5 Údaje o predpokladaných vplyvoch navrhovanej činnosti na chránené územia

Vzhľadom na súčasný stav životného prostredia v dotknutom území, funkciu a charakter navrhovanej činnosti, kvalitu a kvantitu biotickej zložky bezprostredného okolia a na základe možných identifikovateľných a predpokladaných vplyvov navrhovanej činnosti na životné prostredie možno konštatovať, že navrhovaná činnosť nebude mať vplyv ani v kombinácii s inou činnosťou na územie patriace do súvislej európskej sústavy chránených území alebo na územie európskeho významu.

Vplyv na chránené územia a ich ochranné pásma

Prevádzka navrhovanej činnosti priamo neohrozuje územia chránené podľa zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov. Činnosť prevádzky nepredpokladá významný zásah do územia prvkov regionálneho alebo miestneho územného systému ekologickej stability a nezmení existujúce migračné cesty živočíchov.

Na dotknutom území platí 1. stupeň územnej ochrany prírody a krajiny, kde platia príslušné ustanovenia zákona vzťahujúce sa na celé územie SR.

V navrhovanej lokalite sa podľa Vyhlášky MŽP SR č. 24/2003 Z.z. nenachádzajú biotopy európskeho ani národného významu.

Hodnotené územie nie je zaradené do zoznamu Ramsarského dohovoru o mokradiach.

Hodnotené územie nezasahuje do vyhlásených pásiem hygienickej ochrany vôd (v zmysle zákona NR SR č.364/2004 o vodách).

Vzhľadom na vzdialenosť prevádzky od chránených území a zabezpečenie ochrany vodných tokov sa nepredpokladajú vplyvy činnosti na chránené územia ani na dotknuté genofondové plochy.

Maloplošné chránené územia

Lokalita maloplošného chráneného územia sa nenachádza na hodnotenom území ale je situované v blízkosti dotknutého územia, ide o Seleštiansku stráň, ktorá je zaradená aj do územia európskeho významu.

Ochrana prírody v zmysle medzinárodných dohovorov (NATURA 2000)

Chránené vtáčie územie

V hodnotenom území navrhovanej činnosti sa nachádza lokalita chráneného vtáčieho územia (CHVÚ Poiplie). Samotná navrhovaná činnosť nezasahuje do lokality CHVÚ a nepredpokladá sa žiaden negatívny vplyv na CHVÚ.

IV.6 Posúdenie očakávaných vplyvov z hľadiska ich významnosti a časového priebehu pôsobenia

Zber vybraných odpadov je jednou z činností, ktoré patria do oblasti nakladania s odpadmi. Realizácia zberu, ako aj ďalšie činnosti nakladania s odpadmi sa riadia platnou legislatívou, ktorá upravuje podmienky ich vykonávania. V predchádzajúcich častiach zámeru boli identifikované a charakterizované všetky vplyvy na životné prostredie, ktoré sa môžu objaviť v súvislosti s realizáciou zámeru.

Cieľom špecifikácie vplyvov navrhovaného zámeru na jednotlivé zložky prírodného, krajinného a sociálneho prostredia je podchytenie tých okolností, ktoré by závažným spôsobom modifikovali existujúcu kvalitu životného prostredia, či už v pozitívnom, alebo negatívnom smere.

Tabuľka č. 13: Očakávaný vplyv počas prevádzky

Zložka prírodného prostredia	Druh vplyvu	Významnosť vplyvu	Porovnanie s platnými právnymi predpismi
Ovzdušie	produkcia emisií	stredne významný, krátkodobý	súladi so z. č. 478/2008 Z.z. o ovzduší
Podzemné vody a vodné zdroje	riziko ovplyvnenia existujúcich zdrojov	nevýznamný	-
Povrchové vody	vypúšťanie odpadových vôd	nevýznamný	čistenie v ORL (záchytnej nádrži)
Horninové prostredie a reliéf	žiadny	-	-
Pôda	riziko znečistenia	nevýznamný (izolované podlahy, zberne nádrže)	súladi s vyhl. MŽP SR č. 100/2005 Z.z.

Biota	žiadny	-	-
Prvky ÚSES	žiadny	-	-
Štruktúra a scenéria krajiny	žiadny	-	-
Doprava	dovoz odpadov	stredne významný, dlhodobý	-
Obyvateľstvo	hluk a vibrácie	nevýznamný	§5 a §6 NV SR č.339/2006 Z.z., ktorým sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a pož. na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií
	na zdravotný stav	nevýznamný	-
	zlepšenie OH	kladný	-
	pracovné príležitosti a ekonomický efekt	kladný	-

Konštatujeme prevahu pozitívnych vplyvov s dlhodobým účinkom nad negatívnymi vplyvmi s krátkodobým účinkom.

IV.7 Predpokladané vplyvy presahujúce štátne hranice.

Predpokladané vplyvy presahujúce štátne hranice.

Pri realizácii navrhovanej činnosti sa vzhľadom na umiestnenie, rozsah a charakter navrhovanej činnosti nebudú produkovať emisie alebo iné vplyvy, ktoré by prispievali k diaľkovému znečisteniu alebo cezhraničnému negatívnemu vplyvu na zložky životného prostredia susedných štátov. Posudzovaná činnosť nepresiahne svojim vplyvom štátne hranice SR.

IV.8 Vyvolané súvislosti, ktoré môžu spôsobiť vplyvy s prihliadnutím na súčasný stav životného prostredia v dotknutom území

Navrhovaná činnosť bude znamenať hlavne prínos pri nakladaní s odpadom a vhodnom spracovaní resp. zneškodnení tohto odpadu. Nebude mať žiadny negatívny vplyv na súčasný stav životného prostredia.

Vzhľadom k polohe zberného strediska v hodnotenom území zámer pri dodržaní odporúčaných navrhnutých opatrení nevyvolá žiadne ďalšie známe súvislosti, ako tie, ktoré boli popísané v predchádzajúcich kapitolách.

IV.9 Ďalšie možné riziká spojené s realizáciou navrhovanej činnosti.

Pri realizácii danej činnosti nepredpokladáme žiadne riziká, ktoré by mohli výraznejšie negatívne ovplyvniť vlastnosti dotknutého územia a podmienky života.

Napriek tomu, nemožno nikdy celkom vylúčiť možnosť vzniku mimoriadnych situácií. Vypracovaním a dôsledným dodržiavaním havarijných plánov a opatrení pre prípad havárie možno ich účinky zmierniť.

Riziká počas prevádzky

Pod prevádzkovými rizikami rozumieme predovšetkým možnosť vzniku porúch na zariadeniach, nehôd a havarijných udalostí v priestoroch prevádzky Zberne odpadu.

Prevádzkové riziká:

1. Pri manipulácii so vstupnými odpadmi dôjde k vyliatiu kvapalných odpadov. Celý priestor prevádzky je na izolovanej podlahe, ktorá je prepojená s odlučovačom ropných látok, čím sa zabráni prienikom látok škodiacich vodám do podlažia. Pri únikoch, resp. vyliatí kvapalín menšieho rozsahu bude aplikovaný vapex alebo piliny, ktoré budú zneškodňované alebo zhodnocované na základe zmluvných vzťahov s oprávnenými firmami na nakladanie a zneškodňovanie odpadov.
2. Najvýznamnejšie riziko prevádzky predstavuje požiar ako nepredvídateľná udalosť, pri ktorej dochádza k uvoľňovaniu toxických splodín horenia a tepla, ktoré ohrozujú život, zdravie osôb a životné prostredie. Toto riziko bude eliminované podľa platných právnych predpisov na úseku ochrany pred požiarom.

Iné riziká

Z hľadiska výsledkov environmentálneho hodnotenia vplyvov činnosti konštatujeme, že nie sú nám známe zásadné problémy, o ktorých by neexistovali potrebné informácie a prijateľné návrhy na ich riešenie.

Riešenie havarijných situácií v zmysle platnej legislatívy musí byť uvedené v príslušných havarijných plánoch. V havarijných plánoch je podrobne opísané, ako postupovať v prípade havárie, aby nedošlo k závažnému znečisteniu s trvalými následkami.

IV.10 Opatrenia navrhnuté na prevenciu, elimináciu, minimalizáciu a kompenzáciu vplyvov navrhovanej činnosti na životné prostredie

Pri dodržiavaní technologického postupu nemôže dôjsť k ohrozeniu žiadnej zložky životného prostredia. Vlastné technológie, charakter použitých surovín, ako i množstvo surovín, ktoré bude v zariadení spracovávané, nepodmieňujú vznik žiadnej havárie.

Opatrenia počas prevádzky

- Zberňu odpadu vybaviť havarijnými prostriedkami a zabezpečiť ho proti požiaru
- Zabezpečiť dodržiavanie bezpečnostných predpisov pri skladovaní a manipulácii s ostatnými a nebezpečnými odpadmi.
- Spôsob nakladania s odpadmi počas prevádzky bude zosúladený s legislatívnymi predpismi v oblasti odpadového hospodárstva (evidencia, hlásenia, označenie kontajnerov s NO)
- Odpady zaraďovať podľa Katalógu odpadov; zhromažďovať odpady utriedené podľa druhov a zabezpečiť ich pred znehodnotením, odcudzením alebo iným nežiaducim únikom; označovať ich určeným spôsobom a nakladať s nimi v súlade so zákonom a osobitnými predpismi
- Odpady odovzdávať len osobe oprávnenej nakladať s odpadmi; viesť a uchovávať evidenciu o druhoch a množstve odpadov s ktorými nakladá; ohlasovať údaje z evidencie príslušnému orgánu štátnej správy odpadového hospodárstva
- Umožniť orgánu štátneho dozoru v odpadovom hospodárstve prístup do prevádzkových priestorov, poskytovať požadované informácie súvisiace s odpadovým hospodárstvom; vykonať opatrenia na nápravu uložené týmto orgánom.
- V prípade úniku ropných látok a oleja na terén realizovať zneškodnenie zasiahnutej zeminy podľa zásad nakladania s nebezpečnými látkami
- Vykonávať pravidelné školenie pre zamestnancov Zberne odpadu z predpisov na úseku Odpadového hospodárstva, nakladania s nebezpečnými odpadmi, BOZP a hygieny práce.
- V priestore Zberne odpadov udržiavať čistotu a poriadok

Navrhnuté opatrenia sú technicky realizovateľné pri primeranej ekonomickej náročnosti.

Opatrenia pre prípad mimoriadnej udalosti a havárie

Úraz

V prípade pracovného úrazu je zamestnancovi poskytnutá prvá pomoc vyškoleným zamestnancom pre poskytovanie prvej pomoci, pričom je k dispozícii lekárnička s potrebným vybavením. Ak ide o vážnejší úraz, zabezpečia zamestnanci zariadenia prepravu zraneného do najbližšieho zdravotníckeho zariadenia. Všetky pracovné úrazy je potrebné zaevidovať.

Požiar

Ak ktorýkoľvek zamestnanec zariadenia zistí požiar v zariadení, či strojnom zariadení je povinný o tom okamžite informovať vedúceho zariadenia a ostatných prevádzkových zamestnancov. Podľa rozsahu požiaru začnú všetci zamestnanci s hasením s použitím všetkých dostupných prostriedkov a podľa rozsahu okamžite upovedomia najbližší hasičský zbor. Na požiarne účely je možné využiť aj úžitkovú vodu.

Výskyt túlavých zvierat a hlodavcov

V prípade výskytu túlavých zvierat v areáli alebo príľahlých priestoroch vykoná ich odchyt osoba oprávnená k tomuto úkonu (asanačná služba). Zamestnancom je zakázané dotýkať sa týchto zvierat. V prípade poškodenia oplotenia vykoná opravu poverený zamestnanec.

Technologické opatrenia

Cieľom technologických opatrení je zabezpečenie správneho a ekologicky šetrného zberu a zhodnocovania odpadov s minimalizáciou rizika.

Iné opatrenia

Akceptovať odporúčania, návrhy a záväzky vyplývajúce z priebehu procesu posudzovania vplyvov v rozsahu, v akom budú premietnuté do vyjadrení, stanovísk a rozhodnutí príslušných orgánov.

Medzi iné opatrenia je možné zaradiť štandardné dodržiavanie platných technických, technologických, organizačných a bezpečnostných predpisov súvisiacich s navrhovaným druhom činnosti ako aj protipožiarne opatrenia počas prevádzky.

IV.11 Posúdenie očakávaného vývoja územia, ak by sa navrhovaná činnosť nerealizovala.

Pri hodnotení nulového variantu vychádzame zo skutočnosti, že v prípade nevytvorenia zariadenia na zber vyššie uvedených odpadov zostane stav nezmenený.

Ak by sa navrhovaná činnosť v záujmovom území nerealizovala, stav by bol totožný so súčasným stavom.

Jednou z požiadaviek a cieľov environmentálnej politiky Európskeho spoločenstva je práve zachovávať, chrániť a zlepšovať kvalitu životného prostredia, chrániť zdravie ľudí a racionálne využívať prírodné zdroje.

Organizovaný zber odpadov je nutnou podmienkou na zabezpečenie ich špecifického spracovania a zhodnocovania za účelom zmiernenia negatívnych vplyvov na životné prostredie. Zabráni sa tým aj zaťažnosti riadenej skládok odpadov, prípadne tvorbe čiernych skládok.

Z hľadiska zásad a priorít environmentálnej politiky ide o rozvoj a prevádzkovanie prijateľnej a vhodnej činnosti na úseku odpadového hospodárstva.

IV.12 Posúdenie súladu navrhovanej činnosti s platnou územnoplánovacou dokumentáciou a ďalšími relevantnými strategickými dokumentmi.

Navrhované riešenie plne rešpektuje funkčné a priestorové využitie dotknutého územia s dodržaním stanovených limitov a cieľov využitia územia v nadväznosti na technickú a

dopravnú infraštruktúru. Navrhovaná činnosť je v súlade s rozvojovými koncepciami obce, s platnou legislatívou na úseku odpadového hospodárstva okresu a SR.

IV.13 Ďalší postup hodnotenia vplyvov s uvedením najzávažnejších okruhov problémov.

Predmetom predloženého zámeru Zberne odpadu je posúdenie odhadovaných vplyvov daného zariadenia. Zo strany navrhovateľa je nevyhnutné sústavne zabezpečovať plnenie povinností vyplývajúcich z predpisov na úseku štátnej správy odpadového hospodárstva. Na základe skutočností, ktoré sú uvedené v predchádzajúcich úsekoch, navrhovateľ odporúča ukončiť proces posudzovania vplyvov na životné prostredie na úrovni zámeru v súlade s podmienkami zákona. Podmienky, návrhy, alebo odporúčania, ktoré vyplynú zo stanovísk k zámeru budú akceptované v potrebnom a objektívnom možnom rozsahu a budú predmetom pre realizáciu zariadení a uvedenie týchto do prevádzky v súlade so všeobecnými a špeciálnymi predpismi. Ďalšie, podľa ich významu, budú predmetom samostatných analýz, resp. monitorovania prevádzok s prípadným realizovaním ďalších opatrení na minimalizovanie a elimináciu jej vplyvov.

Pri hodnotení vplyvov činnosti sa vychádzalo z:

- analýz prírodných podmienok (hydrogeológia územia, geológia, pôdy, vody, klíma, biota a pod.),
- analýzy poznatkov o území (obyvateľstvo, infraštruktúra, hospodárske aktivity a pod.)
- charakteristiky zdrojov znečistenia (horninové prostredie, ovzdušie, vody, pôdy a pod.)
- identifikácie stretov záujmov v území (ekostabilizujúce prvky, prvky územnej ochrany a iné),
- charakteru navrhovanej činnosti (zohľadnenie vstupov a výstupov),
- identifikácie vplyvov na životné prostredie a človeka
- návrhu opatrení na minimalizáciu, elimináciu a kompentáciu nepriaznivých, resp. negatívnych vplyvov navrhovanej činnosti na životné prostredie a zdravie.

O záujmovom území je v súčasnosti dostatočné množstvo informácií, na základe ktorých možno konštatovať, že najdôležitejšie okruhy problémov boli identifikované a riešené. Obdobné konštatovanie platí aj pre samotný zámer navrhovanej činnosti, keď boli identifikované všetky parametre súvisiace s jeho výstavbou ako aj vstupy a výstupy. Niektoré parametre zámeru budú spresnené v neskoršom štádiu povoľovania činnosti podľa osobitných predpisov, no ide o také údaje, ktoré žiadnym spôsobom neovplyvnia environmentálne charakteristiky dotknutých zložiek životného prostredia a zdravia obyvateľov. Ide o bežnú, a pri dodržiavaní základných prevádzkových a bezpečnostných opatrení a pravidiel disciplíny, nenáročnú a nerizikovú činnosť. Okruhy problémov, alebo neurčitosti vyplývajúce z prípravy a prevádzkovania navrhovanej činnosti, sú v požadovanom rozsahu definované a následne sú transformované do opatrení na zmiernenie potenciálnych nepriaznivých vplyvov.

Z výsledkov posudzovania a vzhľadom na prijaté opatrenia vyplýva, že predpokladané vplyvy zámeru sú minimálne a nepredstavujú bezprostredné riziko ohrozenia zložiek životného prostredia, zdravia obyvateľstva a majetku. Taktiež nie sú známe významné neurčitosti, ktoré by bolo potrebné podrobnejšie v ďalších fázach skúmať, a ktoré by znamenali zásadnú zmenu hodnotenia činnosti v rámci uvedených sfér životného prostredia.

V. Porovnanie variantov navrhovanej činnosti a návrh optimálneho variantu

V.1 Tvorba súboru kritérií a určenie ich dôležitosti na výber optimálneho variantu

Zákon č. 24/2006 Z.z. v prílohe č. 10 uvádza kritériá pre zisťovacie konanie podľa § 29 zákona. Pri tvorbe súboru kritérií je nutné definovať najvýznamnejšie environmentálne

aspekty, t.j. tie oblasti, ktoré sú pre navrhovanú činnosť a prostredie, do ktorého je umiestnená relevantné.

Najdôležitejšími kritériami pri hodnotení variantu boli:

- súčasný stav jednotlivých zložiek životného prostredia hodnotený podľa kritérií daných právnymi predpismi platnými pre danú oblasť, resp. odporučeniami a z nej vyplývajúca únosnosť,
- súčasná zraniteľnosť zložiek životného prostredia dotknutého územia daná predovšetkým ich súčasnou environmentálnou záťažou a zraniteľnosťou voči výstupom z posudzovanej činnosti,
- súčasné poznatky o vývoji v tejto oblasti z hľadiska environmentálneho a socioekonomického,
- bezpečnosť nakladania s odpadmi/vstupnou surovinou a produktmi z hľadiska normálnej prevádzky,
- zdravotné riziká,
- socio-ekonomické súvislosti,
- charakter a účel činnosti.

Pre hodnotenie vplyvov navrhovanej činnosti na životné prostredie sme použili multikritériálne hodnotenie. Pri stanovení kritérií hodnotenia sa vychádzalo z predikcie, že každá činnosť v území môže mať dopady na stav životného prostredia a jeho jednotlivých zložiek, na krajinnno-ekologickú zložku krajiny a socio-ekonomickú zložku krajiny. Kritériá vyjadrujú vplyvy počas revitalizácie a počas prevádzky. Významnosť vplyvov je hodnotená v spektre od -5 do +5. Hodnotenie bolo vykonané metódou tímového expertného oceňovania a metódou známkovania. Stupnica v bodovej škále od - 5 do + 5 transformuje kvalitatívne vlastnosti na kvantitatívne, pričom sa najvyššie hodnota pripisuje najdôležitejšiemu parametru.

Charakteristika hodnotenia je uvedená v nasledujúcej tabuľke.

Tabuľka č. 14: Charakteristika stupnice hodnotenia

Hodnotenie	Popis hodnotenia
+ 5	Veľmi priaznivý, veľmi významný, dlhodobý, väčšinou s regionálnym až nadregionálnym dosahom
+ 4	Priaznivý, významný vplyv, dlhodobý, väčšinou s miestnym dopadom
+ 3	Stredne významný priaznivý vplyv, väčšinou s miestnym významom
+ 2	Málo významný priaznivý vplyv, s malou plošnou pôsobnosťou
+ 1	Veľmi málo priaznivý vplyv, väčšinou krátkodobý, na obmedzenom území
0	Vplyvy bez zmien
- 1	Veľmi málo nepriaznivý vplyv, väčšinou krátkodobý, na obmedzenom území
- 2	Málo významný nepriaznivý vplyv, s malou plošnou pôsobnosťou
- 3	Stredne významný nepriaznivý vplyv, väčšinou s miestnym významom
- 4	Nepriaznivý, negatívny, dlhodobý vplyv, väčšinou s miestnym dopadom
- 5	Veľmi priaznivý, veľmi negatívny vplyv, dlhodobý, väčšinou s regionálnym až nadregionálnym dosahom

V.2 Výber optimálneho variantu alebo stanovenie poradia vhodnosti pre posudzované varianty

V zmysle § 22 ods.7 zákona NR SR č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie, sme požiadali o upustenie od požiadavky variantného riešenia.

Upustenie variantného riešenia sme zdôvodnili skutočnosťami, ktoré sme uviedli v zámere, s prihliadnutím aj na ďalšie skutočnosti a to :

- zber a zhromažďovanie odpadov je jednoduchou činnosťou,
- využitie vhodných existujúcich priestorov,
- vhodnou lokalizáciou navrhovanej činnosti,
- lokalita je vhodná aj z hľadiska nákladovosti na jej zriadenie a používanie
- vyhovujúce dopravné napojenie, s existujúcimi potrebnými inžinierskymi sieťami
- žiadne nároky na záber poľnohospodárskej pôdy,
- naplnenie cieľov odpadového hospodárstva na skvalitnenie služieb zberu vymenovaných druhov odpadov, ich roztriedenia podľa druhov, zhromaždenia a odvozu k oprávneným spoločnostiam na nakladanie/zhodnocovanie odpadov.

Cieľom zámeru navrhovateľa je prevádzkovanie zariadenia na zber odpadov a na ich následné odovzdanie konečným spracovateľom a prevádzkovateľom zariadení, ktorí sú oprávnení na ich ďalšie materiálové využitie.

Vzhľadom na to, že predmetná činnosť, neohrozí súčasný stav životného prostredia v danej lokalite, ale prispeje k vylepšeniu nakladania s odpadmi, **ObÚ ŽP vo Veľkom Krtíši upustil na základe žiadosti navrhovateľa od variantného riešenia preto je predmetom hodnotenia len variant nulový a jeden variant riešenia.**

Tabuľka č. 15: Hodnotenie predpokladaných vplyvov činnosti počas prevádzky

Kritéria hodnotenia	Vplyv na jednotlivé zložky životného prostredia	Variant I	Variant 0
1. Vplyv na obyvateľstvo			
a) kvalita života	zdravie ľudí	0	0
	pracovné príležitosti	+3	0
	vizuálne dopady	0	0
b) zdravotné rizika	hluk	- 1	0
	emisie	- 1	0
	prašnosť	- 1	0
	odpady	- 1	0
2. Vplyv na prírodné prostredie			
a) horninové prostredie a reliéf	znečistenie horninového prostredia	0	0
b) ovzdušie	emisie	- 1	0
	zmena mikroklimatických podmienok	0	0
c) povrchové vody	zmena prietoku	0	0
	zmena kvality vody	- 1	0
d) podzemné vody	množstvo využívania vodných zdrojov	- 1	0
	kvalita využívania vodných zdrojov	0	0
	miestne hydrogeologické pomery	- 1	0
	kvalita podzemných vôd na región. úrovni	0	0
e) pôda	kontaminácia pôdy	- 1	-1
	erózia	0	0
f) fauna a flóra	vplyv na biotopy	0	0
3. Vplyv na krajinu			
a) štruktúra krajiny	zmena využitia krajinných prvkov	0	0
b) scenéria krajiny	scenéria krajiny	0	0

c) chránené územie	záber chránených území prírody	0	0
d) ÚSES	vplyvy na ÚSES	0	0
4. Urbánny komplex a využitie krajiny			
a) sídla	kultúrne pamiatky	0	0
	archeologické náleziská	0	0
b) poľnohospodárstvo	záber PPF	0	0
c) lesné hospodárstvo	záber LPF	0	0
d) doprava	kvalita dopravnej obsluhy územia	- 1	0
	bezpečnosť	- 1	0
e) služby a cest. ruch	rozvoj služieb, rekreácie a CR	+4	0
f) infraštruktúra	rozvoj infraštruktúry	+2	0
g) odpady	produkcia odpadov	- 1	0
	preprava odpadov	- 1	0
	zhodnocovanie odpadov	+ 5	0

Tabuľka č. 16: Výsledne hodnotenie navrhovanej činnosti variantu a „nulového stavu“

Výsledné hodnotenie	Variant I	Variant 0
Počas prevádzky	+1	- 1

Na základe vyhodnotenia vplyvov navrhovanej činnosti na životné prostredie na základe uvedených kritérií, s prihliadnutím na ekonomicko-technické aspekty realizácie sa ako vhodnejší javí navrhovaný variant.

Oba varianty - realizačný a nulový, vzhľadom na vyššie uvedené, sú v krajine akceptovateľné.

V.3 Zdôvodnenie návrhu optimálneho variantu

Predstavuje prevádzku, ktorá slúži na zber odpadov. Prevádzka nebude produkovať hluk, odpady, odpadové vody a pod. Po uvedení do prevádzky sa neočakávajú významné priame negatívne vplyvy na životné prostredie. Rozhodujúcou výhodou variantu je rozšírenie pôsobenia činnosti prevádzky Zberne odpadu v oblasti. Prísna legislatíva a pokrokové technické riešenie sú zárukou minimálnych negatívnych vplyvov. Výber lokality a navrhovaná činnosť v uvedenom území je optimálna pre využitie daných priestorov a priblíženie služieb zberu odpadov.

Na základe analýzy všetkých významných funkčných vzťahov v krajine sa: odporúča navrhnutý variant realizácie navrhovanej činnosti.

VI. Mapová a iná obrazová dokumentácia

V prílohe tejto Správy o hodnotení sa nachádza:

Mapová dokumentácia

- Mapová príloha č. 1 - Širšie vzťahy – umiestnenie navrhovanej činnosti
Mapová príloha č. 2 - Letecký snímok

Ďalšie prílohy

- Príloha č. 3. - Pôdorys - Zariadenie na zber odpadov – Zberňa odpadu na prevádzke Želovce

Príloha č. 4.	-	Upustenie od variantného riešenia, list ObÚ ŽP vo Veľkom Krtíši č. 2011/00140 zo dňa 31.01.2011
Príloha č. 5.	-	Zmluva o najmä a predkupnom práve (AGROSPOL ŽELOVCE, s.r.o. – GEOPOL PREŠOV, s.r.o.
Príloha č. 6.	-	Fotokópia výpisu z obchodného registra

VII. Doplňujúce informácie k zámeru

VII.1 Zoznam textovej a grafickej dokumentácie, ktorá sa vypracovala pre zámer a zoznam hlavných použitých materiálov

Pri spracovaní kapitol zámeru, hodnotiacich jednotlivé oblasti, boli použité metódy bežne používané pri prácach obdobného charakteru – zber podkladov, prieskumy v teréne, analýzy následné syntetické spracovanie.

V procese hodnotenia vplyvov zámeru činnosti sa vychádzalo zo známych publikovaných informácií o území, vrátane dokumentácií environmentálnych, z dostupných podkladov o technológii a zariadeniach, z konzultácií a skúseností s obdobnými zámermi činnosti, ako aj z ďalších právnych a odborných podkladov.

Zoznam použitých materiálov

- Kompostáreň a dekontaminačná plocha Záhorce, zámer činnosti, navrhovateľ: AGROSPOL ŽELOVCE, s.r.o., spracovateľ: GEOPOL PREŠOV, s.r.o., r. 2007
- Kompostáreň a dekontaminačná plocha Záhorce, podrobný inžiniersko-geologický a hydrogeologický prieskum, AGROSPOL ŽELOVCE, s.r.o., spracovateľ: GEOPOL PREŠOV, s.r.o.
- Koncepcia geologického výskumu a prieskumu územia Slovenskej republiky na roky 2002 – 2006 (s výhľadom do roku 2010)
- Regionálny územný systém ekologickej stability okresu Veľký Krtíš
- Územný plán VÚC Banskobystrický kraj – návrh
- Územný plán obce Želovce, Sprievodná správa, Banská Bystrica 2007
- Mazúr, E. a kol.: Atlas SSR, SAV, SÚGaK, Bratislava, 1980
- Správa o vodnom hospodárstve SR v roku 2003, Bratislava, jún 2004.
- Kvalita povrchových vôd na Slovensku 2003-2004, SHMÚ Bratislava.
- Správa o stave životného prostredia Slovenskej republiky za rok 2004, Slovenská agentúra životného prostredia
- Krajský úrad životného prostredia Banská Bystrica – Správa o stave životného prostredia Banskobystrického kraja k roku 2002, Slovenská agentúra životného prostredia
- Environmentálna databáza firmy GEOPOL PREŠOV, s.r.o. a jej dokumentácia hodnotenia vplyvov na životné prostredie – Zámery alebo Správy E.I.A.

- Ročenky klimatických pozorovaní SHMÚ 2000 – 2005, Bratislava.
- Hydrologická ročenka, SHMÚ 2004.
- Súvisiace zákony, právne normy a STN.
- www.sazp.sk
- www.culture.gov.sk
- www.pamiatky.sk
- www.portal.gov.sk
- www.air.sk
- www.shmu.sk
- www.sopsr.sk
- www.zelovce.sk

VII.2 Zoznam vyjadrení a stanovísk vyžiadaných k navrhovanej činnosti pred vypracovaním zámeru

Pred vypracovaním zámeru neboli vyžiadané žiadne vyjadrenia a stanoviská k navrhovanej činnosti.

Navrhovateľ požiadal Obvodný úrad životného prostredia vo Veľkom Krtíši o upustenie od variantného riešenia v zmysle §22 ods. 7 zákona NR SR č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

VII.3 Zoznam doplňujúcich analytických správ a štúdií, ktoré sú k dispozícii u navrhovateľa a ktoré boli podkladom pre vypracovanie správy o hodnotení

- Kompostáreň a dekontaminačná plocha Záhorce, podrobný inžinierskogeologický a hydrogeologický prieskum, AGROSPOL ŽELOVCE, s.r.o., spracovateľ: GEOPOL PREŠOV, s.r.o.
- Zámer je spracovaný po obsahovej a štruktúrálnej stránke v zmysle Prílohy č. 9 zákona č. 24/2006 Z. z.
- Informácie pre spracovanie zámeru boli čerpané z odbornej literatúry, prieskumov, meraní a hodnotení týkajúcich sa danej lokality, z verejne dostupných zdrojov.

VIII. Miesto a dátum vypracovania zámeru

Zámer bol vypracovaný v Prešove vo februári 2011

IX. Potvrdenie správnosti údajov

IX.1 Zoznam riešiteľov a organizácií, ktoré sa na vypracovaní správy o hodnotení podieľali

Ing. Pavel Polák, GEOPOL PREŠOV, s.r.o.

Ing. Marcela Poláková, GEOPOL PREŠOV, s.r.o.

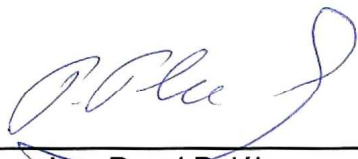
IX.2 Potvrdenie správnosti údajov podpisom oprávneného zástupcu spracovateľa a navrhovateľa

Svojim podpisom potvrdzujem, že údaje v zamere vychádzajú z najnovších poznatkov o stave životného prostredia v posudzovanom území, o environmentálnych vplyvoch navrhovanej činnosti a že žiadna dôležitá skutočnosť, ktorá by mohla negatívne ovplyvniť životné prostredie nie je vedome opomenutá.

Za navrhovateľa: GEOPOL PREŠOV, s.r.o.
Masarykova 11
080 01 Prešov

prevádzka: Zariadenie na zber – Zberňa odpadu na prevádzke Želovce
GEOPOL PREŠOV, s.r.o.
Krtíšska 296, 991 06 Želovce

zodpovedný zástupca:

Ing. Pavel Polák
štatutárny zástupca – konateľ spoločnosti

Za spracovateľa: GEOPOL PREŠOV, s.r.o.
Masarykova 11
080 01 Prešov

zodpovedný zástupca:

Ing. Pavel Polák
štatutárny zástupca – konateľ spoločnosti

V Prešove 08. 02. 2011